

Printed from the Sir Jamsetjee Jejeebhoy Translation Fund.

PAHLAVI ANDARZ-NĀMAK

CONTAINING

CHĪTAK ANDARZ I PŌRYŌTKAÊSHĀN

OR

THE SELECTED ADMONITIONS OF THE
PŌRYŌTKAÊSHĀN

AND FIVE OTHER ANDARZ TEXTS

Transliteration and Translation into English and Gujarati
of the original Pahlavi Texts with an Introduction

BY

J. C. TARAPORE, M.A., LL.B.

PUBLISHED BY

THE TRUSTEES OF THE PARSEE PUNCHAYET FUNDS AND PROPERTIES.

BOMBAY

1933

Printed by Hosang T. Anklesaria, at the Fort Printing Press,
No. 1, Parsi Bazar Street, Fort, Bombay.
and Published by Dr. Jal Feerose Bulsara for the Trustees of the
Parsee Panchayet Funds and Properties, Hornby Road, Fort,
Bombay.

Mv. No. 3462

CONTENTS.

	PAGE
FOREWORD	v-vi
INTRODUCTION	vii-xxi
TEXTS : TRANSLITERATION AND TRANSLATION :—	
Chítak Andarz í Pôryôtkaêshân (Selected Admonitions of the Pôryôtkaêshân)	1-12
Andarz í Dânakân ôl Mâzdayasnân (Admonitions of the Wise to the Mazdâ-Worshippers)	13-17
Andarz í Khûsrû í Kavâtân (Admonitions of Khûsrû-í Kavâtân)	18-20
Andarz í Atrôpât Mârespendân (Admonitions of Atrô- pât Mârespendân)	21-33
Andarz í Vêh-zât Farkhô Pirûz (Admonitions of Vêh-zât Farkhô Pirûz)	34-37
Aiyayâdgâr í Vazôrg-Mitrô (Memoirs of Vazôrgmitrô)... ..	38-57
NOTES :—	
Chítak Andarz í Pôryôtkaêshân	58-59
Andarz í Dânakân ôl Mâzdayasnân	59-60
Andarz í Khûsrû-í Kavâtân	60
Andarz í Âtrôpât Mârespendân	61-63
Andarz í Vêh-zât Farkhô Pirûz	63-64
Aiyayâdgâr í Vazôrgmitrô	64-69
GUJARATI TRANSLATION :—	
પોર્યોતકએશાની ચુટેલી શિખામણો	૭૦-૭૪
માજદયસ્તી લોકાને ઝહ્વાંઓની શિખામણો... ..	૭૫-૭૬
ખુશરુ-ઇ કવાતાનની નસીહત	૭૭
આત્રોપાત મારેસ્પંદની શિખામણો	૭૮-૮૨
વેહ-ઝાત ફરખો-પીરુઝની શિખામણો	૮૩-૮૪
આયયારે વઝોર્ગમિટર	૮૫-૯૨
GLOSSARY OF SELECT WORDS	93-94

FOREWORD

In order to encourage higher studies and research in ancient Iranian languages and literature among the students of the Sir Jamsetjee Jejeebhoy Zarthosti Madressa, the Trustees of the Parsee Punchayet Funds and Properties resolved in October 1924 to ask the Principal and Superintendent of the Madressa to select each year a graduate student of the Madressa and entrust him with some definite subject of study and research. They offered the selected candidate a prize if his essay was considered worthy of such award by the Examining Committee. Accordingly the Principal entrusts from time to time capable graduate students of the Madressa with the work of translating and transliterating certain Pahlavi Texts. So far the Trustees have published the following books in the Madressa Series:—

1. Denâ Vâjak-i-Aîehand Âtrôpât Mârespandân—prepared by Mr. Sorab Kavasji Dastur Meherji Rana, B.A.
2. Vijârishn-i-Chatrang, Ainînak Nâmak Yaktibûnishnih, and Hîm va Kherat î Farkhō Gabrâ—prepared by Mr. J. C. Tarapore, M.A., LL.B.

The present is a further work of the same series prepared by Mr. J. C. Tarapore. Mr. Tarapore had already prepared in 1928 the translation and transliteration of one Andarz or Admonition text entitled “Andarz-i-Vehzât Farkhō Pîrûz”. The following 5 Andarz texts have been since translated and transliterated by him:—

1. Aîyayâdgâr î Vazôrg-Mitrô (called “Ganj î Shâyagân” by Dastur Peshotani).
2. Chîtak Andarz î Pôryôtkaêshân.
3. Andarz î Dânakân ôl Véhdinân.
4. Andarz î Khûsrû î Kavâtân.
5. Andarz î Âtrôpât Mârespandân.

As proposed in the Foreword to Vijârishn î Chatrang all the above six texts have been incorporated in the present third volume

of the Madressa Series published from the Madressa Fund, so that students of the Andarz literature may find it more convenient to study the same. For the first time in this series we have also thought it fit to get the transliteration and translation published on the same page so that students may find it more convenient to study the text with the help of the translation. Mr. J. C. Tarapore completed this work in 1931. The Examining Committee approved of the work and recommended it for the proffered prize. A synopsis of the work was read at the Madressa gathering of 1933 held for the distribution of prizes to the Madressa scholars. The Trustees hope the Pahlavi books in this series translated as they are both into English and Gujarati will appeal to a public wider than the student world.

JAL FEEROSE BULSARA.

Bombay, 7th November, 1933. Jt. Secretary, Parsee Punchayet.

INTRODUCTION.

The six *Andarz* texts herein included were all published by Dasturji Peshotanji Behramji Sanjana in the year 1885 with the Pahlavi text, transliteration in Avesta characters, and translation into Gujarati and English, together with one more text called by him *Mâdigân i Chatrang* which has been included by me in my earlier publication of this series under the title *Vijârishn i Chatrang*. All these texts are also included in the *Pahlavi Texts* published by Dastur Jamaspji Minocherji Jamasp-Asana under proper and more appropriate titles in 1897, and as for his publication all the available MSS. relating to the different texts contained therein were used for collations, the text therein given is adopted here and wherever I have thought fit to adopt a reading found in any other MS. the same is indicated in the very few footnotes to the transliteration.

Dastur Jamaspji has principally relied on MK as the most trustworthy of all the MSS. available to him. This MS. was then in his possession. It was written by an Irani Mōbed Meher-Āwān Kaī-Khūsṛū whose ancestors as well as himself were called to India in order to help the Parsi priests in the study of their sacred literature. He in his turn states in a colophon written at the end of the text *Āiyayâdgâr ī Zarīrân* that the first 19 texts were written by a Mōbed Dīn-panāh son of Aētrapāē son of Dīn-panāh for a Parsi named Shāh-zāt-ī Shātān Farkhō Aūharmazd. The next colophon appearing at the end of the text *Hanakhṭūnishn ī Gītā* gives us the date and the place where the MS. was found :

[illegible]

"These memoranda had been written in the month of Vohûman in the year 324, on the day Daé-pa-Ādar, by Dīnpanāh son of

Aêtrapâé, son of Dîn-panâh, may he live long! for Shâh-zât, son of Shât, son of Farkhô Aûharmazd,—may he live long! May their souls be immortal! These (memoranda) were in Broach, in the Fire-temple."

The next colophon given on the same page gives the date of day Khûrshîd, month Shahrivar of the old ecclesiastical year 691 as the date on which Meher-Âwân Kaî-Khûsrû Meher-Âwân the servant of religion wrote the memoranda in the city of Thânak. Thus it is apparent that Meher-Âwân copied from a MS. which was 367 years old when it came to his hand. The same year but the day Fravardin and month Âdar is given as the date of writing the remaining part of his MS. as given in the colophon at the end of MK. (see p. 167 of Dastur Jamaspji's *Pahlavi Texts*).

This second colophon is followed by two maxims in Pahlavi and another Pahlavi colophon as under :

[illegible]

"I wrote this copy for Châhîl on the day Dae-pa-Maher, of the month of Tir. May he who keeps it, he who reads it consider him and his forefathers worthy of heaven."

This colophon mentions Châhîl and then follows a *rôznâmak* only a part of which has survived in MK. but is found in its complete form in another MS. K₅. Then appears the following Sanskrit colophon, in a corrupt language:

संवत् १३७७ वर्षे कार्तिक शुदि १४ बुधे पारसी सन ६९० वर्षे माह आदर रोज फर्रुअरदीन
आयह ठाणां वेलाकुले सुलतान् श्री गयासदीन रोज्य परिपंथयतीत्येवं काले एरांनजमीदेशात् समायात्
पारसी आचार्य मिहिरवानस्य बहुमान लेखापनं कागलं च प्रदाय पारसी व्यव सांगग सुत व्यव चादिलेन
पुण्यार्थ एतस्य पार्श्वात् पुस्तकमिदं लिखापितं शाहनामा गुस्तास्प पंदनामा आदरपाद मारस्पंद नामा यः
कोपि पुस्तकमिदं रक्षति पठति वा तेने व्यव चादिलस्य पूर्वजानां मुक्तात्मनां तथा एतस्य निमत्तं पुण्यं
करणीयं ॥

"In the year 1377, A.V., on Wednesday, the 14th day of the month Kārtika, corresponding to the day Fravardin month Ādar, 690 A.Y., the Parsi priest Mihirwān who came from Persia, on an

invitation by letter couched in very respectful terms, wrote this book of the Shâh-nâmâ Gushtâsp Pand-nâmâ Âdarbâd Mârespend, in memory of the late Sângan, son of the late Châhîl, in the district of Thâna at the time when Sultan Gyasuddin came to the throne. May he who preserves and studies this book remember the pious forefathers of the late Châhîl."

This colophon is of some importance as showing why the *Rôznâmeh* of Châhîl's ancestors is given at the end of the MS. The two dates given do not correspond to each other. The year when the MS. was thus completed is either 1320 or 1321 A.D.

There are other copies prepared at different dates of this original MS. containing a few or all of the texts found in MK. Some of these are useful for supplementing the text wherever folios are missing in MK. as for example in *Andarz î Atrôpât Mârespendân* and in *Âiyayâdgâr î Vazôrgmitrô* as also for correcting errors of copyists which are bound to appear in such old texts. Perhaps the most useful for our purposes out of these are DP (belonging to the late Shams-ul-Ulema Dastur Dr. Darab Peshotan Sanjana), JJ (written by Dastur Jamshed Jamasp of Navsari and belonging to the Maneckji Limji Hataria Library), TD (belonging to the late Ervad Tehmurasp), and JU (belonging to the late Mobad Jamshedji Maneckji Unavala of Navsari).

In his *Ganj î Shâyagân* the late Dastur Peshotanji placed the first two texts here given as continuation of his text of *Ganj î Shâyagân* by which name he calls the text of *Âiyayâdgâr î Vazôrgmitrô*, and again prints the text of the *Andarz î Vêh-zât Farkhê Pîrûz* as a continuation of the text of the *Andarz î Atrôpât Mârespendân*. Hence the six texts here given are published under three titles only in the *Ganj î Shâyagân*. The texts are here arranged in the order in which they are found in MK.

I. *Châtak Andarz î Pôryôtkaêshân.*

This text running over about 177 lines of Pahlavi gives us the "Selected Admonitions of the Pôryôtkaêshan," i.e., of the early

orthodox Zoroastrians. The text is generally known as the *Pand-Nâmak* *î Zartôshht*, by which name it is referred to by Dr. West in his "Essay on the Pahlavi Literature" and in his other publications. Dr. West also adds that Zartusht here referred to may be the son of Âtrôpât Mârespendân. But there is nothing in the text itself to show that it had anything to do with Zartusht son of Âtrôpât. In *Dînkard* Book VI the same questions (as found in § 1) are attributed to Âtrôpât himself and also to the Pôryôtkâêshân. It appears the questions and answers found in the text were handed down in Irân from very early times and were reduced to writing in this text.

Dastur Peshotanji has included this text in his *Ganj* *î Shâyagân* as §§ 121-159 as if it were a continuation of the *Âiyayâdgâr* *î Vazôrgmitrô*, but a comparison of the style used in the two texts shows that there is no trace of similarity between the two and they must be regarded as independent compositions.

The text begins with a series of questions which every Mazdayasnian ought to know on attaining the age of fifteen years, and replies are also suggested to the different queries (§§ 1-3). Then follows a list of duties to be performed by the faithful, who are enjoined to prefer virtue and good deeds and light, to sin and wickedness and darkness (§ 4). One should marry, propagate children, till the soil, and increase the flock of cattle and sheep (§§ 5-7). The day and night are to be divided into three divisions one to be used for learning, one for work, and the last for rest, pleasure and eating (§ 8).

Now we come across a long list of things which should be accepted as true and about which there should be no doubt, such as the resurrection, the final embodiment, the eternal existence of Aôharmazd, the annihilation of the wicked powers, the immortality of the seven Kayâns etc. (§§ 9-22). Parents owe a duty towards their children to educate them or otherwise they become responsible for sins the latter might commit (§ 34). Then a Mazdayasnian is asked to go every day to the assembly of the good (§ 44) and also thrice to attend the fire-temple in order to attain holiness (§ 45).

The sun in the course of its movements during the day regularly enjoins the people on earth to perform good deeds during their life on earth (§ 49), to marry, have a progeny and carry out all their duties (§ 50), and lastly in the evening to atone for sins committed during the day (§ 51).

The happenings of the final millenium are described at some length (§ 54) and the text ends with the maxim that "good deeds and virtuous action are due to endeavour, and its origin is from gift, and gift arises from desire, desire from intelligence, intelligence from spiritual knowledge and knowledge is that instrument which is, was and shall be" (§ 58).

The whole text is a collection of moral maxims indifferently arranged without any idea of logical sequence which we find so well exhibited in the *Aîyayâdgâr î Vazôrgmitrô*. The maxims and tenets appear to be culled out from various Avesta and Pahlavi writings earlier in existence and placed together. The text has, however, been preserved in a compact form for us and it is surprising how it was mistaken to be a part of the *Aîyayâdgâr î Vazôrgmitrô* in the MSS. used by Dastur Peshotanji.

II. *Andarz î Dânakân ôl Mâzdayasnân.*

This is a short text of about 70 lines containing the "Admonitions of the Wise to the Mazdayasnians." The daily religious duties of a Zoroastrian are described in the beginning of the text starting with the washing and purification of the body, recitation of the daily prayers and performance of one's duty (§ 2). Man is doomed to death and after death liable to be forgotten (§ 3). The skeleton of a man is then compared to a tree which is planted and grows, and which is then felled and cut. The wood is placed on the fire and the ashes are scattered by the wind. The man who planted it then cannot recognise the altered form whether it belongs to his tree (§ 4).

Next we are given the maxim that good thoughts, good words and good deeds belong to Spenâk Minôî and they take man to the best existence (§§ 7-9); while bad thoughts, bad words and bad

deeds belong to Ganrâk Mînôî and they take a man to the worst existence (§§ 10-12). The rest of the text is devoted to the usual moral maxims showing the transitory nature of the life on earth and enjoining the performance of good deeds.

This text was printed by Dastur Peshotanji as §§ 160-169 of his *Ganj-i Shâyagân*. We can again note that instead of a catechism consisting of questions and answers as in the text of *Âiyayâdgâr-i Vazôrgmitrô* this text is more in the nature of a sermon preaching the performance of daily duties by a Mazdayasnian and then by apt similes drawing his attention to the transitory nature of the wealth of this world and enjoining the performance of good deeds for securing eternal bliss.

III. *Andarz-i Khûsrû-i Kavâtân.*

This text running over about 45 lines in the original MS. contains the "Admonitions of Khûsrû the son of Kavât," better known as Naoshirwan by which name he is throughout referred to in the *Shâhnâmeh*. The great Emperor orders that after his death his throne should be removed to Aspanvar (Ispahan according to Peshotanji), and there to announce to the people assembled the admonitions here given, viz., not to rely on earthly wealth, to abstain from sin and perform good deeds (§ 1). One should maintain method and moderation in action (§ 3); listen to the admonitions of the wise (§ 4), and be contented with one's lot (§ 5). Here life is short while there in heaven the Judge is truthful, and good deeds cannot be procured as a loan (§ 7).

It is surprising that this interesting text remained unnoticed by Firdusi and has found no place in the exhaustive treatment of the period of Naoshirwan's reign in Persia, as given in the *Shâhnâmeh*. Dastur Peshotanji published this text, in 1885, in his *Ganj-i Shâyagân* along with English and Gujarati translations. Casartelli then published its transliteration and translation in 1887 (*Two Discourses of Chosroes the Immortal-Souled*, Bab. and Or. Records I, 97-101, London, 1887). A few months later a German translation with transliteration by Salemann appeared; and in 1899 its Pahlavi text

The present text, the "Admonitions of Ātrôpât Mârespendân" as mentioned in §1, is addressed to his son Zartûsht, and consists of about 219 lines in the MS. It was first published with transliterations in English and Gujarati and a translation in Gujarati with explanatory notes in a Glossary, by Ervad Sheriarji Dadabhai Bharucha in 1869, from which an English translation was prepared by Rev. Shapurji Edulji in 1870. It was again included in his *Ganjî Shâyagân* publication by Dastur Peshotanji in 1885, with English and Gujarati translations. A French translation by De Harlez (*Le livre des conseils d'Atrôpât i Mânsarspendân*, traduction française, Le Muséon, VI, 66-78; Louvain), appeared in 1887. Dastur Khudâyâr Sheriâr also included the text in his *Pahlavi Texts* with a translation in Persian. He has utilized the Pahlavi text as prepared by Dastur Jamaspji making a few alterations wherever he found them necessary.

Ātrôpât advises his son to think of good deeds and not of sins (§ 2), not to do anything for others which he would not like to be done to himself (§ 8), to educate his wife and child (§ 13), to think with moderation (§ 15), and not to ridicule anybody (§ 16). He then suggests to him what sort of companions he should have in life (§§ 17-25). Before marrying one should think of the expenditure involved (§ 41). A modest and educated woman is desirable as a wife (§ 54), and a clever, good-natured, efficient man as a son-in-law (§ 55). The son is further advised not to deceive others' wives (§ 82), and not to harm the soul for the sake of revenge (§ 84). He should not rely on the property and wealth of this world as they are like a bird sitting from tree to tree and not remaining long on one tree (§ 89). Wisdom is good for help of man in this world (§ 104). A man should not mix up his own wealth with that of others' as it is likely to disappear thereby (§ 115). A man is like a bag full of air when the air goes away nothing remains there (§ 117).

The paragraphs now following contain the description of work to be performed on each day of the Zoroastrian month (§§ 119-148). In some MSS. this part of the text is placed under the title *Hakikat i Ruzhâ* along with the concluding part §§ 149-154, and the benedictory

paragraph at the end though the latter as well as the portion of the text comprised in §§ 117-154 is unmistakably in the same style as that of the *Andarz i Âtropât Mârespendân*.

Now we may note the departure made in the texts of Dastur Peshotanji as well as of Ervad Sheriarji above noted. After § 116 of the *Andarz i Âtropât* both these learned scholars insert (§§ 1-81) of the *Andarz-i Veh-zât Farkhō Pîrûz* as if it were a continuation of the *Andarz i Âtropât* text. The concluding part §§ 117-154 of the latter text and the introductory prelude to the *Andarz i Veh-zât* are both omitted in these earlier publications. It is interesting to note how this error arose.

After § 116 which appears at the end of folio 62 in MK. the folio 63 is missing. This folio must have been lost at a later date as some of the other MSS. contain different portions of the missing text. As noted by Mr. B. T. Anklesaria in his very able Introduction to Dastur Jâmâspji's *Pahlavi Texts*, the last three words of § 115 and the three lines of § 116 missing in MK. on account of the loss of folio 63 have been resuscitated from the recent MSS., TD, JU, JE, M₁₆ and M₁₇. He then proceeds :

"I have come to the conclusion that about ten words at the most are irretrievably lost. Because I infer that only one folio of MK marked 63 by the re-numberer is lost. The connection of the folios 64-65 strengthens my inference. Moreover I found nine small strips of paper about half an inch each closely stuck to one another lying attached to fol. 64a, l. 3. I soaked them in water and separated them from one another, and found that the uppermost belonged to fol. 55; I adjusted the other seven in their proper places. In the third line of fols. 56-62, where they filled in exactly; but one, certainly belonging to the missing folio 63, remains unadjusted. On the *a* side of it I find the letters *u* and I think that the two letters belong to the second *u* in § 116. On the *b* side the letters are indistinct; I find something like *u...u*. I am tempted to adjust these letters as belonging to *u* in § 126. Then again I have calculated twenty-eight lines of a folio of MK on an average occupy about nineteen to twenty-one lines of our printed text. For the lost folio of MK we have

been able to resuscitate about 20 printed lines. Therefore if any words are missing they must not be more than ten words at the most. My inference might further be supported by the context."

It is further suggested by Mr. Anklesaria that even if we believe that no words are missing, the § 117 may be taken as a continuation of § 116, with the meaning "he who keeps property not his own does not become pleased, for man is like a bag....."

Now it very often happened that when a folio was missing at the end of a text a later copyist would believe the subsequent folio to contain the continuation of the text on the one immediately preceding it. Thus in the MSS. used by Ervad Sheriarji and Dastur Peshotanji not only was folio 63 missing but four more folios must similarly have been either lost or not copied by subsequent MS. writers. Thus not only was the concluding §§ 117-154 of the *Andarz i Âtrôpât* but also the prelude to the *Andarz i Vêh-zât* was missing in the texts used by them. It was hence natural to suppose the latter text to be a continuation of the former. The contents and the style of the two texts, however, clearly indicate that the two texts are distinct and by different authors. As will be noticed the *Andarz i Âtrôpât* is composed in a direct forceful style in which the great Âtrôpât admonished his son to do this or not to do that. The whole text brings before the reader the personality of the great man whose word was honoured and obeyed by his countrymen. The *Andarz i Vêh-zât* as it will be presently noticed is composed in a style revealing at once the wisdom and humility of the author. He has not the fame of the great Âtrôpât to lend force to his admonitions. He hence contents himself by merely giving his own experiences and leaving the reader to judge what line of conduct he should adopt.

V. *Andarz i Vêh-zât Farkhō Pîrûz.*

Unlike Âtrôpât the author of this text of about 62 lines is little known. His name only has survived for us here. As noted above this text without the prelude was published by both Ervad Sheriarji and Dastur Peshotanji as the continuation of their *Andarz i Âtrôpât* text due to an error.

The text on the whole can very well be described as a monologue on wisdom. The introductory lines are devoted to indicating the relation between wisdom and work. Everything is ordained by wisdom. Two persons are always at ease owing to their wisdom, one who is of discerning judgment and one who is unwise; the former owing to the wisdom which he has and the latter to the lack of intelligence. We are next told what part destiny (*bakht*) plays in our life (§§ 1-5).

The author then again reverts to his praise of wisdom, and in §§ 6-18 tells us how helpful wisdom is to us in our life. Evil can be removed from the creatures of the earth by means of wisdom. Wisdom leads man to high position and wisdom saves him from direst distress. Wisdom is the saviour and helper of the body. He who has wisdom is a good worker and can also get wealth. All good works are begun through wisdom.

Even though a man's life extends to 100 years his road is towards the *Chinvat* Bridge in the end (§ 19). A wise man knows his work in the beginning while the ignorant sees it in the end (§ 21).

The concluding portion of the text (§§ 23-31) is a short dissertation on death. When the body is disintegrated after death the soul becomes worried over the deeds done in the bodily existence (§ 22). The different parts of the body cannot perform their respective functions (§ 23). One family mixes with another (§ 26), property and possessions go to other persons (§ 27).

* VI. *Aiyayâdgâr i Vazôrgmitrô*.

This is included here as an *Andarz* text as it contains the memoranda of Vazôrgmitrô giving admonitions on various questions about life on this earth. Dr. West calls this text *Pandnâmak-i Vadshôrg-Mitrô i Bâkhtakân* in his "Essay on the Pahlavi Literature." The corresponding chapter in the *Shâhnâmeh* is also entitled *Pand dâdane Buzarjmeher*, i.e. giving of admoni-

tions by Buzarjmeher. As in § 1 we are also told in the *Shâhnâmeh* that the book was deposited in the royal treasury :

سپردم بکنجور تا روزگار •• بر آید بخواند مگر شهر یار
نوشتم سخن چند بر بهلوی •• ابر دفتر و کاغذ خسروی

This makes it clear that the title *Ganj i Shâyagân* given by Dastur Peshotanji to this text is an error. He translates the words *pavan ganj i shâyagân hanakhtûnt* in § 1 as "I named it Ganj i Shâyagân." But for "named" we must get *sham hanakhtûnt* which is not found in the text. The present title is suggested in §1 and also at the end of § 4 where the writer says *denâ ayayâdgâr napesht*, i.e. "I wrote these memoranda."

Vazôrgmitrô the son of Bôkhte was the well-known vazir or Prime Minister of the great Persian King Naoshirwan the Just. The interesting way in which Vazôrgmitrô was first introduced to the King by giving the correct interpretation of the King's dream which had baffled all the wise men of his court and how he ultimately through his wisdom and knowledge gained the high position in the Court of his patron have been all told in details by Firdusi in his *Shâhnâmeh*. It was again Vazôrgmitrô who solved the game of Chatrang and gave its explanation as described in the Pahlavi text *Vijârishn i Chatrang* and then himself invented the game of *Vîn-i Ârtakshîr* which could not be solved in India. After the death of Naoshirwan when his son Hormazd came to the throne he ordered this great vazir to be put to death because he was suspected to be a Christian (according to Markham's "History of Persia"), or because he had declared before Naoshirwan that Hormazd was not a fit successor to the throne.

The Pahlavi text is one of the longest in the collection of Dastur Jamaspji, consisting of about 282 lines. It is unfortunate that the MS. MK is available up to § 27 only. The folios 112-125 of MK are missing. The folios 111b and 126a are both blank. It is hence likely that the folios 112-125 were taken to compose a separate book and taken out from the MS. at some date after the copy JJ was prepared. For the purposes of the text following § 27

Dastur Jamaspji used JJ and collated it with TD and JU. TD again breaks off at § 162, and hence only two MSS. are available from § 163 to the end, JJ and JU.

The text as published by Dastur Peshotanji assumed quite a different form. After misnaming it *Ganj i Shâyagân* he has printed §§ 1-233 of our text as §§ 1-120 of his *Ganj i Shâyagân*. He then continues the latter text by inserting the *Chîtak Andarz i Pôryôt-kaêshân* as §§ 121-159, and the text of *Andarz i Dânakân ôl Vêhâînân* as §§ 160-169. It is noted above that the first two texts of this publication are different in style and contents and quite distinct from the present text.

Though Dastur Peshotanji has omitted §§ 234-263 and the final benedictory lines altogether, these benedictory lines wherein Vazôrgmitrô is blessed as well as the style of this part of the text leave no doubt that this concluding portion belongs to the *Âiyayâdgâr i Vazôrgmitrô* text.

Vazôrgmitrô begins his memoranda by observing that he wrote them at the request of Emperor Khûsrû and deposited them in the royal treasury. He then goes on to observe that all earthly things are perishable and liable to change and decay. Time makes everything forgotten on this earth. Things pertaining to the renovation and holiness will alone survive and last for ever. Being a firm believer in God, in his religion and soul he wrote these few things for keeping his name alive (§§ 1-4).

Now begin the memoranda proper. We first get a series of questions and answers thereto, the reply to one question suggesting the next question regularly. A sinless man is a fortunate man (§§ 5, 6). He is sinless who maintains the law of God and avoids that of the demons (§§ 7-8). The former consists of good thoughts, words and deeds, while the latter of bad thoughts, words and deeds (§§ 9-10). Good thoughts, good words and good deeds are then described and so also the bad ones (§§ 11-22).

Next we come across the ten *drûjas* or wicked powers in man against whom man should fight, viz., Avarice, Greed, Wrath, Jeal-

ousy, Shame, Lust, Revenge, Sloth, Impiety and Slander. The powers of these *drûjas* are also delineated (§§ 23-41). As Aharman keeps the reward of good deeds and punishment for sin concealed from the eye of man, Aûharmazd has bestowed invisible protective powers to man such as, Innate and Acquired Wisdom, Disposition, Hope, Contentment, Religion, and wise Conference (§§ 42-56). The functions of these powers are also described at some length.

After a few questions which have little connection with one another (§§ 57-84), a long paragraph (§§ 85-104) deals with the question as to how certain good traits are better seen in the absence of certain unworthy traits.

The relation between Fate and Action is next dealt with (§§ 105-111). The one is united to the other like body and soul and therefore one is of no avail without the other.

The rest of the text is devoted to a catechism laying down several moral maxims, such as the store of good deeds lasts till the renovation, the hand of charity is most extensive and of a miser the shortest, gifts to the ungrateful and association with the wicked are most unproductive, a wicked man having knowledge is most destructive, and so on.

The whole text dealing with such varied subjects illustrate the versatility and profound wisdom of the great author to whom it is attributed. The questions and answers throughout follow a logical sequence and arrangement which is lost sight of at very few places. The style of a catechism here adopted is maintained in a manner to be found in perhaps no other Pahlavi text of equal length, and is easily distinguishable from that of the first two texts in this publication which were believed by Dastur Peshotanji to be continuations of the present text.

As will be noted from the frequent quotations of parallel lines found in the *Shâhnâmeh* in notes to this text (see pp. 64-69) there is no doubt that Firdusi must have used this Pahlavi text for preparing his chapter of *Pand dâdan-i Bûzarjmeher* on the basis of this text just as he used the *Kârnâmak i Artakhshîr i Pâpakân* for the

history of the reign of the great Ardeshir Bâbakân, the founder of the Sassanian dynasty in Persia.

As noted in my earlier publication the above description of the contents and style of the different *Andarz* texts herein translated leave no doubt that the texts were composed by different authors at different times while the Pahlavi language was used in Persia and must have been collected together at some later date by MS. writers like that of MK. It is interesting to note and compare the different characteristics in style evolved by each writer of the original Pahlavi.

This collection of *Andarz* texts also reveals to us the great fondness shown by the ancient Persians to this form of composition in Pahlavi. Almost every great man of those times had an *Andarz* text attributed to him. *Andarzpât* was a special officer at the Iranian Court appointed from among wise men able to guide and instruct his royal patrons. The didactic works of these *andarz*-writers must have exercised considerable influence on the literature of their times, not only in Persia but also among other nations coming under the influence of Persia due to the extensive conquests of the Sassanian Emperors.

J. C. TARAPORE.

1. The first part of the

document is a list of

the names of the persons

who have been

admitted to the

membership of the

association since

the year

1880 to the year

1890

1890 to the year

1900

1900 to the year

1910

1910 to the year

1920

1920 to the year

1930

1930 to the year

1940

1940 to the year

1950

1950 to the year

1960

1960 to the year

1970

1970 to the year

1980

1980 to the year

1990

1990 to the year

2000

2000 to the year

2010

2010 to the year

2020

PAVAN SHEM I YEZDÂN.

CHÎTAK ANDARZ I PÔRYÔTKAËSHÂN.

(1) Pôryôtkaëshân i fardûm dâneshnân pavan pitâkih i min dîn barâ gûft yekavîmûnêt, aîgh: kolâ anshûtâ amat ôl dât i 15 shantak yâmtûnêt adînash dênâ hand mandavam barâ khavitûnas-tan âwâyed, aîgh: mûn havâ am, va mûn nafshâ havâ-am, va min* aîgh mat havâ-am, va âvâz ôl aîgh vazlûnam, va min kodâm patvand va tôldema havâ-am, va afam† mâ khvêshkârih i gîtâ va mâ mazd i minôi, va min minôi mat havâ-am ayûp pavan gîtâ bût havâ-am; Aûharmazda nafshâ havâ-am ayûp Aharman, yezdân nafshâ havâ-am ayûp shaêdân; shapîrân nafshâ havâam ayûp sarîtarân, mardûm havâ-am ayûp shaêdâ; râs ehand, afam dîn kudâm; afam mâ sût afam mâ ziyân; afam mûn dûst afam mûn dûshman; bûnîstak aîvak ayûp tarîn; va min mûn nêvagîh va min mûn vadîh; va min mûn rôshnîh va min mûn târikîh; va min mûn hûbûdîh va

IN THE NAME OF GOD

SELECTED ADMONITIONS OF THE PÔRYÔTKAËSHÂN.¹

(1) The original Pôryôtkaëshân², the wise, from the manifestation of religion have said, that every man when he attains the age of 15 years ought to know these things: "Who am I, and with whom am I connected, and whence have I come, and whither am I going, and from what kin and seed am I, and what is my duty in this world and what is the spiritual reward, and have I come from the spiritual world or have I come into being in this world; am I connected with Aûharmazd or Ahriman, am I connected to the good beings or to the wicked beings; do I belong to the good or the wicked, am I a man or a devil; which is my path (and) what is my religion; what is profitable for me and what is harmful; who is my friend and who is my enemy; am I of single origin or double; whence does virtue arise and whence vice; from whom does light come and from whom darkness; from whom there

* MK, JJ omit. † MK, JJ 66.

min mûn gandakîh, va min mûn daenâîh va min mûn a daenâîh va min mûn avôkhshâîshn* va min mûn an-âmûrzishn.

(2) Kanû viehîtâr† i chim yedâ madam hanakhtûnt i ham-aîdûnîh varôîshn va miyânajîkihâ pavan râs i kherađ barâ awê-gûmânîhâ sazêť khavitûnastan, aigh : min minôî mat havâ-am lâ pavan gîtâ bût havâ-am, âfrîtak havâ-am lâ bûtak, Aûharmazd nafshâ havâ-am lâ Aharman, yezdân nafshâ havâ-am lâ shaêdâân, shapirân nafshâ havâ-am lâ sarîtarân, anshûtâ havâ-am lâ shaêdâ, ; Aûharmazd dâm havâ-am lâ Aharman dâm, afam patvand va tôkhma min Gâyômarđ, afam am Spendarmat, afam ab Aûharmazd ; afam marđûmîh min Mitrôîh Mitrôyânîh mûn avlâ patvand va tôkhma min Gâyômarđ bût havâd.‡ (3) Afam varzishn i khvêshkârîh va farîjpânîh denâ, aigh : Aûharmazd pavan haîtîh hamâk bûđîh va hamâk yehvûnéđîh, va anôshak khûđâîh va akanârakîh va avêza-kîh ; Aharman pavan lavêtîh va anbîn yehvûntîh minîtan ; va nafshâ

is fragrance and from whom stench ; from whom arises justice and from whom injustice ; from whom arises mercy and from whom oppression ?”

(2) Now the explanation of reason puts its hand on that cause of belief and inwardly through the path of wisdom one ought to see without doubt, (that) “I have come from the spirit and I have not been from the earth, I am created and not existing, I belong to Aûharmazd and not to Ahriman, I belong to the good spirits and not to the demons, I am connected to the good and not to the wicked, I am a man not a demon ; I am a creation of Aûharmazd and not a creation of Ahriman, my relation and seed is from Gâyomard³, my mother is Spendarmat⁴ and my father Aûharmazd ; my manliness is from Mitrô and Mitrôyânîh⁵ whose first connection and origin is from Gâyomard. (3) My work of duty and protection is this, that Aûharmazd by His existence was all existing and shall be all existing and He is of eternal sovereignty and boundless and pure ; and to consider Ahriman to be non-existent, and invisible ; and to keep one’s body in connection with

* MK. JJ ٤٥٠-٤٥١. † MK ٤٥٢. ‡ MK, JJ ٤٥٤.

tan pavan kh^vêshîh î Aûharmazd va Amsôspendân dâshtan, va min* Aharman va shaédâân va shaédâ aiyayâishn jvitak yehvûntan.

(4) Pavan gitâ avlâ pavan din astôpân yehvûntan, patash varzîtâr va yeshtâr va azash a-vartak yehvûntan, varôishn minîsh-nîhâ pavan vêh din î Mâzdayasnân dâshtan, sûl min ziyân, va vanâs min kerfak, vêhîh min sarîtarîh, va rôshnîh min târîkîh, va Mazdayasnîh min shaédâyasnîh barâ viehîtan. (5) Datigar nîshâ kardân va patvand î gitâ râyînîdan patash tôkshîk azash a-vartâk yehvûntan. (6) Satigar zamîg kîsh-anchâr kardân varzîtan. (7) Châhlûm kirâ dâtîhâ varzîtan. (8) Panjûm 3 aêvak î yôm va 3 aêvak î shap ôl aîrpatastân vazlûntan va kherad î yeshrûbân pûrsîdan, 3 aêvak î yôm va 3 aêvak î lîlyâ varz va âwâdânîh kardân, va 3 aêvak î yôm va 3 aêvak î shap vashtamûntan va râmîshn va âsâyîshn kardân.

(9) Va pavan denâ awêgûmân yehvûntan aîgh min kerfak Aûharmazd and the Ameshaspends and to be away from Ahriman, and the demons and the help of demons."

(4) In this world first a man should be steadfast to his religion, and thereby he should be a worker and worshipper and he should not turn away therefrom, thoughtfully he should keep faith on the good religion of Mazdâ-worship, and should, distinguish advantage from harm, and sin from good deed and goodness from wickedness, and light from darkness, and Mazdâ-worship from demon-worship. (5) Secondly he should marry and continue the progeny of this world and thereby be its worker and not one turning away from it. (6) Thirdly he should work for making land fertile. (7) Fourthly to behave lawfully towards the domestic animals. (8) Fifthly a man should go for one-third of the day^o and one-third of the night to the religious school and inquire of the holy about wisdom, and spend one-third of the day and one-third of the night in producing prosperity, and one-third of the day and one-third of the night in eating and pleasure and resting.

(9) And to be without doubt about this that there is advantage

sûd va min vanâs zîyân, afam dûst Aûharmazd va dûshman Aharman, va râs î dîn aêvak. (10) Aîvak râs î hûmat va hûkht va hûvarsht, vahesht rôshnîh va awêzakîh va akanârak î datâr Aûharmazd î hamâk bûd va hamâk yehvûnet. (11) Aîwak râs î dûshmat va dûshaôkht va dûshâ-varsht, târikîh va kanârak-âômandîh va harvesp-hanâkîh va margîh va saritarîh î ôlâ î dravand Ganrâk Mînôî î bûd î amat lâ yehvûnt baên denâ dâm yehvûnêt amat lâ yehvûnêt baên dâm î Aûharmazd va pavan farjâm barâ afsâyed.

(12) Va pavanach denâ awêgûmân yehûntan aigh bûnishtak tarîn, aêvak datâr va aêvak marûchînitâr. (13) Olâ î datâr Aûharmazd mûn harvesp nêvakîh harvesp rôshnîh. (14) Afash zak î marûchînitâr dravand Ganrâk Mînôî î harvesp saritarîh va pûrmargîh î drûj î farêvtar. (15) Va pavan denâ hand awêgûmân yehvûntan aigh pavan jvit* min Sôshâns va zak 7 Kâr arvin aîsh hûshâômand.*

from good deeds and harm from sin, and that Aûharmazd is my friend and Ahriman the foe, and there is one path of religion. (10) One road of good thought and good words, and good deeds is of the light of the best existence and purity and the infinity of the Creator Aûharmazd, Who always was and ever shall be. (11) One way of bad thought and bad words and bad deeds is of darkness of the worst existence and which is circumscribed and of all distress and death and of wickedness of him who is the wicked Ganrâk-mînôî who was but who is not to be,⁷ who is in this creation but shall not remain in this creation of Aûharmazd and at the end is to be destroyed.

(12) And to be without doubt even about this that there are two original powers⁸: one creator and one destroyer. (13) The creator is Aûharmazd from Whom proceeds all goodness and all light. (14) He who is destroyer is the wicked Ganrâk-mînôî of all wickedness and full of death, the wicked deceiver. (15) And about these several things also to be confident that except⁹ Sôshâns¹⁰ and these 7 Kais¹¹ everybody is mortal.

— These nine words are omitted by Dastur Peshotanji in his *Ganj-i Shâyigân*.

(16) Va khafrûnishn î jân, vashôftan î tan, va hamâr î pavan setôsh, va yehvûntan î rîstâkhîz va tan î pasîn, vađârdan î Chînvapt pûhal, va matan î Shôshâns, kardân î rîstâkhîz va tan î pasîn awêgûman yehvûntan. (17) Va dât airîch va dîn î Pôryôtkâeshîh va minishn î frârûnih, va hûzvân râstîhâ, va yedâ hûvarzîhâ dâshtan. (18) Levatâ hamâk shapîrân pavan dât airîh yekavîmûnâtan. (19) Âshîh va hamîh pavan hamâk kâr va kerfak. (20) Levatâ hamâk vêhân pavan dât khûp dînigîh yekavîmûnâtan. (21) Hîch mûnî yehvûnt havâd va hîch mûn yehvûnd va hîch mûn havâd hamâk hamkerfak va hamdînâ bûdan. (22) Kerfak î pavan dât, râê kard awîrtar madam* yâtûnîd aîgh zak î benafshâ varzênd patash yeshrûbtar yehvûnd.

(23) Va gûft aîgh vêhdîn î Mâzdayasnân makbalûnt patash awêgûmân havâ-am lâ tan va lâ jân dûshâram râê, va lâ vêh-zîvashnîh va lâ vîsh-zîvashnîh, va lâ min tan bôdhbarâ* vartashnîh râê min vêh-dîn î Mâzdayasnân lakhvâr lâ yekavîmûnam, patash

---

(16) And to be confident about the kindling of life, deterioration of body, and the reckoning of the third night, and the happening of the resurrection and the final embodiment, the passing of the Chinvat Bridge, and the coming of Sôshâns, performance of the resurrection and the final embodiment. (17) And to maintain the law of purity, and the religion of the primitive faith, and virtuous thought, and truthful tongue, and well-working hand. (18) To be with all good people with the law of purity. (19) Peace and harmony (is) through all work and good deeds. (20) One should be with all the good properly and in accordance with the religion. (21) And to be of the same good deeds and same law with everyone who was and everyone who is and everyone who shall be. (22) Lawfully perform good deeds and become great thereby, for he who performs them himself becomes holier.

(23) And it is said, "Having accepted the good religion of Mazdâ-worship, I have become without doubts therein. I shall not relinquish the good religion of Mazdâ-worship neither for the love of body nor for that of life, nor for good life or long life,

---

* MK, JJ omit.

awégûmân havâ-am, jvit kîshân lâ setâyam,* va lâ bûrzam, afashân patash lâ himûnam. (24) Mâ pîtâk aîgh min mînishnân va gôbishnân va kûnishnân, kûnishn hamâr. (25) Mâ zak akhò avindêt mînishn agêraftâr va kûnishn geraftârâômand. (26) Mâ anshûtâân pavan kûnishn vabîdûnd denâcha 3 râs baên tan î anshûtâân hana-khtûnt yekavimûnêt. (27) Pavan denâ 3 râs 3 mînôi gâs va 3 drûj râs yakhsûnêt; pavan mînishn Vohûman gâs aîshma râs yakhsûnêt, pavan gôbishn kherađ gâs varûn râs yakhsûnêt, pavan kûnishn Spenâk-mînôi gâs Ganrâk-mînôi râs yakhsûnêt. (28) Mardûmân pavan denâ 3 râs sakht aîstashnih çhabn va khvâstak va ârzûk î gîtâ râe mazd î mînôi barâ shebkûnishn. (29) Mâ anshûtâ mûnash denâ 3 pâs zîm gûft madam tan î nafshâ barâ natrûnêt† mînishn min dûshmat va gobishn min dûshaôkht va kûnishn min dûshâvarsht.

(30) Adîn sepâsdâr yehvûntan va pavan sepâsdârîh denâ aîgh

nor if the intelligence were to part asunder from the body.¹² I have faith therein; I shall not praise other religions, and shall not exalt them, nor shall I believe in them.” (24) For it is manifest that action is judged by thought and words and deeds. (25) For this life does not get unintelligent thought and intelligent action. (26) Because what men perform by action is even due to these three roads which are placed in the body of men. (27) By these three ways he has 3 spiritual places and 3 wicked ways; through thought he has the place of Vohûman and the way of anger, through speech he has the place of wisdom and the way of lust, and through action he has the place of Spentâ Mainyû and the way of Ganrâk Mainyû. (28) Through these ways of hard life men should not give up the spiritual reward for the sake of the wealth, and property and desire of this world. (29) For a man who spoke about these three protective powers in his own body protects his thought from wicked thoughts, and speech from wicked words, and action from wicked deeds.

(30) Therefore one should be thankful and by thankfulness is

* Thus MK. Dastur Peshotanji corrects into and the reading is adopted by Dastur Jamaspji.

† MK, TD, JU .

tôbân kardân aîgh rûbân ôl dûshkhan lâ yâmtûnêt. (31) Mâ mardûm "patachanbyô"* amat min pûshî i abitar ôl karîsâ i amîtar vazlûnêt adînash *Astôvidat* mînôyîhâ band, baén ôl chôlâ ramîtûnêt, vad zîvandak drânâe zak band lâ pavan mînôî i vêh va lâ pavan mînôî sarîtar (zak band) min chôlâ barâ kardân lâ tôbân. (32) Barâ pavan zak i nafshâ hûkûnashnîh zak i yeshrûb âkhar min barâ vadîrashnîh zak band min chôlâ barâ aôftêt va zak i dravand pavan zak i hamband ôl dûshkhan yazrûnêt.

(33) Mâ kôlâ mûn baén gîta hand chand yasht-i barâ kardân vanâs i baén yedâ va regalâ barâ khavîtûnastan âwâyed, barâ mûn† kir ayûp gûng ayûsh lâ pâtakshâ, barâ amat vabîdûnîhêt denâcha aîrpatastân barâ kardân va zend barâ khavîtûnastan. (34) Ab va am farzand i nafshâ râe denâ hand kâr kerfak levîn min 15 shant barâ âmûkhtan âwâyed, va amatash denâ hand barâ âmûkht kôlâ kâr va kerfak i farzand vabîdûnêt ab va am ghal yehvûnêt, va amatash lâ âmûjêt farzand pavan masahatvarîh vanâs vabîdûnêt ab va am ôl bûn yehvûnêt.

meant this that one should become capable so that the soul does not reach the worst existence. (31) For man becomes "doomed"³ when he goes from the back of his father into the womb⁴ of his mother, then *Asto-vidhât*⁵ throws a spiritual noose in his neck,⁶ during the period of his life he cannot remove that noose from his neck, neither through the good spirit nor through the wicked spirit. (32) After the passing away the noose falls from the neck of him who is pure through his good deeds, and if he is a sinner he carries that noose to the worst existence.

(33) Hence all, who (are) in this world should often perform worship, except those who are blind and dumb and disabled, should know the sin in the hand and foot, except when they do even this that they establish a religious seminary and learn the Zend. (34) Father and mother should teach these several duties and good deeds to children before their attaining the age of 15 years, and when these several things are taught if the child performs a duty or good deed it becomes that of the father and mother, and if it is not so taught, if through vice⁷, the child commits sin the father and mother become the origin thereof.

* TD, JU *spew*.

† MK, JJ, TD omit.

(35) Pavan kerfak hamdâtastan, va pavan vanâs jvît-dinâ, va pavan nêvakîh sepâsdârîh, va pavan patîyâarak khûrsand, va pavan âstânak bâlestân, pavan frêvpânîkkârân tôkshâk yehvûnêt. (36) Va min hamâk vanâs pavan patît yehvûnêt va vanâs ôl pûhal vazlûnêt baên hâsra barâ aî shabkunîd. (37) Va varûn va ârzûk î awârûn pavan kherad barâ malchitûnîd. (38) Âz pavan khûrsandîh, va aîshma pavan Sraôsh, va arêshk pavan hûchashmîh, va nîyâz pavan gadh-varîh, va an-âshthîh pavan âshthîh va darûjîh pavan râstîh barâ zanið.

(39) Barâ khavîtûnêt aîgh jivâk î vahesht vêh, va shatrô î minô khûramtar, va matâ î âsmân rôshantar, mân rôshan î garôsmân, va varz î kerfak mas aûmîd î tân î pasîn mûn vadîrashn lavêt.

(40) Sarîtarân pavan tôbân pâtakshâhîh aî bûrzêt mâ min bûrzishn î awârûn sarîtarîh ôltan vazlûnêt va vêhîh barâ sepûjêt. (41) Pavan farhâng kh^vâstârik tôkshâk yehvûnêt mâ farhâng tôkshma î dânishn, afash bar kherad, va kherad kolâ 2* ahvânîk râyînîshn. (42) Patash gûft yekvîmûnêt aîgh farhâng baên farâkhôîh pîraîk va

(35) Through good deed he becomes of the same law, and through sin of different religion, and through goodness thankful, and through strife contented, and through faith lofty, and through protection from deceit industrious in works. (36) And repent from all sin and if you do not leave sin within a *hâsra* it reaches the Bridge. (37) Destroy lust and wicked desire by wisdom. (38) Destroy greed by contentment,¹³ and anger by good sense, and jealousy by good eye, and indigence by good fortune, and strife by peace, and wickedness by truthfulness.

(39) Know that the abode of paradise is good, and the spiritual city is more pleasant, and the region of the sky is more brilliant, and the shining abode is of Garôtmân¹⁹, and the task of good deeds is of great hope of the final embodiment from which there is no escape.

(40) The wicked with their strong power do not live, for through wicked life evil goes in their body and goodness is screened. (41) Through admonition desirability becomes active, for admonition is the seed of knowledge and its fruit is wisdom, and wisdom is for adornment of both the worlds. (42) Therefore it is said that precept

* All vis.

baên shekôftîh pânak, va baên âstânak dastagîr, va baên tangîh pîshak.
 (43) Pavan aîshîj aîsh afsôs al vabîdûnâ, mâ afsôsgar gabrâ
 afsôsbar, zat-yedâ, nafritak yehvûnd, afashân farzend î shaédâkîk
 î a-ratêshâr kam bêt.

(44) Kolâ yôm hampûrsagîh râê frâz ôl hanjaman î shapî-
 rân vazlûnîd, mâ ôlâ mûn ôl hanjaman î shapîrân vêsh vazlûnêt
 kerfak va yashrâîh vêsh arkûnd. (54) Va kolâ yôm 3 bâr baên
 mân î âtâshân vazlûnîd va âtâsh nîyâîshn vabîdûnîd, mâ ôlâ mûn
 baên mân î âtâshân vêsh vazlûnêt va âtâsh nîyâîshn vêsh vabîdûnêt
 adînash kh^vâstak va yashrâîh vêsh arkûnd. (46) Min âzârîshn
 î ab va am va sardâr sakht pâhrîzîd, aîgh-tân tan dûsrûb va rûbân
 dravand lâ yehvûnât.

(47) Barâ khavitûnîd aîgh min amar patîyâarak Ganrâk-mînôî
 î dravand karînêt 3 denâ gerântar bastashn: vînîshn î chashm
 va lâ ashnavîshn* î gûsh, va setîgar drûj î an-âshîh. (48) Mâ
 pîtâk aîgh khûrshîd ham-chîm râê kolâ yôm 3 bâr ôl anshûtâ î gîtâ

is an embellishment during prosperity, and a protection during adver-
 sity, and a helper during calamity, and a profession during want.
 (43) Do not ridicule anybody even for anything, for a deriding man
 himself becomes ridiculed, helpless and accursed, (and) their children
 become wicked and less courageous.

(44) Every day you should go to the assembly of the good for
 intercourse, for he who more attends the assembly of the good attains
 more to good deeds and holiness. (45) And every day go thrice to
 the fire temple³⁰ and perform the worship of fire, for he who goes
 more to the fire temple and performs more the worship of the fire
 gets more wealth and holiness. (46) Abstain strictly from annoying
 your father and mother and lord so that the body may not become of
 ill-fame and the soul wicked.

(47) Know that the endless strife caused by the wicked Ganrâk
 Mînôî is heavier on account of these three: the limitation of the
 sight of the eye, and the want of hearing of the ear, and thirdly
 by the demon of strife. (48) For it is manifest that the sun for
 the same reason thrice every day gives an injunction unto mankind.

* MK, JJ -b-yo-y,

farmân yahbûnêt. (49) Bâmdât denâ yamazlûnêt aîgh Aûhar-
mazd ôl lekûm mûn anshûtâ havâdêd hamâk yamazlûnêt, aîgh : pavan
kâr va kerfak kardân tôkshâk yehvûnît, vad-tân li zivashn î gitâ
pavan miyân vabidûnam.* (50) Nîmrûz denâ yamazlûnêt, aîgh
pavan nîshâ bavîhûnastan va farzand varzîtan va awârîk kh^vêshkârih
tôkshâk yehvûnît, mâ vad tan î pasîn Ganrâk-mînôî va
vashûdagân min denâ dâm jvîtâk lâ bêt. (51) Aîwârak-gâs denâ
yamazlûnêt, aîgh : min vanâs zîtan kard yekavimûnîd pavan patît
bêt, ad-tân li barâ âmûrzam, mâ pîtâk aîgh aîdûn chagûn rôshnîh î
khûrshîd ôl zamîg yâmtûnêt afash gôbishn ôl zamîg yâtûnt.

52 (26) Baên akhō î astâômand pavan mînîshn va gôbishn va
kûnîshn mîtôkht lâ mînîd va lâ yamazlûnîd va lâ kûnîd. (53) Pavan
nîrûk î yezdân, va râs î kherad, afrâs î dîn zinâvandihâ madam tôksh-
shîd, va barâ negîrîd aîgh âkhar-îch amat arz î kerfaz avîn rabâ va
akanârak, Ganrâk-mînôî pavan nahôftârih hanâkih andâkhtâr va
Aûharmazd pavan âshkârâkînitârih avîn kôkshashnîk zak katârehâ ê

(49) At the dawn it says, (thus) "Aûharmazd says unto you who
are mankind 'Strive to perform duty and good deeds as long as
I give you life amidst this earth'." (50) At noon it says thus: "You
should marry and procreate children and strive for performing other
duties, for till the final embodiment Ganrâk Mînôî and the des-
troyers shall not be separate from this creation." (51) At the evening²¹
time it says thus: "You should repent of the sins you might have
committed during life so that I may forgive them²²", for it is manifest
that His word comes to the earth as the light of the sun reaches the
earth.

(52) In the corporeal world by thought and word and deed, do
not think and speak and do evil. (53) With the power of the good
spirits, and the way of wisdom, and the exaltation of the instrumen-
tality of religion strive hard, and see that even at the end when the
value of good deeds will be so great and endless, Ganrâk Mînôî
through his invisibility is the giver of distress, and Aûharmazd
through His manifest discrimination thus strives that whatever is

* MK, JJ 𐬨𐬀𐬎𐬌 which is changed to 𐬨𐬀𐬎𐬌 in MK by a later hand.

mûn min dîn âkâs adîn pavan kâr va kerfak karîlan tôkshâk afash a-vartâktar yehvûnêt.

(54) Zak î denâ hazârak rôishâ mûn dîn sarîtarîh amar, va Mâzdayasnih hûchâr, va dîn âshtîh frahest dat, va dîn hûskârishn î shapîrân va frârûnkûnishnân khvêshkârân vazlûntak, va kûtak î Aharman va shîtâân âshkârâk chêgun-shân denâ dakshhak lakhvâr vîrâyashnih, zamân awêsaînishn mitrôân-drûjân va shaêdâ-yaz bâharân dîn-hamêstârân rastârîh* va aûmîdîh vêh dahishnân min Azîdahâkân chand patvastârîh î kêshvarân î Aûharmazd-dînâ adîn kolâ aish pavan Vohûman âshtîh masînishn† va pavan dîn afrâs î kherad pûrsishn, pavan kherad râsî yashrâih vajôishn‡, va pavan râs î râdîh rûbân aûrvazînishn, va pavan hûchashmîh gâs bûrzishn, va pavan hûnar shem bavîhûnishn, va pavan aîrmînishnih dûst andû-jishn§, va pavan bâlestânih aûmîd pasandînishn, pavan hîm vêhîh andûjishn, va pavan yashrâih râs î rôshan garôtmân vîrâishn tammâ

known through religion on account of the performance of duty and good deed becomes more immutable through His efforts.

(54) In this final millenium whose religion is endless evil, and Mazdâ-worship (its) good remedy, and the religion of peace the great law, and there is the religious discussion of the good and virtuous workers and performance of duty, and recognition of the passing away and littleness of Ahriman, and of the demons, just as they see the sample of re-adornment and the time of decrease of the promise-breakers and the sharers of demon-worship and the way of the heretics; and hopefulness of the good creatures from the tyrants³³, and some connection of the countries of the Mazdian law and thereby everyone through the peace of Vohûman gets greatness²¹; and through religion inquiring about the elevation of wisdom, and through wisdom seeking the path of purity, and through the path of charity to please the soul, and through the good eye to secure high position, and through art to acquire name, and through modesty to gather friends, and through high-mindedness to select hope, and through good nature to collect virtue, and

* Dastur Peshotanji has omitted this word in his text.

† All MSS have 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀. ‡ MK, JJ 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀. § MK, JJ 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀.

min nafshâ hûkûnashnik varzik afash bar* vashtamûnîhêt. (55) Tan î hûshâomand* rûbân khadîtûn va kerfak vabidûnîd mâ rûbân haît lâ tan, minôi haît lâ gîtâ. (56) Tan râê âzram î rûbân bara al shabkûnîd va al farmûshîd. (57) Pavan âzram î aîsh frasâvandîh î chabn î gîtâ kâmak madam zak madavam al yedrûnîd, mûn-tân tan ôl pûhal va rûbân ôl pâtfra yâmtûnêt, barâ ôl zak mandavam yedrûnîd mûnash bar râmishn î hamâik râmashnik yehvûnîh. (58) Va hûkûnashnik nêvak kûnashnik varzîh, min tôkshishîh, zarkhûnîh min dahîshn-ach, dahîshn min kh^vâishn, kh^vâishn min hûsh, hûshîh min minôi dânishn, dânishnik zak afzâr mûn haît, yehvûnt va bêt. (59) Patash khavîtûnîhêt nôk-dâtârih î râishn va âmûkhtâr î mandavamân virâstâr kolâ sazêt† kardân, sût kh^vâstâr vispân pavan kolâ 2 ahvân râynishnân.

Frajapt pavan shnûm va shâlîh va râmishn.

through holiness to adorn the path to the illumined Garôtmân, and there one eats the fruit of one's good deeds and action. (55) O intelligent body! See the soul and perform good deeds, because the soul is not body, it is spiritual not earthly. (56) For the sake of the body do not give up and do not forget the honour of the soul. (57) For the honour of the soul do not get the desire for those things like the fleeting earthly wealth through which the body reaches the Bridge and the soul attains punishment, but have it for those things whose fruit is the joy of eternal pleasure. (58) And good deed and virtuous action is through endeavour, and its origin is even from gift, and gift from desire, desire from intelligence, intelligence through spiritual knowledge, and knowledge is that instrument which is, was and shall be. (59) Thereby it is known that it is wholly necessary to perform the arrangement of the good creation and be a teacher of the things which arrange; the desirer of benefit for all is the arranger of both the worlds.

Completed with satisfaction and joy and pleasure.

— MK, JJ omit.

† MK, JJ २७७.

PAVAN SHEM I YEZDÂN.

ANDARZ Î DÂNÂKÂN ÔL MÂZDAYASNÂN.

(1) Gûsh baên yakhsûnîd, pâhlûmîhâ mardûmân, mûn havâ-
êt Mâzdayasna î keshvar ashnavîd zak î dânâk gôbishn î frârûn
andarz î Âûharmazd va Amsôspendân.

(2) Pavan Âûshahîn-gâs madam yekavîmûnîd hûshâôman-
dân mardûmân, dâtîhâ yedâ va rûi pavan gômêz î gôspendân
khalînîd, va pavan mayâ pâk khalînîd, va dâtîhâ vastarg î dakyâ
pûshîd, va pavan nîrang î dîn î Mâzdayasnân aîbyângân bandîd,
pavan mînishn va gôbishn va kûnishn î frârûn mînishnikîhâ rûbân
ràê kâr* va kerfak vabîdûnâ, va yashrâyîh pûrsîtâr yehvûnîd.

(3) Lênâ yôm amat gitâân shebkûnt yekvîmûnêt vad Âûharmazd
î khûdâê zîvîshn î gitâ pavan mîyân shabkûnêt pîsh min zak î amat
Ast-vidât madam yâmtûnêt, va vâê î sarîtar madam ôl kerp yatîbûnêt
va vashôpîshn î kârpût, hôsh, va vîr, va bôdh, va khayâ, va tan min

IN THE NAME OF GOD.

ADMONITIONS OF THE WISE TO THE MAZDÂ-WORSHIPPERS.¹

(1) Give your ear, you first people who are Mazdâ-worship-
pers of the world, and hear these wise words which are the virtuous
admonitions of Âûharmazd and the Ameshaspendis.

(2) O intelligent people, rise during the Ushahîn Gâh,²
wash your hand and face lawfully with the *gômêz*³ of animals, and
wash pure with water, and lawfully put on clean clothes, and with
religious recitations bind the sacred girdle of the Mazadyasnians, with
thought and word and deed of virtuous thoughtfulness perform
duty and good deeds for the soul, and be a questioner of righteous-
ness. (3) This day when earthly things are given up, till
Âûharmazd the Creator has left this earthly life within *me*, before
*ast-vidât*³ (*i.e.* death) overtakes me, and the evil wind sits on the
bodily form, and the decay of the skeleton occurs, and sense and
reason, and intelligence, and life, and body are separated from the

* MK, JJ omit.

kârpût jvîtāk vabîdûnêt, kârpût i li* rîman va akâr vabîdûnêt vad Sôshâns, va tan i pasîn, hôsh, va vîr, va bôdh, va jân, va tan, va kârpût i anshûtâân aivak ôl tanî lâ gômîzêt. (4) Ākhar kârpût i mardûmân avîn hûmanâk chégûn darakht-i amat zarîtûnd, va rûyêt, va afzâyêt, va valkshêt, tabrûnd va paskûnd va vachênd, va madam ôl âtâsh hanakhtûnd va âtâsh sûjêt, va gôkârêt, va vât i artâe baên ôl† gîhân pazkûnêt, ākhar barâ ôl mûn ôlâ zarîtûnêt† ayûp dîd ayûp lâ khavîtûnêt, aîgh benafshâ bût ayûp lâ.

(5) Ākhar min mardûmân baên gitâ ôlâ bûrzashniktar mûn kolâ fareh-dahishnih kh^vâstak barâ ôl kâr kerfak andûjêt. (6) Levatâ kh^vishâvandân§ dûstân jvîtdînân anshûtâân mitrô al drûjîd, nâf va patvand i nafshâ râe zak i avârûn mitrôân drûj al zarîtûnîd pavan dûshmat va dûshaokht va dûshâvarsht.

(7) “Yezi humatem manaitē hûkhtem vâchem mravat hvarshtem verezyât shyaõthanem.”

skeleton; my skeleton becomes polluted and useless till Soshans,⁴ and the final embodiment the sense, and reason, and intelligence, and life, and body, and skeleton of people are not mixed one with the other. (4) Lastly the skeleton of men resembles a tree which is planted, and grows and increases and develops, it is broken and cut and falls and is placed on the fire, and the fire burns it, and destroys it, and the swift wind scatters it on the earth, then he who planted it either sees it or does not recognize it, whether it was his own or not.

(5) Then among men of this world he is greater who stores up duty and good deed with all his excessive wealth. (6) Do not break your promise with the relations, friends, and people of other religions,⁵ and do not cultivate towards your descendants and relations any bad thought and bad word and bad deed of those wicked promise-breakers.

(7) “If he thinks good thoughts, speaks words well-spoken (and) performs deeds well-done.”⁶

* Thus all, Dastur Jamaspji suggests that 𐬨𐬀 or 𐬨𐬀𐬀 would be better. † MK, JJ omit.
‡ MK, JJ 𐬀𐬀𐬀. § MK, JJ 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀.

(8) Mâ hat hûmat mînêt pavan mînishn, va hûkht yamalelû-nêt pavan gôbishn, hûvarsht varzêt pavan varzishn barâ awaspâret zak î nafshâ rûbân pavan pâhlûm ahvân, pavan hûmat va hûkht va hûvarsht. (9) Mâ Spenâk Mînôî haît mînishn hûmat, gôbishn hûkht, va varzishn hûvarsht; dîn î Gâsânîk, avîzak vêhdîn î Mâzdayasnân, pîshak hû-hîmîh, va rastak yeshràyîh.

(10) "Yezi dushmatem manite dûzhûkhtem vâçhim mravat dûzhvarshtem verezyât shkyaõthanem."

(11) Mâ hat dûshmat mînêt pavan mînishn, dûshaõkht yamalelûnêt pavan gôbishn, dûshâvarsht varzêt pavan varzishn, barâ awspâret zak î nafshâ rûbân pavan zak vadtûm ahvân, pavan dûshmat va dûshaõkht va dûshâvarsht. (12) Mâ Ganrâk Mînôî haît mînishn dûshmat, va gôbishn dûshaõkht, varzishn dûshâvarsht, dîn î yâtûkîh, va pîshak aharmôkîh, va rastak farévtârîh.

(13) Rabâ aûmîd î kerfak râê vanâs al vabîdûnîd. (14) Pavan jôshnîh vastîgân al yahvûnîd, hûshâõmandân anshûtâân, mâ kabad

(8) For he who thinks good thoughts with his mind, speaks good words in speech, and performs good deeds in action assigns his soul to the best abode with good thoughts and good words and good action. (9) For Spenâk Mînôî⁷ is of well-thought thought, well-spoken words, and well-done deeds; it is the religion of the Gâthâs,⁸ the good religion of Mazdâ-worship, the profession of good nature, and the path of holiness.

(10) "If he thinks bad thoughts, speaks ill-spoken words, (and) does ill-done deeds."

(11) For he who thinks evil thoughts with his mind, and speaks evil words by speech, and performs evil deeds in action, assigns his own soul to the worst existence through his bad thoughts and bad words and bad deeds. (12) For Ganrâk Mînôî is of ill-thought thoughts, and ill-spoken words and ill-done deeds; he is of the religion of sorcery, and the profession of heresy, and the path⁹ of deceit.

(13) For the great hope of performing good deed do not commit sin. (14) Do not be proud of youth, O you intelligent

PAVAN SHEM Î YEZDÂN DATAK* NĒVAK.

ANDARZ Î KHŪSRŪ Î KAVĀTĀN.

(1) Aīdūn yemalelūnd aīgh anōshak rūbān Khŭsrŭ î Kavātān baēn hanā amat pūrgās yehvūnt pīsh mīn zak amat jān min tan jvītāk būd pavan andarz gihānikān gūft, aīgh : chēgūn amat denā jān min tan î li jvītāk bēt denā tākht î li madam yakhsūnīd va pavan Aspānvar yadrūnīd, va pavan Aspānvar barā hanakhtūnīd, va pavan sar î gihānikān vāng vabīdūnīd, aīgh : mardūmān min vanās karḍan barā pāhrīzīd, va pavan kerfak varzashnīh tōkhshāk yehvūnīd, va chabn î gitā pavan kh^vār yakhsūnīd, amat denā zak tan haīt mūn gat-makhar barā denā tan būd denā mardūm pavan 3 gām nazdīktar, pavan kolā gās va zamān yeshrāyīh va chabn î gitā barā afzūt, î līnā yōm bāhar î rīmanīh rāē kolā mūn yedā madam hanakhtūnt adīnash pavan barshnūm barā āwāyed khallūnastan ayūp pavan yazīshn î yezdān ōl pavan hampūrsagīh î vēhān lā shabkūnd, gat

IN THE NAME OF GOD, HOLY AND GOOD.

THE ADMONITIONS OF KHŪSRŪ-Î KAVĀTĀN.

(1) Thus they say that the immortal Khŭsrŭ¹ son of Kavāt when his time became over before his life became separate from his body told this admonition to the people of the world : " When this life gets separate from the body raise this throne of mine and carry it to Aspānvar,² and place it at Aspānvar and announce it aloud to the people of the world, " O people ! refrain from committing sin and strive to perform good deeds, and regard the wealth of this world with ease ; for this is that body which yesterday was the body from which men remained at a distance of 3 steps, and at every place and time was increasing righteousness and worldly wealth, which this day on account of its polluted condition if anybody places his hand on it he has to purify himself with the *barshnūm*³ ceremony, or he is not allowed the worship of the good beings and intercourse with the good ; and yesterday on account of

* MK, JJ have 9th for 3rd.

makhar shaknâ i khûdâih râê yedâ ôl aigh lâ yabhûnt i linâ yôm bâhar i rîmanih râê aish yedâ madam lâ hanakhtûnêt.

(2) Anshûtâân i gihân ! darûdâômand yehvûnîd, sâtûnîd râyînishn pavan mînishn i râst va kâr* varzigarih pavan kâr gihânî-kân tôkshâk zinâvand yehvûnîd. (3) Ainîn va patmân pavan kâr yakhsûnîd, va kâr i denâ râd va râst va râstân hamsakhun bêt. (4) Andarz gûftârân jân andarz nôykshîtâr pavan andâzak ôl kâr va patmân vabîdûnâ. (5) Pavan bâhar i nafshâ khûrsand bêt va bâhar i hân aish al yânehrûnîd. (6) Pavan dahishn i daryûshân spûj va vastârîh al vabîdûnîd, barâ negîrîd aigh chêgûn a-châr yehvûnîd, khûdâih va kh^vastak barâ vazlûnêt, chabn i stavra va dûshâram va dûsh-kh^v ârîh va daryûshîh barâ vadîrêt. (7) Litammâ zivandakîh andak, va tammâ râs dûr va hamîmâr i shekaft, va dâtôbar râst, va kerfak pavan awâm lâ ashkahûnd, darûd va pârak kâr lâ vabîdûnêt va tan va rûbân râê lâ makbalûnêt barâ amat kabad kerfak kard yekavîmûnêt ayûp frâz ôl Chînvat pûhal vadârdan lâ tôbân, tammâ dâtôbar i râst chêgûn Mitrô va Rashnû.

the pomp of power it was not giving its hand to anybody, while today on account of its state of pollution nobody places his hand on it.

(2) "O people of the world! behave so that you may be blessed, guide yourself with truthful thought, and be active and resourceful in the limited action of the work of the people of this world. (3) Maintain method and moderation in action, and be charitable and truthful in work and religion, and be unanimous with the truthful. (4) Listen to the admonition of the advisers for life, and perform work with restraint and moderation. (5) Be contented with your own lot and covet not others' lot. (6) In gifts to the poor do not be miserly or careless; understand how you become powerless, lordship and wealth go away; great wealth and love and calamity and poverty vanish. (7) Here life is short, there the path is long, and a hard contest and a truthful judge, good deeds cannot be procured there as a loan, he cannot be blessed, nor complete his work, and his body and soul is not accepted except when he has performed many good deeds, otherwise he cannot pass across the Chinvat Bridge, where there are truthful judges like Mitrô⁴ and Rashnû.⁵

* MK ٢١٥. JU, TD ٢١٥

(8) Vêhân yehvûnih vad garôtmânîk yehvûnih. (9) Afsôs al vabîdunâ vad gadâ-âômand yehvûnih, mâ nêvagîh va jvîtarîh pavan kolâ gâs va pavan kolâ aîsh shâyed yehvûntan. (10) Gîtâ pavan aspanj yakhsûn, va tan pavan âsân va nêvagîh pavan kardân yakhsûn, bûjak pavan ranj sepûj, mînôî pavan nafshâ kûnishn.

(11) Denâ-cha gûft yekavîmûnêt, aîgh 'kolâ aîsh barâ âwâyed khavîtûnastan aîgh min aîgh barâ mat havâ-am va mâ-am litammâ havâ-am, afam âwâz ôl aîgh âwâyed vazlûntan, afam mâ afash bavîhûnd.' (12) Î li denâ khavîtûnam, aîgh: 'min levîn î Aûharmazd khûdâê barâ mat havâ-am, va stûbînîdan î drûj râê litamma havâ-am, va lakhvâr ôl levîn î Aûharmazd khûdâê âwâyed vazlûntan, afam yeshrâyîh afash bavîhûnd va kh^veshkârih î dânakân amûzash-nîh kherad ayûp vîrâyashn him.'

(13) Anôshak rûbân yahvûnât Khûsrû î malkân malkâ Kavâtân mûnash denâ andarz kard, afash denâ farmân dat. Aîdûn yehvûnât.

Frajapt pavan shnûm, shâdîh.

(8) "Be good so that you might attain Garôtmân. (9) Do not ridicule so that you might be glorious, for good and evil can be performed at every place and by everybody. (10) Regard this world as transitory, and the body with ease, consider goodness for performance, and defer relief from trouble to make the spiritual world your own.

(11) "This is said that everyone should know, 'Whence have I come? Why am I here? Where am I to return? What will they want of me?' (12) I know this, 'From the vicinity of Aûharmazd, the Creator, I have come. I am here for suppressing the wicked, and I have to return to the presence of Aûharmazd, the Creator. He wants from me righteousness, and the action of the wise teaching wisdom, and uniformly adorned good nature.' "

(12) May the soul of the Emperor Khûsrû, son of Kavât, who gave this admonition and delivered this order be immortal! May it be so!

Completed with propitiation and joy.

PAVAN SHEM Î YEZDÂN.

ANDARZ Î ÂTRÔPÂT MÂRESPENDÂN.*

Denâ andarz î anûshak-rûbân Âtrôpât Mârespendân.

(1) Denâ pîtâk aîgh Âtrôpât râê farzand tanîk zât lâ yehvûnt, va min zak âkhar awastân ôl yezdân kardîr lâ mat aîgh Âtrôpât râê farzand-î yehvûnt, adîn dûrest himîh î Zartûsht î Spîtâmân râê Zartûsht shem hanakhtûnt va gûft aîgh kîmûn benâ î li vad farhâng madam âmûjam.

(2) Benâ î li, kerfak andîsh yehvûnîh aî vanâs andîsh yehvûnîh, mâ mardûm vad jâvêtân zamân lâ zîvandak, mâ mandavam zak î mînôî âvâyashnîgtar. (3) Zak aûjîtak farâmûsh vabîdûnâ, va zak lâ mat yekavîmûnêt râê tîmâr bîsh aî yêdrûnâ. (4) Pavan khûdâê va sardâr gabrà vîstâr va vastâkhan aî yehvûnîh. (5) Kolâ mâ pavan lak lâ nevak lak-ach pavan hân aîsh aî vabîdûnâ. (6) Baên khûdâyân

---

IN THE NAME OF GOD.

ADMONITIONS OF ÂTRÔPÂT MÂRESPENDÂN.

These (are) the admonitions of Âtrôpât¹ Mârespendân of immortal soul.

(1) This is manifest that Âtrôpât had no son born of his person, and after his worship of God it was not long before Âtrôpât got a son; on account of the good nature of Zartûsht of Spîtâma he was named Zartûsht; and (Âtrôpât) said "Arise, O my son! so that I may impart instructions.

(2) "O my son, be you thinking of good deeds and do not think of sins, for man is not to live for eternity, because things which are spiritual are more deserving. (3) Forget that which has passed away,² and do not undergo grief (and) affliction for that which cannot be attained. (4) With the lord and chieftain do not be indifferent³ and haughty. (5) Do not do anything for others which is not good for yourself. (6) Be unanimous among lords

---

* There is no title to the text in the MS.

va dûstân aîvakânak yehvûnîh. (7) Nafshê tan pavan bûndakîh ôl aîsh al awaspâr. (8) Kolâ mûn levatâ lak pavan aîshm va kîn sâtûnêt aîvash azash dûr yehvûnîh. (9) Bâstân va kôlâ gâs aûmîd ôl yazdân yakhsûn, va dûst zak vabîdûnâ i pavan lak sûdâômandtar havâ-ât. (10) Pavan mandavam yezdân va amsôspendân tôkhsîhak va jân awaspâr yehvûnîh. (11) Râz ôl nishân al yebrûn. (12) Kolâ mâ ashnûh nîvash halak al yamalelûn. (13) Nishê va farzand i nafshê tan jvît min farhâng barâ al shabkûn, aîghat timâr va bîsh i gerân madam lâ yâmtûnât, vad lâ yehvûnîh pashîmân. (14) Awêgâs al dahbahûn. (15) Spâkhar va levîn paskhan pavan patmân vabîdûnâ. (16) Pavan hîch aîsh afsûs al vabîdûnâ.

(17) Levatâ dûsh-âkâs gabrâ hamrâz al yehvûnîh. (18) Levatâ aîshmîn gabrâ hamrâs al yehvûnîh. (19) Levatâ halakaçh gabrâ hamhûskârishn al yehvûnîh. (20) Levatâ kabad khâstak gabrâ ham-khûrishn al yehvûnîh. (21) Levatâ mastûk gabrâ ham-khûrishn al yehvûnîh. (22) Min vad-gôhar gabrâ va vad-tôkham gabrâ âwâm al yensêgûnâ va al yehbûn, mâ vakhsî gerân âwayed yehbûntan va kolâ gâs pavan babâ lak yekvîmûnêt va hamîshak pîtambar

and friends. (7) Do not surrender your person to another's service. (8) Be thou afar from that man who shows anger and revenge towards thee. (9) Keep the hope of God for ever and at all places; and consider that man thy friend who does more good to thee. (10) Endeavour for and assign thy life to things pertaining to God and the Ameshaspends. (11) Do not give your secrets to women. (12) That which you hear listen⁴ properly, and do not speak foolishly⁵. (13) Do not keep thy wife and child away from education, so that great grief⁶ and trouble may not reach thee and thou may not have to repent. (14) Do not laugh out of time. (15) Think with moderation after and before a reply. (16) Do not ridicule anybody for anything.

(17) "Do not have a secret with an ignorant man. (18) Do not travel with a man of temper. (19) Do not argue with a foolish man. (20) Do not dine with a man of much wealth. (21) Do not dine with a mean⁷ man. (22) Do not take a loan from a man of bad descent and bad origin, and do not lend to him, for you will have to pay much interest and he will stand near your gate at

pavan babâ i lak dârêb; afat zîyân i gerân azash yehvûnêt. (23) Dûsh-chashm gabrâ pavan aiyayârih al vabîdûn. (24) Barâ arshkîn gabrâ kh^vâstak al nûmâê. (25) Baên pâta^hshâân vichîr i pavan kadbâ al âtîmûn. (26) Min sîzak va darûj gabrâ melayâ al vashmamûn. (27) Pavan pâtfâs ôl anshûtâân kardân varûnik al yehvûnîh. (28) Biên hûrân patkâr al vabîdûnâ. (29) Anshûtâ al makhîtûn. (30) Gâs râê al kô^hsh. (31) Levatâ âzâd-chîharak, kâr-âkâs va zêrak hûhîm gabrâ hampûrsagîh vabîdûnâ, va dûst yehvûnîh. (32) Pavan nafrat bâr i gerâ¹ madîm lak lâ yehvûnêt awîr tars. (33) Min kînvar gabrâ i pâta^hshâ dûr yehvûnîh. (34) Levatâ dapîn gabrâ hamîmâl al yehvûnîh. (35) Levatâ gabrâ halak-gôbishn râz i benafshâ al yemalelûn.* (36) Pîsh-gâs gabrâ dânak gerâmik yakhsûn azash melayâ pûrs, afash vashmamûn. (37) Aîshîch râê kadbâ al yemalelûn. (38) Mûn râê sharm lavêt afash kh^vâstak al vabîdûnâ. (39) Chashm-âkâs gabrâ† pavan mandavamîch mandavam garûb al hanakhtûn. (40) Al pavan râst va al pavan kadbâ saûkand al vashtamûn.

every time and always send a messenger near your door, and thereby cause much harm to you. (23) Do not have a man of evil eye for help. (24) Do not show your wealth to a jealous man. (25) Do not give⁸ false advice to kings. (26) Do not hear words from a harmful⁹ and lying man. (27) Do not be passionate to punish people. (28) Do not fight in an assembly.¹⁰ (29) Do not strike anybody. (30) Do not strive for a place. (31) Have conversation with and be a friend of a free-natured, work-knowing, and clever good-natured man. (32) Be under fear so that heavy calamity may not befall thee through recklessness. (33) Be away from a revengeful man of power. (34) Do not fight with a writer. (35) Do not disclose your secret to a man of reckless speech. (36) Respect a wise man of position, question him and listen to him. (37) Tell not lies to anybody whatsoever. (38) Do not have property from him who has no shame. (39) Do not pledge¹¹ anything with a man who has an eye on things. (40) Neither for truth nor for falsehood take an oath.

* Thus in M16, M17, JE JU; MK has *iqv*.

† MK omits. Thus in JU.

(41) Amat katak-khûdâih* kâmet kardân nazdast aûjinak pavan miyân vabîdûnâ. (42) Nafshê tan râê nîshê benafshê bavîhûn. (43) Hat kh^vâstak yehvûnêt nakh^host mayâ, varz, va zamîg vîsh zadûnâ, mê hat bâr lâ dahêt adînash bûn pavan miyân yehvûnêt. (44) Chand tôbân havâ-ât anshûtâ pavan melayâ al âzâr. (45) Al sâtûn madam kin va ziyân î anshûtâân. (46) Pavan kh^vâstak chand tôbân havâ-ât râdîh vabîdûn. (47) Madam hîch aîsh farêvtârih al vabîdûnâ amat lakach awîr dardâomand lâ yehvûnîh. (48) Pêshôpâk gabrâ gêrâ-mîk afash mas yakhsûn, va melayâ afash makbalûn. (49) Barâ jvît min kh^vîshâvandân va dûstan mandavamîch âwâm al vabîdûnâ. (50) Sharmgîn nîshê dûst yehvûnîh va pavan nîshê-îh ôl zêrak va dânak gabrâ yehbûn, mê zêrak va dânak gabrâ avîn hûmânâk chêgûn zamîk î nêvak mûn tôkham baên ramîtûnt yekavîmûnêt kh^vârbâr î gûnak gûnak azash yâtûnêt. (51) Âshkârak gôbishn yehvûnîh. (52) Pavan jvît min andîshîshn sakhun barâ al yemalêlun. (53) Barâ pavan ainîn ayûsh âwâm al yehbûn. (54) Nîshê î farzânâk va sharmgîn dûst yehvûnîh, afash pavan nîshêîh bavîhûn. (55) Hûhîm va dûrêst î kâr-âkâs gabrâ hat ghâlâch

(41) "When you desire to marry¹³ keep the expenditure¹³ in mind. (42) Have your own wife for yourself. (43) When you have wealth first do purchase water, fields and land, for if it does not bear fruit, the capital remains there. (44) Do not distress people with your words, even if you are able to do so. (45) Do not proceed to revenge or harm anybody. (46) Be charitable, if you are able to have wealth. (47) Do not deceive anybody, so that thou too may not become afflicted. (48) Hold the leading man dear, regard him great, and accept his words. (49) Do not borrow anything from a person other than relations and friends. (50) Be-friend a modest woman and give her as a wife to a clever and wise man, for a clever and wise man resembles good land wherein seeds are cast and fruits of different sorts come out. (51) Be a frank speaker. (52) Do not utter a word without thinking. (53) Without proper method do not give a loan to anybody. (54) Be a friend of an educated and modest woman and have her in marriage. (55) Have a good-natured man, straightforward and efficient¹⁴ even if he

* Thus in M₁₆, JU; MK omits ~~אֶל־הַמֶּלֶךְ~~.

shaknâ havâ-at âkharîch pavan jâmâtîh vabîdûn, ayûsh kh^vastak min yezdân yâmtûnêt. (56) Pavan masahatvar gabrâ afsûs al vabîdûnâ, mâ lakach awir masahatvar yehvûnîh. (57) Hû-âmûrzît gabrâ afarimân pavan zîndân al vabîdûnâ, viehîtak vazörg anshûtâ va hûshdâr gabrâ madam band zîndânpan vabîdûn.

(58) Mâ hat benâ-i havâ-ât pavan apûrnâîh ô! dapînistân yehbûn, mâ ehasham-rôshan dapînîh haît. (59) Melayâ tîz pavan negîrishn yemâlelûn mâ melayâ haît gûftan shapîr va haît natrûntan, va zak natrûntan shapîr min zak î gûftan. (60) Râst-gôbishn gabrâ pîtâambar vabîdûnâ. (61) Zatak gabrâ al yakhsûn madam aûstûbâr, va vâwrikân gabrâ ehegûnat aînîn havâ-ât hûehînak patash vabîdûnâ. (62) Melayâ eharp yemâlelun. (63) Gôbishn eharp yakhsûn. (64) Minishn frârûn yakhsûn. (65) Nafshâ tan al setâê, vad frârûn kûnishn yehvûnîh. (66) Baên khûdâyân va pâtakhsâân an-âmûrzêt lâ yehvûnîh. (67) Min dât î mas va shapîr gabrâ sakhun pûrs. (68) Min dûjat gabrâ mandavamîch al yensegûnâ va al yehbûn, va ôlâshân stûb vabîdûnâ. (69) Bîm î dûshkhan râê pâtfîrâs pavan negîrishn vabîdûnâ. (70) Pavan kolâ aîsh kolâ mandavam vistâr va vastâkhan al yehvûnîh.

be poor for your son-in-law, for he attains wealth through God. (56) Do not deride a poor¹⁵ man for even thou might become still poorer. (57) Do not imprison a man of position committing a crime¹⁶, but make a selected, great and intelligent man his warder during (his term of) imprisonment¹⁷.

(58) "If you have a son during his minority send him to school, for education is the eye of enlightenment. (59) Utter sharp words carefully, for it is as good to utter words as to save them, and it is better to save than to speak them. (60) Make a truthful speaking man your messenger. (61) Do not trust a stricken man, and behave well towards a faithful man according to the etiquette¹⁸. (62) Speak sweet words. (63) Maintain speech sweet. (64) Keep the mind pure. (65) Do not praise thyself so that thou might become a virtuous worker. (66) Do not invoke the displeasure of lords and kings. (67) Ask advice of a man of great law and good. (68) Do not receive anything from a thief or give it to him, and make them helpless.¹⁹ (69) Through fear of hell inflict punishment with caution. (70) Do not be reckless and proud about any person or anything.

(71) Hûfarman yehvûnîh aîgh hûbâhar yehvûnîh. (72) Awê-
vanâs yehvûnîh aîgh awê-bîm yehvûnîh. (73) Sepâsdâr yehvûnîh
aîgh pavan nêvakîh arzânak yehvûnîh. (74) Aîvakânak yehvûnîh
aîgh vâwrîkân yehvûnîh. (75) Râst-gôbishn yehvûnîh aîgh aûs-
tûbâr yehvûnîh. (76) Khardâômand* yehvûnîh aîgh kabad dûst
yehvûnîh. (77) Vas-dûst yehvûnîh aîgh hûsrûb yehvûnîh. (78)
Hûsrûb yehvûnîh aîgh hû-zîvîshn yehvûnîh. (79) Hû-bâhar dîn
dûst yehvûnîh aîgh yashrûb yehvûnîh. (80) Rûbân pûrsîtâr
yehvûnîh aîgh vaheshtîk yehvûnîh. (81) Dâtâr yehvûnîh aîgh
garôtmânîk yehvûnîh.

(82) Nîshâ î aîshîn al farêv mâ pavan rûbân vanâs gerân
yehvûnêt. (83) Khûrtak va awê-shnôhar anshûtâ al yakhsûnt,
mâ-at sepâs lâ yakhsûnêt. (84) Aeshm va kîn râê rûbân nafshâ
tapâh al vabîdûnâ. (85) Amat-at pavan kardan va gûftan az char-
pîhâ namâz yedrûnâ mâ min namâz yadrûntan pûst barâ lâ
tabrûnêt, va min charp pûrsîtan pûmâ gandak lâ vazlûnêt. (86)
Fardûm melayâ pavan dûsh-ehîhar al yemalelûn. (87) Amat pavan

(71) "Be well obedient so that thou might be of good lot. (72)
Be without sin so that thou might be without fear. (73) Be
thankful so that thou might deserve goodness. (74) Be constant
so that thou might be trusted. (75) Be truthful in speech so that
thou might be trusted. (76) Be wise so that thou might have many
friends. (77) Be a good friend²⁰ so that thou might be famous. (78)
Be famous so that thou might be of good life. (79) Be of good lot
and a friend of religion so that thou might be holy. (80) Be an
inquirer of the soul so that thou might be worthy of heaven. (81) Be
charitable so that thou might attain *garôtmân*.²¹

(82) "Do not deceive wives of others for thereby there is
heavy sin of the soul. (83) Do not maintain a mean and dissatis-
fied²² man for he is thankless. (84) Do not harm²³ thy soul for the
sake of anger and revenge. (85) When you do anything or speak,
use sweetness and humility, for by showing humility one's back does
not break and by sweet words the mouth does not get foul. (86) Do
not utter first words with bad nature. (87) When you sit in an

* Thus in M₁₆, M₁₇, JU; JE 𐭠𐭣𐭥; MK 𐭠𐭣𐭥. In TD 𐭠𐭣𐭥 is subsequently added
to 𐭠𐭣𐭥 (for 𐭠𐭣𐭥). † MK, JJ omit. JJ 𐭠𐭣𐭥.

hanjaman yatîbûnîh nazdîk î anshûtâ î dûsh-âkâs al yatîbûn aîgh dûsh-âkâs pitâk lâ yehvûnîh. (88) Pavan hanjaman sûr kôlâ jîvâk aîgh yatîbûnîh pavan jîvâk î azpar al yatîbûn, aîgh-at min zak jîvâk lâ âhanchênd ôl jîvâk î farûdtar yatîbûnând. (89) Pavan kh^vâstak va ehabn î gîtâ vastâkhan al yehvûnîh mâ kh^vâstak va ehabn î gîtâ avîn hûmânâk chêgûn mûrûvâê mûn min denâ darakht ôl zak darakht yatîbûnêt va pavan hîch darakht lâ natrûnêt. (90) Baên ab va am î nafshê tarsgâs va vînâshîdâr va farmân-bôrdâr yehvûnîh, mâ gabrâ vad ab va am zivandak avîn hûmânâk chêgûn shîr amat baên vîshak min aîshîch aîsh lâ tarsêt, va ôlâ mûn ab va am lavêt avîn hûmânâk chêgûn zan î vîpak mûn mandavamîch afash barâ yensegûnd afash mandavamîch kardan lâ tôbân, va kolâ kas pavan kh^vâr yakhsûnêt. (91) Bentâ î benafshâ ôl zîrak va dânâk gabrâ yehbûn mâ zîrak va dânâk gabrâ avîn hûmânâk chêgûn zamîg î nêvak mûn tôkham patash ramîtûnd azash kabad jôrtâk baên yâtûnêt.

(92) Hat bavîhûnîh aîgh min aîsh dûshnâm lâ ashnavîh ol aîsh dûshnâm al yehbûn. (93) Tund va halak gôbishn al yehvûnîh, mâ tund va halak gôbishn anshûtâ avîn hûmânâk chêgûn

assembly do not sit near an ignorant man so that you might not appear ignorant. (88) In a nuptial assembly³⁴ do not sit in a place higher than that in which you should sit so that you may not be made to leave that place, and sit in a lower place. (89) Do not rely on the property and wealth of this world, for the property and wealth of this world are like a bird which sits from this tree to that tree and does not remain on any tree. (90) Towards thy father and mother be respectful, listen to their words and be obedient to them, for during the lifetime of the father and mother a person is like the lion who lives in the forest and is not afraid of anybody, and he who has no father or mother is like a woman who is a widow who cannot do anything to him who takes away anything from her, and everyone regards her as a nuisance. (91) Marry your daughter to a clever and wise man for a clever and wise man is like a good piece of land wherein seeds are sown and wherefrom much grain comes out.

(92) "If you desire that anybody may not insult you, do not insult anybody. (93) Do not be hasty and foolish in speech,

âtâsh amat baên vîshkastân aûftêt va hamâk môrû, mâhîk sûjêt va ham kharfastar sûjêt. (94) Levatê zak gabrâ mûnash ab va am azash âzartak* va lâ khûshnût hamkâr al yehvûnîh aîgh-at dât pavan gûbâr lâ yakhsûnât, afat levatê aîsh dûstîh va dûshâram lâ yehvûnîd. (95) Sharm va nang î salyâ râê rûbân î nafshê ôl dûshkhan al awaspâr. (96) Melyâ î 2 aînînak al yemalelûn. (97) Pavan hanjaman jivâk aîgh yetîbûnîh nazdîk î drûj al yatîbûn mâ lakach azîr dardâomand lâ yehvûnîh. (98) Âsân-regalê yehvûnîh aîgh rôshan chashm yehvûnîh. (99) Lelyâ-âkhîz yehvûnîh aîgh kâr rûbâk yehvûnîh. (100) Dûshman î kahûban dûst î nôk al vabîdûnâ, mâ dûshman î kahûban avîn hûmânâk chêgûn mâr sihâ mûn 100 shantak kîn lâ farmûshêt. (101) Dûst î kahûban dûst î nôk vabîdûnâ, mâ dûst kahûban avîn hûmânâk chêgûn âs kahûban amat kolâ chand kahûbantar pavan khûrishn î shatrôiyârân vîsh shapîr va sazâktar shâyed. (102) Yezdân âfrîn vabîdûn va libabmâ pavan râmishn yakhsûn aîgh-at min yezdân afzâyishn î pavan nêvakîh ashkahûnîh. (103) Dahyûpt gabrâ râê nafrîn al vabîdûn mâ pavan shatrô pâspân havâd va nêvakîh ôl gîhânîkân andâzênd.

for hasty and foolish man is like fire, when it falls in the forest it burns all birds and fish and also burns noxious creatures. (94) Do not be a co-worker with a man from whom his father and mother are distressed and unhappy, so that thou might not get blame³ at law, and might not get friendship and love from anybody. (95) For the sake of wicked shame and lust do not entrust thy soul to the worst existence.²⁵ (96) Do not utter words of two sorts. (97) In an assembly do not sit near a liar, so that thou too may not become much distressed. (98) Be industrious so that thou might become bright-eyed. (99) Be a night-riser so that thou might proceed with your work. (100) Do not make an old enemy a new friend, for an old enemy is like a black serpent who does not forget its revenge for 100 years. (101) Make an old friend a new friend, for an old friend is like old wine which when it gets older becomes better and fitter for the use of kings. (102) Praise the good beings, and keep thy heart full of delight so that thou might increase goodness with the help of the good beings. (103) Do not abuse the rulers for they are the protectors of the country and think of (making) the people prosperous.

* Thus in JU, M16 and M17. MK has *der*.

(104) Va lak râe yemalelûnam, bendê î li, mûn dahishn-aîyayâr pavan mardûmân mandavam î kherad shapîr mâ hat pargast kh^vastak barâ vazlûnêt ayûp châharpâe barâ yamitûnêt kherad bara katrûnêt. (105) Pavan astpânîh î dîn madam tôkhsh, mâ khûrsandîh mahêst dânakîh va mâ rabâitûm aûmîd î minôi. (106) Kolâ gâs rûbân î nafshâ baên aîyayâd yakhsûn. (107) Sham î nafshâ râe kh^vish-kârîh î nafshâ barâ al shabkûnîd. (108) Yedâ min dûzdîh va regalâ min a-kh^vêshkârîh sâtûntan va mînishn min varûn awârûn âwâz yakhsûn, mâ mûn kerfak vabîdûnêt pâtdahishn ashkahûnêt, va mûn vanâs vabîdûnêt pâtfîrâs yebrûnêt. (109) Kolâ mûn hamimârân râe châh khafrûnêt benafshâ baên aûftêt. (110) Nêvak gabrâ âsâyet va salyâ gabrâ bîsh andûhâ î gerân yedrûnêt. (111) Nîshâ jôshan pavan nîshâh vabîdûnâ. (112) Âs patmân vashtamûn mâ mûn âs a-patmân vashtamûnêt kabad ainînak vanâs azash sâtûnêt. (113) Amat kabad afsûn î mâr lak vêh khavîtûnîh yedâ zût zût ôl mâr al hanakhtûn, aîgh lak barâ lâ gazât va madam jivâk mîrîd. (114) Hat kabad âshnak mayâ lak shapîr khavîtûnîh zût zût ôl mayâ î stahmak al vazlûn, aîgh mayâ lak barâ lâ yedrûnât va pavan

(104) "And my son! I tell thee that for the help of man in this creation wisdom is a good thing, for perhaps wealth will disappear and cattle will die but wisdom will remain. (105) Strive to be steadfast to religion, for the greatest contentment is knowledge and the hope of spiritual life is highest. (106) Always remember thy soul. (107) For the sake of thy name do not forsake thy duty. (108) Keep thy hand away from theft, thy feet from idleness, and thy mind from lustful thoughts, for he who performs good deeds gets reward and he who commits sin suffers punishment. (109) Anybody who digs a well for an enemy himself falls into it. (110) A good man enjoys rest and a wicked man becomes distressed and much unhappy. (111) Marry a young girl. (112) Drink wine moderately for he who drinks wine in excess commits sin of many sorts. (113) When thou knowest well many incantations⁷ for (destroying) serpents do not often lay thy hand on serpents, so that thou might not be stung, and die on the spot. (114) If thou knowest well how to swim in water do not often go in strong waters, so that the water might not carry thee away, and thou might

jivâk yamîtûnih. (115) Pavan hîch aînînak mitrô-drûjîh al vabî-
dûnâ, aîgh-at gadâ pasîn aûbash lâ yâmtûnât. (116) Khvâstak
aîshân al yâncrûn, va al yakhsûn, va pavan zak î nafshâ al âmîz,
mâ zak î nafshâ anbîn va apîtâk yehvûnêt, mâ amat khvâstak î lâ
nafshâ âfrît yakhsûnêt, va pavan zak î nafshâ. . . . .

(117) . . . . . Shâd lâ yehvûnîd, mâ anshûtâ avîn hûmânâk
chêgûn zîgâ-î î pûr min vât, amat vât azash barâ vazlûnêt,
mandavamîch tammâ barâ lâ mânêt. (118) Mardûmavin hûmânâk
chêgûn shîr khvârak mûn khûk baên vakhdûnêt patash madam
yekavîmûnêt.

(119) Âuharmazd yôm âs vashtamûn va khûram yehvûnih.
(120) Vohûman yôm vastarg jâmak î nôk patmûj. (121) Artava-
vâhisht yôm ôl mân î âtâshân vazlûn. (122) Shatrîvar yôm shâd
yehvûnih. (123) Spendarmat yôm varz î zamîg vabîdûnâ. (124)
Khurdat yôm jûi khafrûn. (125) Amûrdat yôm dâr va darakht
nashân.

(126) Dîn-pavan-âtrô yôm sar shôî va mûi va nâkhûn vîrâê.
(127) Âtrô yôm pavan râs vazlûn va lakhmâ al apapûn, mâ vanâs î

die on the spot. (115) Do not break thy promise in any way, so
that thou might not lose thy fame. (116) Do not spoil others'
wealth, nor keep it, nor mix it with thy own, for thereby thy own
will become invisible and imperceptible, for when one keeps wealth
which is not one's own, and with one's own³³.....

(117) ..... "Do not rejoice, for man is like a bag³⁹
full of air when the air goes away nothing even remains there.
(118) Man is like a suckling babe which gets a habit and stands
thereon (*i.e.* maintains it).

(119) "On³⁰ the day Âuharmazd drink wine and rejoice.
(120) On the day Vohûman put on new clothes and dress. (121)
On the day Artavahesht go to the fire-temple. (122) On the day
Shatravar be cheerful. (123) On the day Spendarmat cultivate the
earth. (124) On the day Khurdat dig a well. (125) On the day
Amardat plant wood and trees.

(126) On the day Dîn-pavan-âtrô wash the head, and cut the
hair and the nails. (127) On the day Âtrô go on the way and do not

gerân yehvunêt. (127) Âvân yôm min mayâ pâhrîz vabîdûnâ va mayâ aî âzâr. (128) Khûr yôm kûtak ôl dapînistan vabîdûnâ vad dapîn va farzânak yehvûnêt. (129) Mâh yôm âs vashtamûn va levatâ dûstân gôpsishn vabîdûnâ va min mâh î khûdâê ayâft bavîhûn. (131) Tîr yôm kûlak ôl tîr shastûntan va nafrat va asôbârih âmûkhtan farêst. (132) Gûsh yôm parvarishn î gôshâvark vabîdûnâ va tôrâ ôl varz amûz.

(133) Dîn-pavan-mitrô yôm sar shôl va nâkhûn vîrâê, va angûr min razân lakhvâr ôl karâvêh ramîtûn vad shapîr barâ yehvûnêt. (134) Mitrô yôm hatat min aish mûstâomandîh-î madam mat yekavimûnêt pîsh Mitrô yekvimûn min Mitrô datôbarîh bavîhûn va garzishn vabîdûnâ. (135) Srôsh yôm bôkhtârîh î rûbân î nafshâ râê min Sraôsharâê ayâft bavîhûn. (136) Rashnû yôm rûjgâr sapûj va kolâ kâr-î î dazbamûnîh kardan baên frârûnîh vabîdûnâ. (137) Fravardîn yôm saôkand aî vashtamûn va zak yôm yazishn fravâhar yashrûbân vabîdûnâ vad khûshnûdîtar barâ yehvûnd. (138) Vâhrâm yôm bûn î khân va

bake³¹ bread³² for it is a great sin. (128) On the day Âvân avoid water and do not disturb waters. (129) On the day Khûr(shid) send a child to school so that it becomes educated and learned. (130) On the day Mâh drink wine and have conversation³³ with friends and pray for gifts from the lord Mâh. (131) On the day Tîr send children to learn to shoot the arrow, to strike, and to ride a horse. (132) On the Gûsh day perform the protection of cattle and teach its work to a bull.

(133) On the day Dîn-pavan-mitrô wash the head, and trim your hair and nails and throw the grapes from the vine back into the bottle³⁴ so that it (i.e. the wine) might become good. (134) On the day Mitrô if distress has come from anybody stand before Mitrô and from Mitrô ask for justice and pray for it. (135) On the day Sarôsh pray to the holy Sraôsha for the redemption of thy soul. (136) On the day Rashnû perform well your business and every task you desire to do. (137) On the day Fravardin do not take an oath, and on that day perform the worship of the holy *fravâhars* so that thou might become happier. (138) On the day

mân ramîtûn vad zût² pavan farjâm yamtûnêt, va ôlrazm va kêrîzâr vazlûn vad pavan pîrûjîk lakhvâr yâtûnîh. (139) Râm yôm nîshâ bavîhûn va kêr va râmîshn vabîdûnâ va pîsh dâtôbarân vazlûn vad pavan pîrûjîh va bôkhtagîh yâtûnîh. (140) Vât yôm drenjîshn vabîdûnâ va kêr nôk al patvand.

(141) Dîn-pavan-dîn yôm kolâ kêr dazbamûnîh kardân vabîdûnâ, va nîshâ ôl khânak yâityûn va mûi va nâkhûn vîrâê va jâmak pûsh. (141) Dîn yôm khrafastar zaktalûn. (143) Arđ yôm kolâ mandavam î nôk zedûn va baên khânak yedrûn. (144) Ashtât yôm sûsyâ tôrâ stavra ôl jôshanshabkûnâ vad pavan dûrêstîh lakhvâr yâtûnêt. (145) Âsîmân yôm pavan râs dûr vazlûn aîgh pavan dûrêstîh yâtûnîh. (146) Zamyât yôm dârûk al vashtamûn. (147) Mârespend yôm jâmak afzâê va khatatûn va pûsh, va nîshâ pavan nîshâîh vabîdûnâ aîgh farzand î tîz, vîr î nêvak zarkhûnêt. (148) Anîrân yôm mûi nâkhûn vîrâê va nîshâ pavan nîshâîh vabîdûnâ aîgh farzand î shem-cheshtîg zarkhûnêt.

Vâhrâm lay the foundation of a house and residence so that they might reach completion quickly, and go to the battle and battlefield so that thou might return victorious. (139) On the day Râm desire a wife, perform work and rejoice and go to the judges so that thou might attain success and release. (140) On the day Vât perform worship and do not begin a new work.

(141) On the day Dîn-pavan-dîn perform every task which you want to do, and bring thy wife home, and trim thy hair and nails, and put on dress. (142) On the day Dîn kill noxious creatures. (143) On the day Arđ purchase a new thing and take it home. (144) On the day Âshtad leave the horse and bull before the young so that they might return well. (145) On the day Âsmân go on a long journey so that you might come all right. (146) On the day Zamyad do not drink wine. (147) On the day Mârespend add a dress and prepare³ it and put it on, and have a woman for a wife so that a child sharp, brave and good might be born. (148) On the day Anêrân trim the hair and nails, and have a woman for a wife so that a famous child might be born.

(149) Mâ nêvagîh yâmtûnêt aî awîr shâd yehvûnîh, amat hanâkîh yâmtûnêt aî awîr pavan bîsh yehvûnîh, mâ mûn nêvagîh î zamân hanâkîh, va hanâkîh î zamân ôl nêvagîh, va hîch afrâs lavêt mûn shîp lâ min pîsh, va hîch shîp lavêt mûn afrâs lâ min âkhar. (150) Pavan khûrishn vashtamûntan varûnik aî yehvûnîh. (151) Va min kolâ khûrishn barâ aî vashtamûn, va zût zût ôl sûr va hûrûn î vazôrgân aî vazlûn, aîghat stûb lâ yehvûnîh. (152) Mâ 4 mandavam pavan tan î marđûmân denâ sarîtar dûshâkâs levatâ nafshâ tan vabîdûnêt ? aîvak pâdiyâvandîh namûtan, aîvak shaknâ î awarmînîshn mûn levatâ khanît gabrâ nafrat yedrûnêt, aîvak masahatvar î rîdak hîm mûn nîshâ î apûrnâe pavan nîshâih vabîdûnêt, aîvak joshan gabrâ mûn nîshâ î pîr pavan nîshâih vabîdûnêt. (153) Marđûm dûstîh min bûndak mînîshnîh va hû-hîmîh min khûp aîwâzîh barâ shâyê khavîtûnastan. (154) Va lak râe yemalelunam benâ î li mûn dahîshn aîyayâr anshûtâân mandavam î kherad shapir.

Anôshak rûban yehvûnât Âtrôpât î Mârespendân mûnash denâ andarz kard afash denâ farmân dât. Aîdûn yehvûnât.

(149) For when you attain prosperity do not be glad through it, and when adversity comes do not be distressed thereby for that which is the prosperity of the time is adversity, and adversity for a time is good, and there is no height which has no fall before it, and no fall at the end of which there is no rise. (150) In eating food do not be greedy. (151) And do not eat every food and do not go often to a nuptial feast or an assembly of the great so that thou might not become helpless. (152) Which 4 things for the body of men are so bad which an ignorant person performs with his own body ? One is showing power, and one is the wickedness of pride which bears contempt towards a famous man, one is a great man of childish nature who gets a young girl for a wife, and one is a young man who has an old woman for his wife. (153) Man's friendship should be known through good mentality and good nature through good talk. (154) And I tell thee, my son, that for man for helpful gift the thing of wisdom is good.³⁰

May Atrôpât Mârespendân who gave these admonitions and granted this advice be of immortal soul. May it be so.

ANDARZ-Ī VEĤ-ZÂT FARKHÔ PĪRÛZ.*

Veĥ-zât Farkhō Pīrûz, ī râst-gôftâr ī farjânak-milayâ, aigh-am aûzmût havâ-êt kherađ shapîr mīnoī, kūnishna ī gitâ. Kolâ mandavam-l pavan kherađ bakht yekavīmûnêt. Olâ pûr kherađ hamîshak âsân ôlâ ī dūshkherađ hamîshak pavan ranj. 2 havâd zêshân min benafshâ kūnishna âsân; aivak zak ī vichîtâr va aivak zak ī vad kherađ. Zak ī vichîtâr min kherađ zêsh haît, zak ī vad kherađ min hanâ zêsh pavan tan lavêt. 2 havâd dânak ī vichîtâr ī afzârâomand dastôbar ī kherađ dastôbar amat lâ kh^vastak dîn afzârâomand amat lâ âvartan. 2 havâd vimâr ī niyâzân mûn nafshâ tan mûstgar va stahambak † .....

(1) ..... levatâ tôkhshâk yehvûnêt, va kerfak andû-jêt va min kh^veshkârih barâ lâ vartêt gađvar yehvûnêt pavan

THE ADMONITIONS OF VEĤ-ZAT FARKHO PIRUZ.

Veh-zat Farkho Piruz, the speaker of truth and of wise words, (says) that: I have experienced wisdom¹ to be of the Good Spirit, (and) work to be of the material world. Everything is ordained by wisdom. He who is full of wisdom is always at ease; he who is unwise is always in trouble. There are two (persons) who are always at ease due to their own work; one who is discriminating and one who is unwise; he who is discriminating owing to the wisdom which he has and he who is unwise owing to that (wisdom) which he has not². There are two wise men who are discerning and skilful; the priest who is a wise priest when he has no property and skilful in religion when he has not to bring it. There are two persons who are diseased and distracted who are creating disease and distress for their own selves. . . . .

(1)³.....He who is diligent, and stores up⁴ good deeds and does not turn away from duty becomes great by his destiny. (2)

* There is no title to the text in the MS.

† Folio 68 is missing from this point in MK; about fourteen lines of the text which follows is made up from other Mss. like M16, M17, JU, JE, TD.

bakht. (2) Pavan nafshê tan î vastâkhan lâ yehvûnêt va pavan nîtûm vanâs akhûrsand va pavan avartûm afzâr haît lâ gerâyî nêt; (3) pavan afzâr aîsh kâr lâ vabîdûnêt; (4) ashgêhânîh bakht râê barâ kûnishna lâ hamârinêt. (5) Pavan sût tôkshîhak vichîtâr va pavan bakht vastâkhan hûmânâk hamkâm pavan bakht.

(6) Mâ-am aûzmût kôlâ sarîh min dâm hamâk bôrdan min kherad, farâkhôih va faryâdashn min kherad. (7) Mâ gabrâ ôl rabâ afrâz min kherad yezdarûnêt, va min shekâfttûm harvesp kherad bûjînêd. (8) Kherad dâstâr pânâk î jân, kherad bôkhtâr-va faryâdâk î tan. (9) Yâmtûnd baen tôbânîkîh kherad shapîr, va pavanach kam-ghabanîh kherad pânaktar. (10) Litammâ pavan aîyayârîh î kherad shapîr, tammâ pavan pûshftfarâkhîh kherad pânaktar. (11) Afzâr pavan kherad pâtiyâvandtar.* (12) Shem pîrâyak pavan kherad. (13) Radîh pavan kherad. (14) Faryâdashnîktar kherad. (15) Dûtak afrûchashnîh afzâr pavan kherad khadîtûnêt.† (16) Dîn aîvarîh tôkshîhâr râê dânishna kherad

He who is not reckless⁶ about himself, and is discontented with the lowest sin, and does not select the greatest means he has, (3) and does not do his work with the help of those means, (4) considers laziness to be due to destiny and not to work. (5) He who is industrious in order to attain profit, has a discerning judgment, and he who is regardless of destiny is hopeful.

(6) For I have experienced that every evil can be removed from the creatures by means of wisdom; happiness⁸ and helpfulness are also from wisdom. (7) For wisdom leads man to exalted position and saves him from all direst distress. (8) Wisdom (is) the preserver and protector of life, and wisdom (is) the saviour and helper of the body. (9) In opulence⁷ wisdom is good, (and) wisdom is a better protection in poverty⁹. (10) In this world wisdom is good for help, and in the other world too wisdom gives support and protection. (11) The instrument of wisdom is very powerful⁹. (12) It is wisdom that adorns¹⁰ (one's) name. (13) Charity is due to wisdom. (14) Wisdom is very helpful. (15) The means to make one's family¹¹ famous can be seen through wisdom. (16) Owing to wisdom the

* The text in MK is again available from this word onwards.

† MK 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥; M16, M17 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥.

râe stâyestaktar patmân. (17) Pîâtaktar kherad dânishna kherad
râe kârîgtar. (18) Mâ kolâ mûnash kherad haît kh^vâstakaoh
haît; mâ kolâ kâr névag bûn pavan kherad shâyet vandêd.*

(19) Mâ kolâ mûn baen anbâm amat 100 shant zîvest barâ akhar-ich yâtûnt râs ôl pûhal. (20) Hangâr aîgh dûtak tôbânîk barâ amat min li apâr yehvûnêt li mâ sût az lâgaram andûkt kabad hûbârak shôî nîshâ î nafshâ râe ..... (21) Mâ dânâk pavan bûn kâr khavîtûnêt dûsh-âkâs pavan rôîshâ khadîtûnêt.

(22) Mâ amat tan vashôft va kârpût shekast, jânach pavan tan farmûsht barâ vazlûnt, karûkâr min kâr âkhîzêt, va kârpût avêbar barâ katrûnd; kîrûk vazlûnt min kârpût kard ranjvar vazlûnt. (23) Mûn zamân andûkht chashm zak î yabê vabîdûnt î lâ âkhîzêt; libabmâ zak dard yâtûnt î lâ jumbînêt, yadê zak î shekast î lâ rûjêt; va regalê zak shekast lâ sâtûnêt. (24) Stôra mat jvît bâr lâ vazlûnêt bakht mat sapûkhtan lâ shâyet.

knowledge of the helper¹³ of religion is of moderate praise. (17)
Knowledge is illumined by wisdom, and with wisdom (a man
becomes) a better worker. (18) For he who has wisdom is a good
worker; for he who has wisdom has also wealth; for every good deed
is begun¹³ by wisdom.

(19) For even for him whose time of life extends to 100 years there is the way to the Bridge¹⁴ in the end. (20) Know that at the time my powerful family becomes separated from me; because benefit is collected with the help¹⁵ of all good reward and a husband to his wife¹⁶..... (21) For a wise man knows his work in the beginning while the ignorant sees it at the end.

(22) For when man's body deteriorates¹⁷ and the bony frame¹⁸ is broken, even life forgetting its body flies away, the soul loses its power of doing work; the bodily skeleton becomes worthless thereby; the soul that passed away becomes worried over the deeds done in the bodily existence. (23) At the time the closed eyes do not open again; the heart that was diseased does not pulsate again, the hand that was broken does not grow again, and the foot that was broken does not walk again. (24) If the beast of burden¹⁹ comes it does²⁰

* MK ש-עוויל • M_{16} , M_{17} וועל וועל -

(25) Kanu tan pavan gâsanak va nasâê pavan dakhmêstân yakavîmûnêt. (26) Dend aîgh dûtak ôl tanî dûtak gômîzêt. (27) Chabn va farman ôl khûdâê tanî vazlûnêt, nîshâ shôi pavan mînîshn âê vabîdûnêt, va kh^vastakach kh^vastakdâr yâtûnêt. (28) Jân aîvatak va tan tanîhâ, nisâê pavan jivâk î kh^vîsh, kalbâ va vâê pavan hamîmârih baên yatîbûnêt. (29) Ham mas va ham kas va ham khûdâê va ham bûndak daryûsh anshûta va âzât mardân parvattarîgh gabrâ pavan ôlâ mân yâtûnêt.

(30) Min farmân âzât mardân paskûnd va viehîr î azîr barâ baên ôl mînôî vadârênd ehégûn zak bendâ âê mûn mîn abîtar vartak vabîdûnd. (31) Frâz ôl vatarg î 2-râs sarâyînênd* Chînvat pûhal bûland kolâ mâ tan varzêt yakavîmûnêt rûbân khadîtûnêt.

Frajapt pavan darûd va shâdîh va râmîshn.

not go without its load, if destiny comes it is not possible to evade it. (25) At the time the body is placed in its bier²¹, and the dead matter in the *dakhma*²². (26) This is so that one family will be mixed with another family. (27) At that time the wealth and rule will go to another lord, the wife will begin to think of (another) husband, and the property will go to the heir. (28) Life remains aloof in one place, and the body gets separated in another; the dead matter will lie in its own place, and dogs and birds will sit opposing one another near it²³. (29) The great and the low, the master and the slave, the poor man and the free man and even the pious will come to that abode.

(30) He who has violated the commandments of pious men and their decisions passes to the low abode in the spiritual existence, like a son who behaves contrary to his father. (31) At the road of the two paths²⁴ they reach the lofty Chînvat Bridge, where every soul sees whatever it did in the bodily life.

Finished with satisfaction and joy and pleasure.

* As in M₁₆. M₁₇; MK has *âkêr-ê dî. ju âkêr-ê dî.*

PAVAN SHEM I YEZDÂN.
AIYAYÂDGÂR I VAZÖRG MITRÔ*.

Datak i névak yehvûnât zak i shapîr pavan tan rûbân va kh^vâstak. Aîdûn yehvûnât.

(1) Li Vazôrgmitrô i Bôkhtagân, vinânpat shapestân shatrô i aûstigân Khûsrûi daryûft, denâ aiyayâdgâr pavan aiyayârih nîrûk i yezdân va awârik kolâ minôi shapîr âmûk i min farmândât Khûsrûi malkân malkâ, farhang shapîr bûdan shâyastan ôlâshân mûn pavan patirâftârih i min awargarân hûbrîhînishnîhâ va arzânîkîhâ madam brîhînêt yekavimûnât râé kard; va pavan ganj i shâikân hanakhtûnt.

(2) Chégûn chabn i gitâ hamâk sazashnîkîh, va vashôpashnîkîh, va vartashnîkîh, ôlâ-cha mûn yezdân âwayed afash pavan dahishn patash yehbûnêt; tôkshashnieha i aranjiâ aûbash farîkhtêt; stavra chabn handûjêt, va ôl mahêst kâr va sharîtâih yamtûnêt awartû-mîhâ vabîdûnêt va vazôrgtûm shem bavîhûnêt, va nâmîkîhâtûm kâr

IN THE NAME OF GOD.

MEMOIRS OF VAZORGMITRO.¹

May those who are good by their body and soul and riches be holy and good. May it be so.

(1) I, Vazôrgmitro² son of Bôkhtak, the minister of the court of the country of the faithful Khûsrû,³ wrote this memoirs with the help and power of the good spirits and all other spiritual beings of good teaching, and at the order of Khûsrû, the King of Kings, as counsel for being good to those who are brought up with approval among those great ones who are born to do good and noble deeds; and deposited (the book) in the royal treasury.⁴

(2) As all earthly wealth is liable to destruction, and decay, and change, even he who becomes deserving through the deity is given (that wealth) through the gift; industry of least trouble makes him skilful;⁵ he collects great wealth and attains to great performance and authority,⁶ reaches the highest position and obtains very great

* There is no title to this text in the MS.

âfrûjashnîh mân va magân vabîdûnêt, azash drâz zîndagîh afzâyishn î frazand va patvand î rabâ aûmîdîh nèvak dahishnîhâ pavan kâr va pavan dînâ; va sût î anshûtâân natrûnishn î dâm va* kâr pâtakhsîhîh va awârîkach hamâk farkhîh baên gîtâ aêvak ôl tanî gôkâs va ham-dînâ. (3) Pavan aûstîgânîh zak î hand mandavam dûr minîtârtûm va amat aîraktûm baên drânâe î 100 shant tan ôl farjâm va pâtakhsîhîh ôl lavêth, va baên drânâe 400 shant dûtak ôl vashôpishn shem ôl farmûshîh va anâyayâti, va mân va magân ôl awêrânîh va âlûtakîh, va nâf patvand ôl frûdarîh va awakhsîhîh, va tôkhsîhîh ôl awêbarîh, va ranj va bâr ôl tôhîkîh, va pâtakhsîhîh ôl anbâm khûdâân chabn ôl ôlâ katrûnêt mûn zamân farkhîh baên zak hanâ brîhînêt yekavîmûnêt, va mandavam frashkartîh patâyest va lâ vashôpêt, aêvak yeshrâyîh dâm frashkartîk va kûnishn î frârûn pavan hîch aîsh yâncîhrûntan lâ tôbân.

(4) Kanû li chégûnam hamâk tôkhsîhîh î pavan yeshrâyîh varzitan va pâhrîz min vanâs kardân, âldûn barâ zak baên jast

fame; he performs the most famous deeds which illumine the home and homestead; through it there is long life, increase of progeny, and union of great hopefulness and great reward through work, and through the law; and (there results) profit of men, protection of the creation, and work of sovereignty, and even all other weal in this world, being witness one to the other and of the same law.

(3) Through most far-sightedness regarding the reliability of those things, and in the period of 100 years even the longest-lived body comes to an end,⁷ and sovereignty to non-existence; and in the period of 400 years family will be disintegrated and name consigned to oblivion and non-remembrance, and the home and homestead to desolation and defilement, and progeny and descendants to deterioration and non-increase; and efforts to fruitlessness and labours and pains to no purpose; and wealth and sovereignty to the lords of the period, and their wealth will continue with those who during times of prosperity produced it; and the things of the resurrection are lasting and not decaying, only piety pertains to the renovation, and righteous work cannot be stolen by any person⁸.

(4) Now as I am desirous and endeavouring to perform righteousness and refrain from committing sin, so through that

* MK 3 for 1.

† MK adds 3,

yekavimûnêt min kûnishn farmâyishn î anbâm khûdâyân va dûsh-pâtakhsâih patash a-châarak havâ-am, ayûsh min vanâs negîrashnik pavan kam chand-am dânishn pâhrîkht yekavimûnêt; pavan haitîh yezdân, va lavêtîh î shaédâân, va dîn va rûbân va vahesht va dûsh-khan, va hamâr î setôsh va rîstâkhîz va tan î pasîn awêgûmân havâ-am; afam yeshrâyîh va khvârih min tan va jân rûbân va kolâ névakîh î gîtâ va mînôi kâmakhtar, afam shamîch gîtâ râe vâzak âe chand madam dênâ aiyayâdgâr napesht, aîgh :

- (5) Marđûm kutâr farkhôtar ? (6) Zak î a-vanâstar.
 (7) Mûn a-vanâstar ? (8) Zak mûn pavan râs î yezdân râst-tar yekavimûnêt va min dat î shaédâân vîsh pâhrîzêt.
 (9) Kutâr dat î yezdân va kutâr dat î shaédâân ? (10) Dat î yezdân vehîh va dat î shaédâân sarîtarîh.
 (11) Mâ vehîh va mâ sarîtarîh ? (12) Vehîh hûmat va hûkht va hûvarsht, va sarîtarîh dûshmat va dûshaokht va dûshâvarsht.

which arises from the performance of the mandate of the lords of the times and make a bad ruler helpless thereby ; or through the desire of all my knowledge I knowingly refrain from sin ; I am without any doubt regarding the existence of the good beings, the non-existence of the wicked beings, and about the religion and soul and heaven and hell, and the reckoning of the third night and resurrection and the final embodiment ; I am much desirous of the purity and happiness from body and life and all goodness of the material and spiritual worlds ; for earthly fame also I have published these few things in this memorandum, viz. :

(5) Which person is more fortunate ? (6) He who (is) more sinless.⁹

(7) Who is more sinless ? (8) He who is more abiding by the law of the good beings and more refraining from the law of the wicked beings.

(9) Which is the law of the good beings and which of the wicked beings ? (10) The law of the good beings is goodness and the law of the wicked beings is wickedness.

(11) What is goodness and what is wickedness ? (12) Goodness (consists of) good thoughts and good words and good deeds, and wickedness of bad thoughts and bad words and bad deeds.¹⁰

(13) Mâ hûmat va hukht va hûvarsht, va mâ dûshmat va dûshaôkht va dûshâvarsht? (14) Hûmat patmân-mînishnîh, va hukht râdîh, va hûvarsht râstîh. (15) Dûshmat frêhbût-mînishnîh, va dûshaôkht panîh, va dûshâvarsht darûjîh.

(16) Mâ patmân-mînishnîh mâ râdîh va mâ râstîh, mâ frêhbût-mînishnîh mâ panîh mâ darûjîh? (17) Patmân-mînishnîh hanâ mûn farsâvandîh î çhabn î gîtâ khadîtûnét, kâmak madam zak mandavam yedrûnét mûn râê tan ôl pûhal va rûbân ôl dûshkhan lâ yâmtûnét. (18) Râdîh hanâ,* mûn bâhar tan pavan tan, bâhar î rûbân mîn rûbân lakhvâr lâ valkhûnét. (19) Râstîh hanâ mûn ôl rûbân î nafshâ râst a-farêvtârihât sâtûnét. (20) Frêhbût-mînishnîh hanâ mûn gîtâ pavan mâhmânîh va mînôi pavan mûstagîr yakhsûnét, va kâmak madam zak mandavam yedrûnét mûn farjâm vashôpishn î tan pûhal va pâtfarâs î rûbân azash bêt. (21) Panîh hanâ mûnash

(13) What are good thoughts and good words and good deeds, and what are bad thoughts and bad words and bad deeds? (14) Good thoughts (lie in) moderate thinking, good words in charity, and good deeds in truthfulness. (15) Bad thoughts (lie in) immoderate thinking, and bad words in parsimony, and bad deeds in falsehood.

(16) What is moderate thinking, what is charity and what is truthfulness? What is immoderate thinking, what is parsimony (and) what is falsehood? (17) Moderate thinking is this that a man sees the perishable nature of the wealth of this world, he devotes his desire to those things through which his body might reach the Bridge and his soul does not go to hell. (18) Charity is this that one does not keep away the share of the body from the body, (and) the share of the soul from the soul. (19) Truthfulness is practised by him who behaves towards his soul truthfully and without deceit. (20) Immoderate thinking is done by him who regards this world for entertainment and the spiritual world to be of trouble and devotes his desire to such things whose end is decay of the body at the Bridge and thereby there is punishment of the soul. (21) Parsimony is practised by him who keeps away

* Thus in TD, JU; MK ۲۸۴. + MK ۲۸۵-۲۸۶; JU ۲۸۵-۲۸۶.

bâhar i tan min tan, bâhar i rûban min rûbân lakhvâr yakhsûnét.
(22) Darûjîh hanâ mûn tan pavan kâmak rûbân pavan farév yakhsûnét.

(23) Pavan véhîh mûn bûnîktar? (24) Zak i dânâktar.

(25) Va mûn dânâktar? (26) Zak mûn farjâm i tan khavîtûnét, hamîmâr rûbân shanâsét, nafshâ tan min hamîmâr i rûbân nat-rûntan va awébîm dâshtan avîrtar dânét.

(27) Mâ farjâm i tan kuḍâm zak hamîmâr mûn dânâkân patash avîrtar tôbân shanâkhtan? (28) Farjâm i tan vashôpishn kerp, va hamîmâr i rûbân denâ hand* drûj i Ganrâk-mînôî pavan frêvtan niyâzân kardân i marḍumân râe pavan haméstârih i pavan marḍûmân frâz dât.

(29) Kutâr va chand zak drûj? (30) Âz, va niyâz, va âishm, va arêshk, va nang, va varûn, va kîn, va bûshasp, va drûj i aharmûkîh va spazgîh.

the share of the body from the body, and the share of the soul from the soul. (22) Falsehood is practised by him who lives with the desire of the body and deceit of the soul.

(23) Who is more perfect through goodness? (24) He who is wiser.

(25) And who is wiser? (26) He who knows the end of the body, recognizes the adversary of the soul, and better knows how to protect his own body from the adversary of the soul and to keep it free from fear.

(27) What is the end of the body? Which is its adversary whom wise people can thereby know better? (28) End of the body is decay of the bodily form, and these *drujas*¹¹ are the adversaries of the soul created by the wicked Anghra Mainyu for deceit and for making people indigent and for opposition to mankind.

(29) Which and how many are the *drujas*? (30) Avarice, and want, and anger, and jealousy, and discord¹², and lust, and revenge, and sloth, and the *druj* of impiety and slander.¹³

* MK folio 111 a ends here. The rest of the text is not found in the MS, as folios 112-125 are missing. The remaining part of the text is taken by Dastur Jamaspji from MK's copy JJ and collated with TD, JU.

(31) Min denđ hand ehand drűj kutār stahmaktar? (32) Āz a-khűrsandtar va achāraktar. (33) Niyāz bishīnītārtar va bishāō-mandtar. (34) Va aeshm dűsh-pātalchshātār va an-sepāstar. (35) Arëshk hanāk-kāmaktar va vad-aūmīđtar. (36) Va nang kōkhshītār-tar. (37) Va varűn khűđ-dűshaktar va vashōftārtar. (38) Va kīn sahmin̄tar va an-afrāshāishnīktar.* (39) Bűshāsp ashgehāntar va farműshīntar. (40) Va drűj ī aharműkīh nahōftārtar va farēvtār-tar. (41) Va spazgīh an-sepāstar.

(42) Denâ-cha pîtâk, aîgh: Ganrâk-minôi pavan dâmân i Aûharmazd mandavamiçh denâ gerântar kard amataşh kerfak mazd va vanâs pâtrâs pavan minishn i anshûtâân pavan farjâm kêr barâ nahôft. (43) Dâtâr Aûharmazd pavan lakhvâr dâştan i zak hand drûj aiyayârîh i anshûtâ râe çhand mandavam i nekâsdâr i minôi dât: âsna-kherađ, va gûshâôsrût-kherađ, va him, va aûmîđ, va khûrsandîh, va dîn, va hampûrsigîh dânak.

(31) Of these several *drujas* which is more oppressive?
 (32) Avarice (makes one) more discontented and more helpless.
 (33) Want more tormenting and more troublesome. (34) And
 anger wielding more wicked powers and more ungrateful. (35)
 Jealousy more desire-harming and worse desiring. (36) Discord
 more fighting. (37) Lust more selfish and more destructive.
 (38) Revenge more dreadful¹⁴ and more debasing.¹⁵ (39) Sloth
 more indolent and more forgetful. (40) And the demon of im-
 piety more secretive and more deceitful. (41) And slander more
 ungrateful.

(42) This is manifest that Ganrâk Mînôî has made even things so heavy for the creatures of Aûharmazd that from the mind of people the reward of good deeds and punishment for sins at the end of work may remain secret. (43) The Creator Aûharmazd for keeping away these *drujas* for the help of mankind created these spiritual things for their protection^{1a}: innate wisdom, acquired wisdom, and disposition, and hope, and contentment, and religion, and wise conference.

* JJ has ၂၀၁၄ ခုနှစ်. The reading of TD, JU is here adopted.

(44) *Kh^vēshkārīh ī denā aēvak aēvak mīnōi mā ?* (45) *Kh^vēshkārīh ī āsna-kheraḍ tan min bīm kūnīshnīh vanās negīrāshn va ranj awēbarīh natrūntan, va farsāvandīh ī chabn gītā farjām tan pavan dakhshak dāshtan, va min chabn frashkartīkīh ī nafshā lā kāhestan va pavan zak vaḍgarīh ī nafshā lā afzūtān.* (46) *Kh^vēshkārīh ī gūshāōsrūt-kheraḍ pand va rastak* ī frārūn barā shenākhtan va patash yekvimūnātan mandavam ī pīsh barā vaḍirēt barā negīritan, va zak ī ākhar azash ākās yehvūntan, mandavam ī yehvūntan lā shāyet baēn lā hīmūnastan va kār ī farjāmīntan lā shāyet lā vakhdūntan.* (47) *Kh^vēshkārīh ī hīm tan min khūk ī vaḍ va ārzūk ī varūn natrūntan, va patash kardān hīm va khūk ī névak vaērāstan va pavan dakhshak dāshtan.* (48) *Kh^vēshkārīh ī ātmīd bāhar ī kūnīshn ōl tan patvastan, tan ōl ranj va kār ī frārūn rāyīnīdān.* (49) *Kh^vēshkārīh ī khūrsandīh tan min frēhbūt-kh^vāīshnīh natrūntan, va ranj min a-khūrsandīh va bīm min frēh-būtīh pavan dakhshak dāshtan, va zak mandavam ī rāē afdūm apastān aūbash yehvūn-*

(44) What are the functions of these different spiritual powers? (45) The function of innate wisdom is to watch the body from the fear of committing sin¹⁷ and protect it from profitless work, and to keep the destructibility¹⁸ of the earthly wealth as a sample for the end of the body; and not to reduce one's own wealth of renovation, and thereby not to increase one's own wickedness. (46) The function of acquired wisdom is to know the counsel and way¹⁹ of goodness and to stand thereon, to attend to things which pass away and to be acquainted with things which last; not to desire things which are not possible to exist, and not to perform deeds which could not be concluded. (47) The function of disposition is to protect the body from bad characteristics and lustful desire and thereby to make it good natured; and to adorn it with good characteristics, and to keep it exemplary²⁰. (48) The function of hope is to unite the fruit of work to the body and to lead the body to effort and good work. (49) The function of contentment is to protect the body from immoderate desire and to keep one's efforts free from discontent and in fear from immoderateness; and that thing whereby the

* TD, JU 𐬨𐬀. 𐬨𐬀.

tan, pavan mandavamioh mandavam râê lâ dâdan, mandavam i âôjît yekavimûnêt râê vâk-i zak i jvitar kardân lâ shâyet râê ranj va bîsh lâ yadrûntan. (50) Kh^vêshkârih i dîn tan min vanâs pûhal va kerfak mazd âkâsinîtan va pand va rastak i yezdân min zak i shaê-dâân jvîtâk dâshstan. (51) Kh^vêshkârih i hampûrsagih i dânak tan min varûn khûd-dûshakîh natrûntan aîdûn râyinîdan aîgh pavan hanâkîh i shâyet matan kûnishn i nafshâ âhûk lâ yehvûnêt.

(52) Min denâ hand minôi pavan tan i marđûmân mûn aûjaômândtar. (53) Kherađ vinâktar va mínishn ayâftaktar va hûsh dâshâtartar. (54) Va hîm an-shaknâtar va khûk virâstârtar. (55) Va khûrsandîh aûstôbârtar. (56) Va aûmîd bâlestârtar, akhó avézaktar, va bôdîh âkâstar, va fravâhar ranjvartar.

(57) Pavan marđûmân hûnar i mâ shapîr? (58) Dânakîh va kherađ.

(59) Hanâ kutâr shapîr? (60) Zak mûn tan awébimîhâtar va a-vanâstar va aranjakîhâtar khavitûnêt râyinîdan.

final rising occurs even that thing should not be granted, no efforts or pain should be devoted to things which have passed away and an affliction²¹ which cannot be avoided. (50) The function of religion is to make the body acquainted with the punishment²² of sin the reward of good deeds and to keep distinct the counsel and way of the good beings from those of the wicked beings. (51) The function of wise conference is to protect the body from lust and selfishness and to lead life in such a way that if injury reaches one it may not be due to one's own fault.

(52) What is more powerful than these spiritual powers for the body of mankind? (53) Wisdom is more discriminative and mentality more acquiring, and intelligence more preserving. (54) And nature richer and disposition more adorning. (55) And contentment more reliable. (56) And hope more elevating, and life purer, and intelligence wiser and *fravâhar* more industrious.²³

(57) Among men which art is good? (58) Knowledge and wisdom.

(59) Of these which is better? (60) That which leads them to know how to keep the body more fearless, and more sinless, and more free from trouble.

- (61) Pavan marḍūmān kheraḍ shapīr ayūp dānishn.*
 (62) Kheraḍ shnākhtārīh ī kār, va dānishn† pasandīshn ī kār.
 (63) Gôhar kutār shapīr? (64) Aīrmīnishnīh va eḥarp-
 aiwāzīh.
 (65) Khūk ī mā shapīr? (66) Nihānīh va āshthīh-kh^vāhīh.
 (67) Dāt ī mā shapīr? (68) Vēhīh.
 (69) Kāmāk ī kutār frārūntar? (70) A-vanāsīh.
 (71) Kerfak ī kutār vēh? (72) Khūrsand-eḥabnīh.
 (73) Kerdār mā vēh? (74) Dīn aūshmārashnīh.
 (75) Farhāng kutār vēh? (76) Zak mūn anbām patash rāyīnī-
 dan va rūbān patash bōkhtan avīrtar khavītūnēt.
 (77) Āzram kutār (shapīr)? (78) Vēh-dūstīh va hū-shaknāhīh.
 (79) Sham mā mas? (80) Kh^vēshkārīh.
 (81) Hamīmār kuḍām stahmbaktar? (82) Kūnishn salyā.

---

(61) Among men wisdom (is) better or knowledge? (62) Wisdom for knowing work and knowledge for selecting work.

(63) Which disposition (is) good? (64) Humility and sweet talk.

(65) Which habit (is) good? (66) Modesty²⁴ and desire for peace.²⁵

(67) Which law is good? (68) Goodness.

(69) Which desire is more virtuous? (70) Sinless life²⁶.

(71) Which good deed is good? (72) Wealth of contentment.

(73) Which conduct is good? (74) Remembrance of religion.

(75) Which admonition is good? (76) That whereby one knows better how to organize the time, and thereby redeem the soul.

(77) Which reputation (is good)?²⁷ (78) Good friendship and good power.

(79) What (makes) name great? (80) Duty.

(81) Which enemy is more oppressive? (82) Wicked deeds.

---

* All MSS. have 𐭥𐭥𐭥𐭥 which appears to be an error for 𐭥𐭥𐭥𐭥.

† MK has 𐭥𐭥𐭥𐭥 as in § 61. JU 𐭥𐭥𐭥𐭥; both ought to be 𐭥𐭥𐭥𐭥.

(83) Pavan mardûmân farhâng vêh ayûp gôhar kherađ?
 (84) Afzâishn î tan min farhâng va hîm mahmânîh pavan gôhar kherađ.....vinârishn î tan va hîm pânak î tan va kḥayâ.

(85) Hîm va kḥûk va kherađ va awârîkaçḥ hamâk hûnar baên tan î mardûmân çêgun kam-patîyâraktar va awê-zîyântar? (86) Kherađ amatash manîtârîh lavêt. (87) Va hûnar amatash tar-mînishnîh lavêt. (88) Virâômandîh amatash aharmûkîh lavêt. (89) Nîhânîh amatash kînvarîh lavêt. (90) Khûrsandîh amatash khûrtak-negîrashnîh lavêt. (91) Vêh-hîmîh amatash panîh lavêt. (92) Nêvak andâzakîh amatash vashôftârîh lavêt. (93) Râstîh amatash dûsh-barashnîh lavêt. (94) Aûmîđ amatash ash-gêhânîh lavêt. (95) Râđîh amatash vanîgarîh lavêt. (96) Hû-shaknâh amatash a-khûrsandîh lavêt. (97) Tan-pânakîh amatash bîshâômandîh lavêt. (98) Airmînishnîh amatash farêvtârîh lavêt. (99) Tars-âkâsîh amatash vistârîh lavêt. (100) Vêh-dûstîh amatash dahîk-kârîh lavêt. (101) Aivakânakîh amatash âwâzîh lavêt. (102) Khvêsh-kârîh amatash sûtîh lavêt. (103) Tôkhshâkîh amatash arshkînîh

---

(83) For mankind instruction is good or natural wisdom?
 (84) Advancement of body is through instruction and entertainment of good nature is through natural wisdom.....³⁹ is the ornament of the body and good disposition is the protector of body and life⁴⁰.

(85) How do disposition and habit and wisdom and all other good characteristics in the body of men, become less injurious and harmless? (86) Wisdom when there is no contemplation. (87) And virtue when there is no contempt. (88) Reasoning when there is no impiety. (89) Modesty³⁰ when there is no spite. (90) Contentment when there is no petty-mindedness. (91) Good disposition when there is no parsimony. (92) Good estimation when there is no deterioration. (93) Truth when there is no evil-doing. (94) Hope when there is no lethargy. (95) Charity when there is no stinginess. (96) Good power when there is no discontent. (97) Protection of body when there is no disease. (98) Humility when there is no deceit. (99) Timidity when there is no recklessness. (100) Good friendship when there is no oppression.⁴¹ (101) Harmony when there is no difference. (102) Duty when there is no laziness. (103) Industry when there is no

lavét. (104) Dānākīh amatash pūj-āwākīh lavét.

(105) Mandavam ī ōl mardūmān yāmtūnēt pavan bakht yehvūnēt ayūp pavan kūnīshn? (106) Bakht va kūnīshn akvīn avīn hūmānāk havā-d qhégun tan va jān. (107) Mā tan jvīt min khayā kārput-ī haīt ī akār, va jān jvīt min tan vāt-ī haīt ī a-geraftār, va amat akvīn gōmīkht yekavīmūnēt hanjāōmand va rabā sūdāōmand.

(108) Mā bakht va mā kūnīshn? (109) Bakht-ach qhm, kūnīshn vahānak mandavam ī ōl mardūmān yāmtūnēt.

(110) Chabn ī gītā ōl mā hūmānāk? (111) Ōl mandavam ī pavan būshāsp khadītūt, amat névak amatach salyā, va amat min būshāsp barā yehvūnēt mandavamīch mandavam tammā lavét.

(112) Baēn gītā mūn būrzashnīktar? (113) Dahyūpt ī amāvand va pīrūjgar ī kerfak kām.

(114) Va mūn mūstāōmandtar? (115) Shaknā ī dūshpatashn ī dravand.

(116) Mūn dūsh-farkhōtar? (117) Dīn-ākās ī dravand.

jealousy. (104) Knowledge when there is no lip-sympathy.³¹

(105) Is it through luck or through action that a man obtains things? (106) Luck and action are united to each other like body and life³³. (107) For a body separate from life is like a skeleton that is useless, and life without body is a wind that is incomprehensible, and when they are both united they are powerful and highly beneficial.

(108) What (is) luck and what (is) action? (109) Even luck (is) the cause and action the means through which men obtain things.

(110) What does the earthly wealth resemble? (111) To the things which one sees in a dream, sometimes good sometimes bad, and when one awakes from sleep those things are not there.³⁴

(112) In this world who (is) greater? (113) The king who is brave and successful in his desire for doing good³⁵.

(114) And who is³⁶ more indigent? (115) The sinner of wicked power.³⁷

(116) Who is more of wicked fortune? (117) The sinner knowing religion.

- (118) Mûn awênîyâztar? (119) Zak î khûrsandtar.
 (120) Mûn khûrsand-çhabntar? (121) Zak î hûshaknâtar.
 (122) Mûn hû-shaknâtar? (123) Zak mûn avînîshn î mardû-
 mân sarîtar madammûnêt aîgh nîyâzâomandîh.
 (124) Mûn aûmîdvârtar? (125) Têkhshâk gabrà î dahîshn-
 aîyayâr.
 (126) Mâ têkhshâkîh va mâ dahîshn-aîyayârîh? (127)
 Têkhshâkîh zak mûn pîshak î frârûnîh vabîdûnêt va kêrach î pâtîmâr
 yehvûnêt a-vanâsîhâ va a-ranjakîhâ patash têkhshêt. (128) Da-
 hîshn-aîyayârîh dâm î nêvak hûfarjâmîh kêr.
 (129) Mûn pîtakshâîtar? (130) Spâhar î gîhân-bokhtâr.
 (131) Mûn râsttar? (132) Zamân î barîn.
 (133) Mûn afadtar? (134) Zak mûn zamân awîrtar mat yeka-
 vîmûnêt.

- (118) Who is less needy? (119) He who is contented.
 (120) Who is more contented in wealth? (121) Man of more
 good power.
 (122) Who is of more good power? (123) He who deems the
 non-appearance of more wicked men as due to want.
 (124) Who is more hopeful? (125) An industrious man
 who is a helper of the creation.³³
 (126) What is industry and what is assistance to the
 creation? (127) Industry is that which makes a man follow vir-
 tuous avocations and thereby he strives without sin and without
 trouble to avoid work by which punishment results. (128) Assis-
 tance to the creation (consists in) performing works for the good end
 of the good creation.
 (129) What is more powerful? (130) The sky allotting the
 destiny of the earth.
 (131) What is more regular? (132) Period of (revolution
 of the) planets.³⁹
 (133) What is more miraculous? (134) That which attains
 to longer time.

(135) Mûn viehîtârtar? (136) Dânak i kabad aûzmâishn.

(137) Mûn pavan râmishnatar? (138) Zak mûn min bîm va khastânak i gerân bôkhtân.

(139) Mûn pasandashnîktar? (140) Zak mûn varûn azîr i nang, va aishma azîr bôrdîh, va areshk azîr dûsrûbîh, va âz azîr khursandîh, va zanishn azîr dâstastan azîrtar yakhsûnêt.

(141) Mûn hûsrûbtar? (142) Zak mûn nêvakîh pavan anshûtâân kardân pavan dâttar yakhsûnêt.

(143) Mûn shamîgtar? (144) Zak i shâîgtar va afrûzîtar.

(145) Mûn (shâîg va)* afrûzîtar? (146) Zak mûn dahîshn pavan kêr va dînâ nêvaktar.

(147) Mûn shâyînîtar? (148) Frazand i shâyînîk va nâîrik i shôî-kâmak.

(149) Mûn bâlestântar? (150) Nîyâzâômand i achâarak va an-

(135) Who is more discriminative? (136) Wise men of much experience.

(137) Who is gayer? (138) He who has saved himself from fear and heavy calamity.⁴⁰

(139) Who is more deserving of selection? (140) He who suppresses his evil passions with a sense of shame, and anger by his endurance, and jealousy by bad repute, and avarice by contentment, and cruelty by justice.⁴¹

(141) Who is of better reputation? (142) He who holds doing good to men as more lawful.

(143) Who is more famous? (144) He who is more powerful and brilliant.⁴²

(145) Who is more (powerful⁴³ and) brilliant? (146) He who is by his work and law better to the creation.

(147) Who is more pleasing? (148) Good children and wife abiding by her husband's wish.

(149) Who is nobler? (150) The poor man, helpless and

* These words are not found in the text. Dastur Peshotanji has perhaps added them to keep up the argument in § 144 above.

âz mûn hû-sepâsih râê tôkshishn î pavan sûdâômandîh mûn
aûmîd î rabâ râê tôkshêh.

(151) Mûn akhûrsandtar? (152) Kinvar î âzârtak î tôbânîk.

(153) Mûn bîshimtârtar? (154) Shôî sâmgîn î dûshbarân
frazand ranjvartar.

(155) Mûn sâmagtar? (156) Pâtakshâih î nâzûk î zatâr.

(157) Mûn bîshâômandtar? (158) Shâyînîk amat ôl ashâyî-
nîkîh rasêh, va pâtiyâvand amat ôl apâtiyâvandîh yâmtûnêh,
aûmîdvâr amatash ôl anaûmîdîh yâmtûnêh, va khuddûshak amat ôl
frazâm î kâr mat yehvûnêh.

(159) Mûn dardâômandtar? (160) Tôbânîk î lavêh frazand
va dânak shâyînîk mûn frazand î ashâyînîk ranjvartar yehvûnêh.

(161) Mûn khastâômandtar? (162) Shâyînîk amatash ashâyî-
nîk patash afrûji, dânak amatash dûshâkâs patash madam* farmâtâr,

without avarice, who works for good help, who with his benefi-
cence strives for great hope.

(151) Who is more discontented? (152) The injured and
powerful enemy.

(153) Who is more distressing? (154) A terrible husband
of wicked fame, and troublesome children.

(155) What is more terrible? (156) Sovereignty that is
weak⁴⁴ but oppressive.

(157) What is more miserable? (158) A deserving man
losing his merit, and a powerful man attaining weakness, and
a hopeful man attaining despair, and a selfish man reaching the end
of his work.

(159) Who is more distressed? (160) An able man who
has no child and⁴⁵ a wise deserving man having an undeserving
and troublesome child.⁴⁶

(161) Who is more gloomy?⁴⁷ (162) A deserving man
when he is turned down by an undeserving man, a wise man when
he is governed by a man of evil knowledge, a good man when he is

* Some folios of TD. are missing from this point.

shapir amatash salyâ patash pâta^hshâê.

(163) Mûn afrâshâyashniktar ? (164) Hû-shetâvtak î hû-aûmîd î a-vanâs.

(165) Mûn pashimântar ? (166) Khûd-dûshak amat ôl far-jâm î kâr mat, rûban shenâs î dravand varûnik î pashhera^d va an-âz mûn an-sepâsân râê tôkshishn î pavan sûdâômandîhâ vabîdûnêt.

(167) Mûn hû-vînashniktar* ? (168) Zak mûn baên ôlâ mûn névakh afash ashkahûnêt hû-sepâs yehvûnêt.

(169) Mûn dûsrûbtar ? (170) Zak mûn hanâkîh pavan anshûtâân kardân pavan dâttar yakhsûnêt.

(171) Anshûtâân baên gîtâ mâ âwâyashniktar madam-mûnêt ? (172) Ôlâ mûn vad tân dûrest kâmak-anjâmîh, va amat tan vîmar yehvûnêt dûrestîh î tan, va amat tan an-aûmîdîh yehvûnêt bôkhtakîh î rûbân.

(173) Anshûtâân ôl mâ kâmaktar havâd ? (174) Ôl kâmak kh^vâhîh va awênîyâzîh.

ruled by a wicked man.⁴⁸

(163) Who is more elevating ? (164) A man of good life, and good hope who is without sin.

(165) Who is more repenting ? (166) A selfish man who arrives at the end of his work, a wicked man who comes to know his soul, a lustful man who is wise after the event, and a man without greed, who strives for rendering benefit to the ungrateful.⁴⁹

(167) Who is more good intentioned ? (168) The man through whom goodness arises and who becomes thankful.

(169) Who is of more wicked reputation ? (170) He who regards causing harm to people as more lawful.

(171) In this world whom do people regard as worthier ? (172) He who so long as the body is healthy works for the attainment of desire, and when the body is ill for the health of the body, and when the body is hopeless for the redemption of the soul.^{49a}

(173) For what do people become more desirous ? (174) For the attainment of desire and absence of want.

* All MSS. > 2000.

(175) Mâ kâmak-kh^vâhîh va awênîyâzîh? (176) Kâmak-kh^vâhîh kôlâ mâ ârzûk madam yehvûnêt, ayâvtan va awênîyâzîh zak î baên âwâyed.

(177) Marđûm ôl mâ tîshnaktar havâ-d? (178) Ôlâ mûn aumîd î névak aûbash yakhsûnd.

(179) Anshûtâân baên gîtâ min mâ vîsh âwâyed andîshîtan?
(180) Min anbâm î salyâ va kûnishn î awârûn va dûst î farévtâr va pâtakhsâ dravand an-âmûrzêt.

(181) Va pavan mâ vastîgântar âwâyed yehvûntan. (182) Pavan anbâm î névak, va kûnishn î frârûn, va dûst î a-farévtâr va ham-dîn, ham-sardâr î afrâshâyashnîgar va dînâîh.

(183) Anbâm kutâr shapîr? (184) Zak mûn chîrîh va sharîtâîh î sarîtarân kam aûbash mat yekavîmûnêt.

(185) Dîn kutâr shapîr? (186) Zak mûn dâtîh î yezdân, shaédâîh î shaédâân, kerfak mazd, vanâs pûhal azash pîtâktar va râs va rastak* î frârûntar kerfak pavan dâttar zast yekavîmûnêt.

(175) What is attainment of desire and absence of want?
(176) Attainment of desire is obtaining all that one desires, and absence of want is that in which it becomes possible⁵⁰.

(177) Through what do people become more thirsty?
(178) Through him who thereby holds hope of goodness.

(179) Of what should people of this world become more apprehensive? (180) Of bad times and wicked deeds, and deceitful friend and wicked merciless monarch.⁵¹

(181) Of what should they become more confident?
(182) Of good time and good deeds, and undeceitful friend and a chieftain of the same religion, progressive and constitutional.

(183) Which is good time? (184) That in which the nature and wickedness of evil-doers are less felt.

(185) Which religion is good? (186) That whereby the justice of the good spirits, the evil nature of the wicked spirits, the reward of good deeds, (and) punishment for sin become more apparent and there arises more virtuous path and way of good deeds with better justice.

* All MSS. ۛۛۛ for ۛۛۛ.

(187) Khûdâê va sardâr kuḍâm shapîr? (188) Zak î mar-
ḍûm dûsttar va anbâm vichîrtartar, afashân névakîh pavan anshûttân
kardân pavan dâttar.

(189) Va dûst kuḍâm shapîr? (190) Zak î mat faryâḍtar
baên shekaftîh aiyayârtar.

(191) Dûst mûn vîsh? (192) Ôlâ î aîrmînishntar va bâles-
tântar va charp-âwâztar.

(193) Dûshman mûn vîsh? (194) Avarmîshnân va azor-
ḍûnân va khûrtak-negîrashnân va darûsht-âwâzân.

(195) Dûst î frashkartîk kutâr? (196) Kûnishn î frârûn.

(197) Dûshman frashkartîk kutâr? (198) Kûnishn î salyâ.

(199) Mâ zak î frashkartîk patâyed va lâ vashôpêt?
(200) Ambâr î kerfak.

(201) Mâ névaktar? (202) Amîh î levatâ shapîrân.

(203) Mâ sûḍâômandtar? (204) Yatîbûnastan levatâ dânakân.

(205) Mâ aûstîgântar? (206) Hûzvân î rast-gôbishnân.

(187) Which lord and chieftain is good? (188) He who
is a better friend of people and better discriminator of time, and
with better justice does good to people⁵³.

(189) And which friend is good? (190) He who renders more
help and assistance in trouble⁵³.

(191) Who is more friendly? (192) He who is more
modest, and nobler and more sweet-voiced.

(193) Who is more hostile? (194) He who is proud and
oppressive and despicable and bitter-voiced.⁵⁴

(195) What is a friend of the renovation? (196) Virtu-
ous deeds.

(197) What is an enemy of the renovation? (198) Wicked
deeds.

(199) What lasts till the renovation and does not
deteriorate? (200) The store of good deeds⁵⁵.

(201) What thing is better? (202) Association with the good.

(203) What is more advantageous? (204) Sitting with
the wise.

(205) What is more reliable? (206) The tongue of truthful
speakers.

- (207) Mâ bisimtar? (208) Awêbîmîh.
 (209) Va mâ awêbîmîhâtar? (210) Anbâm î névak va
 kh^vêshkârih.
 (211) Mâ farkh^hôihâtar? (212) Awê-vanâsîh va hû-farjâmîh.
 (213) Va mâ âsânîhâtar? (214) Awê-vanâsîh khûrsand-aîrîh.
 (215) Mâ arzâômandtar? (216) Dûshâram levatâ dânak va
 shapîrân.
 (217) Mâ rôshantar? (218) Kûnishn î dânakân.
 (219) Va mâ farâkhôtar? (220) Yadâ î râdân.
 (221) Va mâ tanîtar? (222) Yadâ î panan.
 (223) Va mâ âfrîgântar? (224) Aînîn î dâtân.
 (225) Va mâ ehîmîgîhâtar? (226) Pâtdahishna î kerfakgarân.
 (227) Va mâ awêchîmîhâtar? (228) Pâtdahishn î bazakgarân.
 (229) Va mâ patnânîkîhâtar? (230) Kâmak khûrsand-aîrân.
 (231) Va mâ hûbôdtar? (232) Hûsrûbih.
 (233) Va mâ gerâmîgtar? (234) Padîrashn î min khûdâyân
 va sardârân va vâzishn î min hamîyârân va dûstân.

- (207) What is more delightful? (208) Fearlessness.
 (209) And what more fearless? (210) Time of goodness
 and duty.
 (211) What is more fortunate? (212) Innocence and good ending.
 (213) And what is easier? (214) Innocence and contented
 nature.
 (215) What is worthier? (216) Love with the wise and good.
 (217) What is more brilliant? (218) Deeds of the wise.
 (219) What is more extensive? (220) Hand of charity.⁵⁹
 (221) What is shorter? (222) Hand of misers.
 (223) What is more blessed? (224) The way of giving.
 (225) What is more reasonable? (226) Reward of good
 workers.
 (227) What is more unreasonable? (228) Gift to the wicked.
 (229) What is more moderate? (230) Desire of people
 of contented nature.
 (231) What is more fragrant? (232) Good fame.
 (233) What is dearer?⁵⁷ (234) Acceptance from lords and
 chieftains and playing with associates and friends.

- (235) Mâ saritar ? (236) Chashm i âzôrân.
 (237) Va mâ awê-bartar ? (238) Dahishn i ôl an-sepâsân va
 patvandishn i levatâ saritarân.
 (239) Mâ tôhiktar ? (240) Yadd i panân.
 (241) Mâ ranjakîhâtar ? (242) Parastishn i pâtakshâyân i*
 dûsh-vîr.
 (243) Va mâ tîztar ? (244) Mînishn i varûnikân.
 (245) Mâ dûsh-kh^vârtar ? (246) Yehvûntan i levatâ saritarân.
 (247) Mâ nâzûktar ? (248) Mînishn pâtakshâyân.
 (249) Mâ bîmgîntar ? (250) Âzârishn i pâtakshâyân an-âmûrzêt.
 (251) Mâ shekasptar ? † (252) Dânak i salyâ dahishn.
 (253) Mâ afâdtar ? (254) Dûsh-âkâs i hû-dahishn.
 (255) Mâ ïgerântar ? (256) Mînishn i mitrô-drûjân.
 (257) Mâ astânakâômandtar ? (258) Hamîh levatâ saritarân-
 va dûsh-âkâsân.
 ..... mandavam i pavan mardûmân frârûn.

- (235) What is worse ? (236) Eye of the tyrants.
 (237) And what is more fruitless ? (238) Gift to the ungrate-
 ful and contact with the wicked.
 (239) What is more shortening ? (240) The hand of the stingy.
 (241) What is more troublesome ? (242) Adoration of the
 rulers of wicked power.⁵⁸
 (243) And what is swifter ? (244) The thoughts of the good.
 (245) What is more unhappy ? (246) Being with the wicked.
 (247) What is more delicate ? (248) Thought of rulers.
 (249) What is more awful ? (250) The tyranny of the wicked
 cruel rulers.
 (251) What is more destructive ? (252) Wise men of wicked
 creation.
 (253) What is more miraculous ? (254) Wicked knowledge
 of the good creation.
 (255) What is heavier ? (256) Thought of the promise-breakers.
 (257) What is more inconstant ? (258) Association with the
 wicked and the evil-knowers.
 .....⁵⁹ things are good for men.

* As added in JU. JJ omits.

† Thus in JJ. JU ^{דאש-ב}.

(259) *Mâ sarîtar?* (260) *Khvâst-pânîh va niyâzân minishnîh.*

(261) *Mâ çharptar?* (262) *Râdîh î yezdân.*

(263) *Mâ zak î *azpar kolâ mandavam.* (264) *Viehir î yezdân.*

Anôshak rûbân yehvûnât Vazôrgmitrô î Bôkhtagân va ôlôshân Kayân va yalân va vîrân mûn jân† afspârîh î dîn î Mâzdayasnân kard havâd. Gâs pavan asar î rôshan† yehvûnât. Aîdûn yehvûnat. Aîdûntar yehvûnât.

Frajapt pavan darûd.§

(259) What is worse? (260) Hoarding wealth and thinking indigent.

(261) What is sweeter? (262) Charity of the good beings.

(263) What is superior to all things? (264) Decision of the good beings (or of God).

May Vazôrgmitrô son of Bôkhtak, and those Kayâns⁶⁰, heroes and brave men who devoted their life to the religion of Mâzda-worship be immortal! May their abode be in endless light! May it be so! May it be more so!

Completed with blessings.

*JJ adds & here. † JJ 𐬨𐬀. ‡ JU 𐬨𐬀𐬨𐬀. § This whole line is omitted in JJ.

NOTES.

CHĪTAK ANDARZ Ī PŌRYŌTKAĒSHĀN.

1. Dastur Peshotanji has included this text in his *Ganj-i Shâytgân*, §§ 121-159, as if it were a continuation of the text of *Atyayâdgâr i Vazôrgmitrâ* which he misnames *Ganj-i Shâytgân*.

2. *Pōryōkkaeshān*, Av. *𐬨𐬁𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌𐬵𐬀𐬢𐬀*, lit. "of first or primitive faith." This term is applied to the Mazda-worshippers before the time of Zarathushtra. Hence the admonitions collected in this text must be the usual sayings of the wise handed down in Irān of old from very early times.

3. According to the Avesta Gayômarđ was the first man created on earth who, as mentioned in *Fravardin Yasht*, § 87, first heard the ideas and admonitions of Ahura Mazda, and from whom originated the people of the country of Irân. In Yasna XXVI, § 10, the *Fravashis* of all holy men and women from Gayômarđ to Sôshâns are revered. In the story of the creation given in *Bândahishn* he is mentioned at several places as the first man on this earth (See Chapters III, §§ 14, 17; XV, §§ 1, 15, etc. See also *Dinkard*, Vol. II. Dastur Peshotanji's Edition, § 80.)

4. *Spendarmat*, Av. 𑬶𑭄𑬛𑬀𑬩𑬔𑬨𑬾𑬢𑬤𑬮𑬚𑬪𑬯𑬒, is the female archangel standing for the bountiful earth. It is narrated in the *Bānduhishn*, Chap. XV, that when Gayōmarḍ died his seed was emitted and a part of it was received by Spendarmad who then gave forth the first human couplet, Mitrô and Mitro'yâni, who in course of time became the parents of seven couplets and "from them the constant continuation of the world arose." (*Ibid.* §§ 24-26). See also *Dinkard*, Vol. II, § 80, quoted above.

5. *Mitrô* and *Mitrôyânsh*. These names occur in different forms in different parts of the Pahlavi literature. In *Bundahishn* Chap. XV, § 2, the names here found are given. In the same chapter later on §§ 6, 11 etc., the names *Mîshya* and *Mâshyôti* are mentioned for the same couple; as also in *Dinkard*, Vol. II, § 80. In 1st D, another MS. in which our present text is included the names appear in the form *mâhrîh mâhryânsh*. *Mâshya*, means "mortal", from Av. root *ma-*: "to die", and is hence properly applied to the first human pair.

6. See *Vendidad*, Fargard IV, § 45, where different parts of the day and night are assigned for work, study and rest.

7. It is narrated in the *Bīndahishn*, Chap. XXX, that after the resurrection, Anghra Mainyū, or the wicked power on earth, will be destroyed and cease to exist.

8. *Bāntštak*, "original principles," cf. *Dinkard*, Vol. VIII, p. 40, and *Andarz-i Aššmar-i Dānāk*, § 47.

9. Dastur Peshotanji omits the words from የሆኑ to አገራችን and connects ወዚያ herein to የሆኑ in § 16.

10. *Soghans*. Av. *سوسانس*, lit. benefactor; the name of the future prophet to be born of *Eredat-fedhr*, for effecting the renovation of the world, in the final millenium. See *Bundahishn*, Chap. XXX, for further details about his task.

11. These seven immortals are mentioned in *Bāndahishn*, Chap. XXIX, 5-6; *Bahman Yasht*, II, 1; and *Dādistan-i Dīnk*, Reply 89. They are: (1) Peshy ōtanū son of Vishtāspa; (2) Aghrerath son of Pashang also called Gopātshah; (3) Fradakhshtar Khūmbikāu; (4) Narsih

son of Vivanghān; (5) Tūš son of Nodar; (6) Gīw son of Gūdarz and (7) Ashavazd son of Pōrudhākhshti. Most of these are mentioned in the *Fravardin Yasht*. Instead of (4), (5), and (6) in *Bundahishn*, we get in *Dādistan*, *Yōstō Frayān*, *Yakhmāyūsad*, and the tree opposed to harm.

12. See *Vendidad*, XIX, 7.
13. This Avesta word cannot be etymologically understood.
14. *Karisa*, "belly," "abdomen," "womb," Semitic word for شکم.
15. *Astvidat*, Av. ائستويدات-ئیمن، "the demon who breaks the bones of men" hence the demon of death.
16. *Chola*, lit. "collar," i.e. "neck", "an opening of a garment". Dastur Peshotanji reads it *jorwan*, "neck".
17. Dastur Peshotanji alters the word to ائستوارش reading *māstvarsh* and translates "without the power of education." See *Andarz-i Atropāt*, n. 12 below.
18. Cf. Dhabhar's *Andarz ī Aōshnar-ī Dānāk*, §§ 48 and 51.
19. Av. ائسمانگه "The highest Heaven", "Home of Hymns".
20. It is significant to note the word here used for fire-temple. *Mān ī atāshān* lit. means "abode of fires." The names "Atash Behram" or "Dar ī Maher" must not have yet become current when this Pahlavi treatise was written.
21. *Avārak Gâh*. Av. آواراک گاه، the Uziran Gâh, the third division of the day which approximates the time of the evening twilight. Or the reference might be to Av. آویسرؤثرما گاه، i.e. Aiwisrûthrema Gâh, the next division of the day corresponding to the time of darkness or night.
22. Dastur Peshotanji finds some allusion here to the practice of holding the *Uthamnâ* ceremony on the third day after death among the Parsees during the *Uziran Gâh*. The dawn, noon, and evening here mentioned, perhaps, refer to the childhood, youth and old age in a man's life.
23. *Azidahâkân*. The word comes from the name of Azi Dahâk (Av. ائزداهاک) the Zôhâk of the *Shâhnâmeh*, whose name became synonymous with tyranny and oppression. He was the king who killed and succeeded Jamshid and ruled over Irân for a long time with oppression till Fredun rose against him and defeated and captured him. According to the myths about the resurrection, he is to rise again and rule over the world for a short time at the final resurrection of the dead and will be destroyed by the renovators.
24. § 54 up to this word is rather difficult to understand. An attempt is, however, here made to give as good a translation of the difficult passage as possible.

ANDARZ Î DÂNÂKÂN ÔL MÂZDAYASNÂN.

1. This text is translated and published by Dastur Peshotanji as §§ 160-169 of his *Ganj-i Shayan* text. He has also added five words in the beginning of the text which are not to be found in any MS. viz. *denā-cha pitak atgh pavan din*, i.e., "This too is known that through religion....."

2. *Ushahin* Gāh, Av. 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌𐬎𐬎𐬀, the time between the morning twilight and the rising of the sun, from 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌𐬎𐬎𐬀 or 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌𐬎𐬎𐬀 (root 𐬭𐬀 "to burn," "to shine") Sans. उषस्, Lat. Aurora, the dawn. Now among the Parsees, the *Ushahin* Gāh is reckoned to begin from twelve o'clock midnight, and continue till the twilight appears and the sun rises.

3. *Gómez*, Av. , the urine of the bull consecrated for the purposes of being used for purification of the body. This injunction of using the *Gómez* for washing the hand and feet early in the morning is also to be found in §2 of *Andarz i Dastabardn ol*

Vēhānān. In the sixth book of the *Dinkard*, however, we get the following passage without any reference to *gōmez* :—

1. 1914 - 1915 - 1916 - 1917 - 1918 - 1919 - 1920 - 1921 - 1922 - 1923 - 1924 - 1925 - 1926 - 1927 - 1928 - 1929 - 1930 - 1931 - 1932 - 1933 - 1934 - 1935 - 1936 - 1937 - 1938 - 1939 - 1940 - 1941 - 1942 - 1943 - 1944 - 1945 - 1946 - 1947 - 1948 - 1949 - 1950 - 1951 - 1952 - 1953 - 1954 - 1955 - 1956 - 1957 - 1958 - 1959 - 1960 - 1961 - 1962 - 1963 - 1964 - 1965 - 1966 - 1967 - 1968 - 1969 - 1970 - 1971 - 1972 - 1973 - 1974 - 1975 - 1976 - 1977 - 1978 - 1979 - 1980 - 1981 - 1982 - 1983 - 1984 - 1985 - 1986 - 1987 - 1988 - 1989 - 1990 - 1991 - 1992 - 1993 - 1994 - 1995 - 1996 - 1997 - 1998 - 1999 - 2000 - 2001 - 2002 - 2003 - 2004 - 2005 - 2006 - 2007 - 2008 - 2009 - 2010 - 2011 - 2012 - 2013 - 2014 - 2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020 - 2021 - 2022 - 2023 - 2024 - 2025 - 2026 - 2027 - 2028 - 2029 - 2030 - 2031 - 2032 - 2033 - 2034 - 2035 - 2036 - 2037 - 2038 - 2039 - 2040 - 2041 - 2042 - 2043 - 2044 - 2045 - 2046 - 2047 - 2048 - 2049 - 2050 - 2051 - 2052 - 2053 - 2054 - 2055 - 2056 - 2057 - 2058 - 2059 - 2060 - 2061 - 2062 - 2063 - 2064 - 2065 - 2066 - 2067 - 2068 - 2069 - 2070 - 2071 - 2072 - 2073 - 2074 - 2075 - 2076 - 2077 - 2078 - 2079 - 2080 - 2081 - 2082 - 2083 - 2084 - 2085 - 2086 - 2087 - 2088 - 2089 - 2090 - 2091 - 2092 - 2093 - 2094 - 2095 - 2096 - 2097 - 2098 - 2099 - 2100 - 2101 - 2102 - 2103 - 2104 - 2105 - 2106 - 2107 - 2108 - 2109 - 2110 - 2111 - 2112 - 2113 - 2114 - 2115 - 2116 - 2117 - 2118 - 2119 - 2120 - 2121 - 2122 - 2123 - 2124 - 2125 - 2126 - 2127 - 2128 - 2129 - 2130 - 2131 - 2132 - 2133 - 2134 - 2135 - 2136 - 2137 - 2138 - 2139 - 2140 - 2141 - 2142 - 2143 - 2144 - 2145 - 2146 - 2147 - 2148 - 2149 - 2150 - 2151 - 2152 - 2153 - 2154 - 2155 - 2156 - 2157 - 2158 - 2159 - 2160 - 2161 - 2162 - 2163 - 2164 - 2165 - 2166 - 2167 - 2168 - 2169 - 2170 - 2171 - 2172 - 2173 - 2174 - 2175 - 2176 - 2177 - 2178 - 2179 - 2180 - 2181 - 2182 - 2183 - 2184 - 2185 - 2186 - 2187 - 2188 - 2189 - 2190 - 2191 - 2192 - 2193 - 2194 - 2195 - 2196 - 2197 - 2198 - 2199 - 2200 - 2201 - 2202 - 2203 - 2204 - 2205 - 2206 - 2207 - 2208 - 2209 - 2210 - 2211 - 2212 - 2213 - 2214 - 2215 - 2216 - 2217 - 2218 - 2219 - 2220 - 2221 - 2222 - 2223 - 2224 - 2225 - 2226 - 2227 - 2228 - 2229 - 2230 - 2231 - 2232 - 2233 - 2234 - 2235 - 2236 - 2237 - 2238 - 2239 - 2240 - 2241 - 2242 - 2243 - 2244 - 2245 - 2246 - 2247 - 2248 - 2249 - 2250 - 2251 - 2252 - 2253 - 2254 - 2255 - 2256 - 2257 - 2258 - 2259 - 2260 - 2261 - 2262 - 2263 - 2264 - 2265 - 2266 - 2267 - 2268 - 2269 - 2270 - 2271 - 2272 - 2273 - 2274 - 2275 - 2276 - 2277 - 2278 - 2279 - 2280 - 2281 - 2282 - 2283 - 2284 - 2285</

i.e. They regard this, too, thus that men should do two (or three?) things every day, remove the impurity from the body, be faithful to religion, and do good deeds. To remove the impurity from the body is this, to wash the hands and face before the sun rises. To be faithful to religion is this, to worship the sun. To perform good deeds is this, to kill noxious creatures.

3a. See Chitak Andarz i Poryótkashán, n. 15.

4. Av. **Ḥayy** the final Renovator of the World.

5. See Yasht X, § 2, wherein it is laid down that no promise made either with the faithful or with the unfaithful should be broken.

6. The Avesta lines herein and in § 10 are in a corrupt form and cannot be traced to any extant Avesta texts.

7. Av. 𐬶𐬁𐬀𐬨𐬭𐬀𐬵𐬀𐬰𐬌 "the most beneficent spirit" as opposed to Av. 𐬶𐬁𐬀𐬨𐬭𐬀𐬵𐬀𐬰𐬌 the most wicked spirit, Anghra Mainyu referred to in § 12 below.

8. Dasturji Peshotanji adopts the reading of JJ [—]હાત્થનિહ *dahṭhniḥ* and translates "having the pure *lustre* of religion".

9. *Rstak* for *rastak*, "path"; as in § 9 above.

10. *Darūn*, Av. , the sacred bread, always used in Zoroastrian rituals performed in memory of the dead.

11. *Kāshak*, "palace", cf. Pers. *کوشک* "a palace," "an edifice".

ANDARZ I KHŪSRŪ-I KAVĀTĀN.

1. The great King of Persia, better known as Naoshirwan the Just. He came to the throne of Persia in 505 A.D. and reigned for forty-eight years (531-579 A.D.) Besides extending his Empire, he was a great patron of art and literature and we get frequent allusions to him in several Pahlavi texts. Firdusi also devotes several chapters to his reign in his *Shāhnāmah*.

2. Dastur Peshotanji alters the name to Ispahân and believes it to refer to the famous town of that name in Persia. Ispahân is, however, not mentioned in the geographical Pahlavi text *Shatrôtha i Airan*, describing the cities of Irân, though in § 19 Khûsrû i Kavâtân is mentioned as the founder of a city. It is doubtful which city is meant by the name Aspânvar in our text.

3. *Baryñtüm*, Ablution ceremonies, to be undergone by a person who comes in contact with dead matter (*nasa*). A full description of this ceremony is given in *Vendidad* IX, §§ 12-36.

4. **Av. Asura**. The Yazata presiding over truth, light, promises etc. and hence a proper judge to decide over the actions performed by a man during his life on earth.

5. **Av. १७२-५**. The Yazata presiding over truthfulness and justice. He holds the balance at the Chinvat Bridge weighing the deeds of men after death.

6. *Stabintian*, cf. Pers. ستوه "helpless," i.e., "to make helpless," "to suppress."

7. *Malkan malka*, lit. "King of Kings" corresponding to the Persian title, "Shahenshah" assumed by the rulers of Persia in later times.

ANDARZ I ÂTRÔPÂT MÂRESPENDÂN.

1. Âtrôpât was the great vizir and high priest of the time of Shahpur II (309-379 A.D.), one of the most renowned Emperors of the Sassanian dynasty. He was besides a great reformer and a voluminous Pahlavi writer. Several of his writings like the present text are still extant. It was this great Dastur of ancient Iran, who is reported to have performed the miracle of pouring molten metal on his breast and coming out unscathed from the ordeal, to establish and prove the greatness of the Zoroastrian religion which he practised and preached.

2. *Aôjt*, perhaps from Av. root 𐬵𐬀𐬭𐬀 "to move", "to pass on". Cf. Pers. وزیدن. See *Andarz-i Aôšnâr-i Dânak*, § 89, (Ervad Dhabhar's edition) where almost a similar idea is expressed thus: 𐬵𐬀𐬭𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀 i.e. "first when one does not suffer anxiety on account of a thing which has departed and gone". Both Ervad Sheriarji and Dastur Peshotanji read the passage as: 𐬵𐬀𐬭𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀 and translate "Do not forget a thing which is more worthy of selection," reading 𐬵𐬀𐬭𐬀 *hû-chîtak*, "worthy of selection."

3. *Vistâr*, "reckless." (Perhaps from vi + ustavâr, "unsteady," reckless"). Dastur Peshotanji and Ervad Sheriarji both adopt the reading 𐬵𐬀𐬭𐬀 *dûstâr* and add *yehvânth* after it, translating: "Be friendly towards lords....."

4. *Nivash*, Cf. Pers. نیشیدن "to lend ear", "to listen."

5. *Halak*, "foolish," Av. 𐬵𐬀𐬭𐬀. Dastur Peshotanji adopts the reading in JU, M16, M17 𐬵𐬀𐬭𐬀, Ervad Sheriarji that of TD 𐬵𐬀𐬭𐬀, and both translate "Do not speak of a thing heard of as a thing seen."

6. *Timâr*, "grief." Cf. Pers. تیار "grief," "sorrow."

7. *Mastâk*: Dastur Peshotanji regards this word to be another form of 𐬵𐬀𐬭𐬀 *mûstvar* i.e. 'mean,' 'base.' Ervad Sheriarji in a long note explains that the word is used in Pahlavi *Dâdistân i Dinik*, XLIX and L in the sense of "a drunkard". In Pazand *Minokherad*, the word 𐬵𐬀𐬭𐬀 is used similarly, translated by Neryosangh in Sanskrit by the word मत्त, equivalent to Persian مـت. If we accept this reading we can translate the passage thus: "Do not dine with a drunkard." See *Dânak va Maityû i Kherad*, I, § 62 (Ervad Tehmuras' Edition).

8. *Âlimân*, Dastur Peshotanji derives the word from Sem. 𐬵𐬀𐬭𐬀 'gift', 'reward', Ervad Sheriarji compares it to 𐬵𐬀𐬭𐬀 "desire."

9. *Stzak*, "injurious," "hurtful." Av. 𐬵𐬀𐬭𐬀 "destructive". Ervad Sheriarji reads 𐬵𐬀𐬭𐬀 *spazg*, and translates "back biting", "slandering".

10. *Hûrân*, "an assembly". See the same word used in § 151 of this text. Both Dastur Peshotanji and Ervad Sheriarji read the word as *âhrvan* and translate: "Do not fight with thy soul".

11. *Garâb*, "pledge", Cf. Pers. گرو "pledge", "pawn", "mortgage".

12. The word *ghûdâth* is added in M16, JU. If we accept the reading of MK, the reference is to the building of a house (*katak*). But as the next sentence refers to a wife, the reading in JU is to be preferred and is here adopted.

13. *Aôjtnak*, "expenditure", "debit", "that which goes out", from Av. root 𐬵𐬀𐬭𐬀 "to move". Both Dastur Peshotanji and Ervad Sheriarji read *hûchtnak* "selected" and the former translates thus, "When you desire to marry keep a selected man in the middle," while

32. *Lakhmā* 'bread,' a word of Chald. origin, to be found in all Semitic languages.
33. *Gōpsighn*. "conversation", "chit-chat." See *Bahma* ≈ *Yasht*, II, 44, and *Andarz ī Aōshnar ī Dānāk* § 42.
34. *Karāveh* "bottle," "flaggon", cf. Pers. قرايه "A large flaggon or vessel with two handles and a spout (especially made of glass, in which they allow wine to stand forty days in order to refine)."
35. *Khatalān*, lit. "sew," Sem. for دوختن "to sew," Cf. Arabic خياطه "to sew". In the Pahlavi Pāzand Glossary of Hoshangji and Haug the word is read *attuntan*, "to acquire", "to collect", "to fix", "to sew". In the meaning "to sew" the word is derived from Chald. origin and compared to Ar. خاطه "to stitch together."
36. It can be here noted that § 154 is a mere repetition of the first part of § 104. This as well as the ending which concludes the text show that this portion is undoubtedly the continuation of the *Andarz ī Atrōpāt* text.

ANDARZ-I VEH-ZĀT FARKHŌ PĪRŪZ.

1. *Aīzmūt*, past participle from *aīzmātan*. Cf. Pers. آزمودن from Av. 𐬨𐬀𐬰𐬭𐬀 + 𐬨𐬀𐬰𐬭𐬀 "to measure," "to examine".
2. Lit. "Owing to that which he has not in his person."
3. The text from § 1 to § 31 is included by Dastur Peshotanji Sanjaua and Ervad Sheriarji Bharucha in their publications of the "Andarz-ī Ātrōpāt Māhraspandān" as §§ 117-147. The lines which precede this part of the text as published by Dastur Jamaspji from MK. do not appear in the other publications. The error is due to the fact that a folio of the MS. was missing containing the concluding portion of the "Andarz-ī Ātrōpāt" and the beginning of "Andarz-ī Vēhzāt". It was hence natural to believe that the same text was being continued in the subsequent folios.
4. Cf. Pers. اندوختن "to store up."
5. Lit. "He who is regardless of himself." Cf. Pers. کوسناخ or ستاخ "proud", "haughty."
6. *Fardkhōih*, cf. Pers. فراخی from Av. root 𐬨𐬀𐬰𐬭𐬀 Sk. प्रश्, "to extend," "to be wide", hence "prosperity", "happiness".
7. Cf. Pers. تو نكري "opulence"; from Av. root 𐬨𐬀𐬰𐬭𐬀 "to be able".
8. *Kam chabnith*, lit. "having less wealth."
9. Lit. "More powerful."
10. From *ptṛdyfnīdan*, "to adorn." Literally the sentence can be translated thus: "Name is adorned by wisdom".
11. *Dātak*, cf. Pers. دودمان or دود "descent", "family".
12. *Aivarīh tōghshītār*, lit. "one who strives for help."
13. *Bān ghāyet vīndet*, lit. "obtains its origin"; i.e. "begins".
14. The Bridge here mentioned is the *Chinvat* Bridge which has to be passed by the souls of all departed ones after death. It is called by different names such as the judge's bridge, the bridge of the gatherer, the bridge of punishment. According to Pahlavi texts it extends from Mount Alburz to the Chakāt Dāitik.
15. *Lāgaram*, "help," "aid". Cf. Pers. لاجرم "help", "aid". Dastur Peshotanji reads *rag-i ūm* and translates "presence of good sense". Ervad Sheriarji adopts the reading *hūkānīshna ī kherat* as in M17 and translates "good deeds of wisdom".

16. After the word *andāhēt*, Ervad Sheriarji adopts the reading of TD. which has the following insertion above the line: *yekavimūnēd ōlā hamrāç ī lak yātūnēd* translating "which alone will follow thee." The concluding words which are found in MK. are there omitted. We are unable to know what the missing words must have been.

17. *Vashōrē*, from *vashōftan*, "to deteriorate," Av. 𐬯𐬀𐬭𐬀 + 𐬭𐬀𐬭𐬀 Sans. क्षुम् "to tremble," "to be disturbed," i.e. "to disintegrate."

18. *Kārpūt*, Av. 𐬕𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 Sans. कल्प Cf. Pers. کالبد "skeleton," "bodily frame".

19. *Stōra*, Av. 𐬱𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 "cattle," "beast of burden," Dastur Peshotanji reads the word *satwar*, "grand," "great," "one who enjoys greatness." Ervad Sheriarji reads it *çtavar*, "much," "abundant" and compares it to Pers. ستبر.

20. *Spōhētān*, "to hide," "to keep away from."

21. All MSS. have *gāsūnak*. Ervad Sheriarji corrects it into *gehānak*, and mentions a commentary in Persian made by one of the copyists: کیهان ناسارا برند آزا گوید: "that is called *gihān* on which they carry dead matter." Even now Parsis call the bier on which the dead are carried to the *dakhma* or towers of silence by this term.

22. This term is used for the place where the dead bodies are deposited among the Zoroastrians. Cf. Pers. دخمه and ستان from Av. 𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 and 𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 Sans. स्थान "place".

23. For similar idea see *Dānāk va Maīnyû-i Kherad*, I, § 112 (Ervad Tehmuras' Edition).

24. *Vatarg-i 2-rās*, "road of the two paths." Perhaps the roads referred to are those leading to the best and the worst existence, heaven and hell, which open out from the *Chīnvat* Bridge. Ervad Sheriarji reads: *frāz ōl vatarg ae raç ī dāstik vad Chīnvat pūhal*, and translates: "from Chakāt Dāstī to the Chīnvat Bridge." He breaks up the word *sarāyīnend* into *dāstik vad* making some alterations in the text to introduce his idea of Chakāt Dāstī, "the mountain of justice and penitence." Dastur Peshotanji reads the sentence thus: *frāj val vadharg ae rās ghrāciēnd Chīnvad-pūhal*, rendering "everyone reaches the road to the Chīnvat Bridge, which is the only road."

ĀIYAYĀDGĀR I VAZÖRGMITRÖ.

1. By an obvious error Dastur Peshotanji names this text *Matigan-i Ganj-i Shāygtān*, i.e. "Book of Royal Treasure", from the concluding words of § 1. The correct title as found in Dastur Jamaspji's Text is given here.

2. Vazorgmitro, better known by his Persian name as given in the *Shāhnāmah*, Buzarjmeher بزرجمهر was the well-known vazir of the Court of Khusru Naushirwan, the Just. His Persian names بزرجمهر or بزرگمهر are variants of the Pahlavi name Vazorgmitro here found. Little is known about his father, Bokhte or Bokhtak.

3. Khusru, the name of the great Persian Emperor, known throughout Asia and Europe of his times for his justice and noble character. It was perhaps his name that popularised the name کسره *kasreh*, as the title of a great Emperor and from it we get the words, Kaiser and Cæsar the title assumed by Emperors in Europe of later times, to show their greatness. The name Khusru is derived from Av. 𐬕𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 (from 𐬕𐬀 "good" and 𐬭𐬀𐬭𐬀 "to hear") hence "well heard of", "renowned".

17. See the *Shāhnāme*:—

دل و جان دانا بدو روشن است	ز شمشیر دیوان خرد جوشن است
بدانش روانا همی پرورد	گذشته سخن یاد دارد خرد
که راهی دراز است پیش اندرون	خرد باد جان ترا رهنمون

18. *Farsāvandih*, "destructibility", cf. Pers. فرسای or فرسا "destroying". Dastur Peshotanji alters the word into *فردوس* reading *freh-yāvandih*, "getting much" or "surplus produce".

19. The word is *ristak* in MK, and *rustak* in TD, JU. The latter appears to be more correct. See § 50 below.

20. Lit. "as a sample".

21. *Vāk*, "woe", "affliction". Cf. Persian رای "woe". See *Shāyast la Shāyast*, XX, § 12. *وای وای* *vāy vāy*, i.e. "This too that woe is not be undergone for the world." Dastur Peshotanji corrects the word into *واک* *vākya*, "to purchase", comparing the word to Pers. *vā*.

22. *Pūhal*, lit. "the Bridge", clearly refers to the Chinvat Bridge, where punishment is meted out after death for sins committed during life on earth.

23. *Fravāhar*, Av. *𐬱𐬀𐬯𐬭𐬀*, guardian spirits or manes of the dead which protect the creation of Ahura Mazda. The Fravardin Yasht is devoted to the adoration of the Fravashis.

24. *Nihānih*, lit. "concealment", hence "want of ostentation", "modesty." Pers. نهانی "concealment". Vide Dhabhar's *Andarz i Aōshnar i Dānāk*, p. 15, n. 2, for all the implications of this word.

25. *Ashtih-khvāhīh*, *Khvāhīh*, "desire", or "love", and *ashtih*, "peace", "harmony". Dastur Peshotanji reads *vahesht i yezdān khvāhīh*, "desire (from within) for the paradise of angels."

26. Lit. "State of being sinless."

27. The word *shapir* found in the corresponding other lines is omitted here. Dastur Peshotanji notes in his text that the § 32 corresponding to our § 77 was omitted in one of the MSS. used by him.

28. Some word like *فراہنگ* *farhāng* "instruction" appears to be omitted herein.

29. See the *Shāhnāme*:—

که فرهنگ بهتر بود یا کهر	ز دانا پرسید پس دادگر
که فرهنگ باشد ز گوهر فزون	چنین داد پاسخ بدو رهنمون
ز گوهر سخن گفتن آسان بود	که فرهنگ آرایش جان بود
بفرهنگ باشد روان تندرست	کهریهر زار و خوار است و سست

30. *Nihānih*, see n. 24 above. Dastur Peshotanji reads the word *veh-khōi*, "good disposition." As disposition is referred to in § 91 below, the reading suggested by Ervad Dhabhar in his *Andarz i Aōshnar i Dānāk*, p. 15, No. 2, is here adopted.

31. *Dahik kārīh*, lit. "Dahak's work", i.e. "oppression". See n. 23 to *Chitak Andarz i Poryōtkashān*, above. The word can also be read *jahik-kārīh*, meaning "courtezanship", *jahik* Av. *𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀* "libertine", "a courtesan".

32. *Pāj-awākīh*, Cf. Pers. یوز "lip" and *awākīh*, "help", hence "lip-sympathy".

33. See the *Shāhnāme*:—

که ای نامور مرد فرهنگجوی	وزان پس پرسید کسری ازوی
که باید جهاندار از و تاج و تخت	بزرگی بکوشش بود یا بیغت

چنین داد پاسخ که بخت و هنر   چنانچه تن و جان که یارند و جفت
چنانچه چو جفت با یکدیگر   تنومند پیدا و جان در نهفت

34. Firdusi has summarised this paragraph in the following lines:—

و دیگر که گیتی فسانست و باد   چون خوابی که بینده گیرد بیاد
چو بیدار گردد نه بیند بچشم   اگر نیکوئی دید اگر درد و خشم

35. See the *Shāhnāmah*:—

دگر پرسشی برگشاد از نهفت   بداننا ستوده کدام است گفت
چنین داد پاسخ که شاهي که تخت   پیاراید و زور یابد ز بخت
اگر دادگر باشد و نیکنام   یابد ز گفتار کردار کام

36. The verb "is" in this and sentences following is not found in the text but is added here in the translation.

37. Cf. the *Shāhnāmah*:—

بد و گفت کاند در جهان مستمند   کدام است بد روز و نا سودمند
چنین داد پاسخ که درویش زشت   که نه کام یابد نه خرم بهشت

38. See the *Shāhnāmah*:—

پرسید از و نامور شهریار   که از مردمان کبست امیدوار
بد و گفت آنکس که کوشا تراست   دوگشش بدانش نبوشا تراست

39. *Barin* literally means the "heavens". Cf. Pers. برین "above", "heavenly" and *برین* "the heavens"; "celestial sphere". The reference is here to the regular movements of the planets and stars.

40. See the *Shāhnāmah*:—

بد و گفت کسری که رامش کراست   که دارد بشادی همی پشت راست
چنین داد پاسخ که آن کو ز بیم   بود ایمن و با شدش زر و سیم

41. Firdusi expresses the same idea as under:—

بد و گفت ما را ستایش بچست   نزدیک هر کس پسندیده کبست
چنین داد پاسخ که هر کو نیاز   پیوشد همان رشک با تنگ و آز
همان کین و رشکش بماند نهان   پسندیده باشد اندر جهات

42. *Afrāztar*, cf. Pers. افروختن "to burn", "to kindle", "to illuminate". Hence "lighted", "brilliant". Dastur Peshotanji reads the word *avarvjtār*, "more successful".

43. The words *ghātktar va* are not found in the MSS. Dastur Peshotanji must have added them as found in § 144.

44. *Nāzūk*, "delicate", "weak", "subtle", Cf. Pers. نازک. Dastur Peshotanji reading *nājuk* translates it into "subject", "nation" without giving any derivation.

45. Dastur Peshotanji alters ل into د and takes the adjective *dānak* "wise" as qualifying *frazand*, "child" preceding it.

46. To this compare the following lines in the *Shāhnāmah*:—

پرسید از و شهریار بلند   که از ما که دارد دلی در دمنده
چنین گفت کانکو خردمند نیست   تو نگر کسی را که فرزند نیست

47. *Khastāsmāntar*, cf. Pers. خسته حال بودن "to be in bad state", "to be afflicted"; hence "miserable", "sad", "gloomy".

48. See the *Shāhnāmah*:-

نشسته بزم اندرون با گزنا
که گردد بر او ابلهی پادشاه
پرسید شاه از دلی درد مند
بدو گفت با دانشی یار سا

49. Dastur Peshotanji has separated the last few words into a separate question and answer: Q.—"Who attempts to be philanthropic? A.—He who does works useful (to all men)". Cf. the lines in the *Shāhnāmah*:-

که با از گذشته یشیان کراست
نزدیک آن نا سیاسات بسی
پرسید و گفتش که برگوی راست
و دیگر که کردار دارد کسی

49a. See the *Shāhnāmah*:-

همان بر دل هر کسی ارجمند
بود دل جز از شادمانی نجست
چه دانی کز و تن بود سودمند
چنین داد پاسخ که چون تندرست
همان آرزو تندرستی بود
چو از درد روزی بستی بود

50. Cf. the reply in the *Shāhnāmah*:-

همه آرزو ینبازی بود
نباید جز از کام دل چیز جست
بدو گفت چون سرفرازی بود
چو از ینبازی بود تندرست

51. See the *Shāhnāmah*:-

که بر دل چه اندیشه باشد فزون
بسازد خرد مند با راهجوی
از آئیس چنین گفت بارهنمون
چنین داد پاسخ که این را سه روی
مگر بیکونه بر تنش بد رسد
یکی آنکه اندیشه از روز بد
که با مغز جان خواهد و خون و پوست
بترسد ز کار فریبنده دوست
که بیکار نشناسد از یار سا
سه دیگر ز بیدادگر پادشاه

52. Cf. the *Shāhnāmah*:-

که باشد بگیتی سزاوار تخت
خرد دارد و داد و شرم و هنر
کز ایشان کدامست پیروز بخت
چنین گفت کانکو بود دادگر

53. See the *Shāhnāmah*:-

چو انمردی و داد دادن نکوست
بسختی بود یار و فریاد رس
چنین داد پاسخ که از مرد دوست
نخواهد بتو بد بآزم کس

54. *Drusht-avājān* for *drusht*. Cf. Pers. درشت "bitter", "harsh", "stern" from Av. root Sans. धृ "to dare", "to venture". Firdusi uses the same word in the *Shāhnāmah* with a clear meaning:-

هر آنکس که آواز دارد درشت
بر آژنگ رخسار بسته دو مشت

55. See the *Shāhnāmah*:-

که آن چیز کمی نگردد به نیز
نخواهد جدا بودن از یار نیک
چه ماند بد و گفت جاوید چیز
چنین داد پاسخ که کردار نیک

56. Firdusi has developed the idea in the following lines:-

چه باشد بیهنا فزون از سپهر
و ادیگر دل مرد یزدانپرست
بدو گفت شاه ای خداوند مهر
بگفتش یکی شاه بخشنده دست

57. Dastur Peshotanji inserts the following words after the question *وہم لایزاد و لایزاد* "obedience to the order of the father and mother and preceptor". He adds in a footnote that he found these words in one of the MSS. added by a later copyist. Appropriate words are found in the text as published by Dastur Jamaspi. The subsequent portion of the text from § 235 to the end is not given by Dastur Peshotanji at all, as the folio containing this portion was perhaps missing in the MSS. consulted by him. The concluding portion given by Dastur Jamaspi without any doubt belongs to the original text of Vazorgmitro as can be seen from the maintenance of the style of a catechism as in the principal text as also from the corresponding continuation in the *Shāhnāmeh*. The ending where the soul of Vazorgmitro is blessed also supports this view. Dastur Peshotanji includes *Chātak Andarz i Poryōtkatshān* (§§ 121-159), and *Andarz i Dānākān ol Vahdīnān* (§§ 160-169) in his *Ganj-i Shāyigān* text remarking in his introduction that he believed it to be a part of Vazorgmitro's text without being written in a dialogue form as the earlier portion of the text was composed. The concluding portion of the text consisting of §§ 234-264 and the benedictory lines at the end is to be found in two MSS. only, JJ and JU. This part is translated and transliterated here for the first time.

58. See the *Shāhnāmeh* :—

بدو گفت که اندر چه چیز است رنج	کز آن کم شود مرد را آزر کسج
چنین داد پاسخ که ای شهریار	همیشه دلت باد چو نو نهار
برستند شاه بد خو ز رنج	نخواهد تن و زندگانی و کسج

59. The interrogatory sentence is omitted here in all MSS.

60. *Kayāns*, the title assumed by the rulers of the Kayānian dynasty of Kings in Persia beginning with Kai-Kobad. It was the second dynasty in Persia coming after the Peshdadian dynasty and several renowned Kings of Persia like Kai Kaus, Kai Khusru, and lastly Kai Vishtasp during whose reign Zarathushtra brought the new faith in Persia, belong to this dynasty. The word Kai is derived from Av. *𐬐𐬀𐬎𐬌* or *𐬐𐬀𐬎𐬌𐬌* or *𐬐𐬀𐬎𐬌𐬌𐬌* originally meaning "royal", "imperial".

ખુદાનાં નામથી (૧૩)

પોર્થેટિક્ઝેશોની ચુટેલી શિખામણો.

(૧) અસલ જ્ઞાનવાળા પોર્થેટિક્ઝેશોએ દીનની જાહેરાતથી કહ્યું છે કે: દરેક માણસ જ્યારે તે ૧૫ વરસની ઉંમરે પહેાંચે ત્યારે આ યીજો જાણવી જોઈએ કે: “હું કોણ છું? અને કોણનો છું? અને હું ક્યાંથી આવ્યો છું? અને હું પાછો ક્યાં જવાનો છું? અને હું ક્યા સંબંધ તથા તોખમનો છું? અને આ દુનિયામાં મારી ફરજ શું છે? અને મીનોષ બદલો શું છે? અને હું મીનોષ દુનિયામાંથી આવેલો છું કે આ દુનિયામાં પેદા થયેલો છું? અને હું અહુરમજ્દને લગતો છું કે અહમનને, યજ્ઞદોને લગતો છું કે દેવોને? ભલાંઓને લગતો છું કે ખુરાંઓને? માણસ છું કે દેવ? મારો રસ્તો કયો અને મારી દીન શું છે? મારો ફાયદો શું છે અને માંડે નુકસાન શું છે? મારો દોસ્ત કોણ તથા મારો દુસ્મન કોણ? મારી ખુન્યાદ એક છે કે બે? અને ભલામ શાથી છે અને ખુરામ શાથી, અને રોશની શાથી અને અંધાં શાથી; સુગંધ શાથી અને બદબો શાથી; ધર્મીપણું શાથી અને અધર્મીપણું શાથી; ઉંચે ચઢવું શાથી અને જીલમગારી શાથી છે?”

(૨) હવે કારણ આપનાર ખુલાસાએ પોતાનો હાથ આડીનના સમય પર મૂક્યો, અને અંદરથી ડહાપણના માર્ગે શક વગર જાણવું જોઈએ કે: “હું મીનોષ હસ્તિમાંથી આવ્યો છું, અને આ દુનિયાનો નથી; હું પેદા થયેલો છું, હસ્તિ ધરાવતો નથી; હું અહુરમજ્દને લગતો છું અને નહીં કે અહમનને લગતો; હું યજ્ઞદોને લગતો છું અને દેવોને લગતો નથી; હું ભલાંઓને લગતો છું અને નહીં કે ખુરાંઓને; હું માણસ છું, દેવ નથી; હું અહુરમજ્દની પેદાયશ છું અને અહમનની પેદાયશ નથી; મારી નીસ્મત તથા તોખમ ગાયોમર્દથી છે; મારી મા રૂપેન્દર્મદ અને મારો પિતા અહુરમજ્દ છે; માંડે માણસાપણું મિત્રો તથા મિત્રોયાનીથી છે, જોઓની પડેલી નીસ્મત તથા તોખમ ગાયોમર્દથી છે. (૩) ફરજ તથા બચાવનું માંડે કામ આ છે કે અહુરમજ્દ પોતાની હયાતીથી હમેશ હોતો અને હમેશ રહેશે, તે અમર પાદશાહી વાળો, અને હદવગરનો તથા પવિત્ર છે; અને અહમનને નાજુદી તથા અજુદીપણાવાળો વિચારવો; અને પોતાનાં શરીરને અહુરમજ્દ તથા અમશાસ્પંદના સંબંધમાં અને અહમનથી તથા દેવોથી તથા દેવોની મદદથી દૂર રાખવું.”

(૪) આ દુનિયામાં પહેલાં દીન ઉપર ઉસ્તવાર રહેવું જોઈએ, અને તેથી તેણે કામ કરનાર અને પરસ્તેશ કરનાર થવું જોઈએ અને તેનાથી ફરવું ન જોઈએ; વિચારીને તેણે ભલી માજ્દયસ્તી દીન ઉપર આડીન રાખવું જોઈએ, અને તેણે નુકસાનમાંથી ફાયદાને, અને ભલાં કામોમાંથી ગુનાહને, અને ખુરામમાંથી ભલાઈને, અને અંધારામાંથી રોશનીને, અને દેવયસ્ત દીનમાંથી માજ્દયસ્તી દીનને ચુટેલી જોઈએ. (૫) બીજું, તેણે પરણવું જોઈએ અને આ દુનિયાની ઓલાદ ચાલુ કરવી જોઈએ, અને તેથી તેનો કામ કરનાર અને તેનાથી ન ફરનાર થવું જોઈએ. (૬) ત્રીજું, તેણે જમીનને ફળદ્રુપ કરવા મહેનત કરવી. (૭) ચોથું, ગોસ્પંદો તરફ કાયદેસર રીતે વર્તવું. (૮) પાંચમું, દિવસનો ત્રીજો ભાગ તથા રાત્રીનો ત્રીજો ભાગ તેણે દીનની મદ્રેસા (અએરપતસ્તાન)માં જવું જોઈએ, અને અશો લોકો પાસે ડહાપણની પુછપરછ કરવી, દિવસનો ત્રીજો ભાગ અને રાત્રીનો ત્રીજો ભાગ કામ કરવામાં તથા આબાદાની

કરવામાં રોકતો, અને દિવસના ત્રીજા ભાગ તથા રાત્રીના ત્રીજા ભાગમાં ખાવું તથા ગમત કરવી તથા આસ્વાયશ લેવી.

(૯) અને આ બાબદો વિષે બેગુમાન રહેવું કે ભલાં કામથી કાયદો તથા ગુનાહથી નુકસાન છે, અને અહુરમજ્દ મારો દોસ્ત તથા અહર્માન દુશ્મન છે, અને દીનનો માર્ગ એકજ છે. (૧૦) એક રસ્તો હુમત, અને હુખત, અને હુવસ્તનો છે જે બહેસ્તની રોશની તથા પવિત્રાઇ તથા દાદાર અહુરમજ્દની જાવેદાનીવાળો છે, જે અહુરમજ્દ હંમેશા હોતો, અને હમેશા રહેશે. (૧૧) એક રસ્તો ધુરા વિચાર, અને ધુરા શબ્દો અને ધુરાં કામોનો છે જે દોજખનાં અંધારાનો, અને આખર થતો, અને સર્વ દુઃખ તથા મ્હોતવાળો છે, જે તે ધુરા ગનરાક મીનોઇની ધુરાઇનો છે, જે હોતો પણ રહેશે નહીં, જે આ પેદાયશમાં છે, પણ આ અહુરમજ્દની પેદાયશમાં રહેવાનો નથી, અને સેવટે નાશ થવાનો છે.

(૧૨) અને આ વિષે પણ બેગુમાન રહેવું કે બે અસલ શક્તિઓ છે; એક પેદા કરનાર તથા એક નાશ કરનાર. (૧૩) પેદા કરનાર અહુરમજ્દ છે જેનાથી સર્વ ભલાઇ તથા સર્વ રોશની મળે છે. (૧૪) નાશ કરનાર ધુરો ગનરાક મીનોઇ છે જે સર્વ ધુરાઇ અને મ્હોતવાળો ધુરો ઠગારો છે. (૧૫) અને આ કેટલીક ચીજો માટે પણ બેગુમાન રહેવું કે સોશાંસ તથા આ સાત કયાનીઓ સિવાય હરેક જણ મરણને પાત્ર છે.

(૧૬) અને જીંદગી રોશન કરવી, તથા શરીરનો નાશ, તથા ત્રીજી રાત્રનો હિસાબ, તથા રસ્તાખીજનું તથા સેવટની શારીરીક જીંદગીનું થવું, ચીન્વત પુલ પસાર કરવો, અને સોશાંસનું આવી પહોંચવું, રસ્તાખીજ તથા સેવટની શારીરીક જીંદગીનું કરવું એ સર્વ વિષે બેગુમાન રહેવું. (૧૭) અને અશોઇનો કાયદો, તથા પોર્યોત્કેશોની દીન, તથા નેક વિચાર, તથા સાચી બોલી, તથા સારી ચાલવાળો હાથ ધરાવવો જોઇએ. (૧૮) અશોઇના કાયદામાં સર્વ ભલાં લોકો સાથે રહેવું. (૧૯) શાંતિ તથા સોજત કામ તથા ભલાં કાર્યોથી છે. (૨૦) સઘળાં ભલાં લોકો સાથે યરાયર તથા ઠીક દીનદારીથી રહેવું. (૨૧) અને જે કોઇ હતા તથા જે કોઇ છે તથા જે કોઇ થશે તેઓ સાથે સરખાં ભલાં કામના તથા સરખી દીનવાળા થવું. (૨૨) ભલાં કામો કાયદાથી કરવાં અને તેથી વધુ મ્હોટું થવાય છે, કેમકે જે કોઇ તે પોતે કરે છે તે તેથી વધુ અશો થાય છે.

(૨૩) અને કહ્યું છે કે “માજ્દયસ્ની દીન કબુલ કરી હું તેમાં શક વગરનો થયો છું, નહીં તનની કે નહીં જાનની ખુશાલી શાહ અને નહીં સારી જીંદગી કે નહીં લાંબી જીંદગી સાહ અને તનમાથી બુદ્ધિ છુટી પડે તો પણ હું ભલી માજ્દયસ્ની દીન તજીશ નહીં. તેમાં મને વિશ્વાસ છે. હું બીજી દીનને વખાણીશ નહીં, અને તેઓને મ્હોટી કરીશ નહીં તથા તેઓમાં ભરોસો રાખીશ નહીં.” (૨૪) કારણકે આ જાણીતું છે કે વિચાર તથા શબ્દ તથા કામમાંથી કામથી સુકાદો અપાય છે. (૨૫) કેમકે આ જીંદગીમાં નાદાન વિચાર તથા હેંશીયાર કામ મળતું નથી. (૨૬) કેમકે કાર્ય જે કાંઇ માણસો કરે છે તે તેઓના શરીરમાં મૂકાયેલા ૩ રસ્તાને લીધે છે. (૨૭) આ ત્રણ રસ્તાથી તે ૩ મીનોઇ જગા અને ૩ ધુરા રસ્તાઓ ધરાવે છે: વિચારથી તેને વોહૂમનની જગા અને ગુસ્સાનો રસ્તો મળે છે, શબ્દથી તેને ડહાપણની જગા અને હવસનો રસ્તો મળે છે, અને કાર્યથી તેને રપેન મર્જન્યુની જગા તથા ગનરાક

નૌનોમનો રસ્તો મળે છે. (૨૯) કારણ કે જે માણસ આ ત્રણ અંચાવનાર શક્તિઓ વિષે કહે છે તે પોતાનાં શરીરમાં તેના વિચારને ધુરા વિચારથી, તથા બોલીને ધુરા શબ્દોથી, તથા કાર્યને ધુરાં કામોથી અંચાવે છે.

(૩૦) તેથી આભારી થવું જોઈએ અને આભારીપણું આ છે કે શક્તિવાન થવું જેથી સ્વાન દોજખમાં ન જાય. (૩૧) કેમકે માણસ જ્યારે પિતાની પીઠમાંથી માતાનાં પેટમાં જાય છે ત્યારે “શિક્ષાને પાત્ર” થાય છે; ત્યારથી અસ્તવિદ્યત, તેનાં ગળાં ઉપર એક મિનોઘ ફાંસો નાંખે છે; જીંદગી સુધી તે ફાંસો નહીં ભલા મીનોથી કે નહીં ધુરા મીનોથી ગળાંમાંથી દૂર કરી શકાય છે. (૩૨) સિવાય કે પોતાની ભલી કરણીથી જેઓ અશો છે તેઓ ગુજરી જ્યા પછી તે ફાંસો ગળામાંથી કાઢી નાંખે છે; અને જેઓ દ્રવંદો છે તેઓ તે ફાંસા સાથેજ દોજખમાં જાય છે.

(૩૩) તેથી સર્વ લોકો જેઓએ આ દુનિયામાં વારંવાર યત્ન કરવી જોઈએ; તેઓએ, જેઓ આંધળાં અને બેહુરાં અને પાગલાં હોય તેઓ સિવાય, હાથના તથા પગના ગુનાહ જાણવા જોઈએ, સિવાય કે તેઓ એટલું પણ કરે કે તેઓ એક એવંદોની દીની મદદેસા સ્થાપે અને જુદે શીખે. (૩૪) પિતા તથા માતાએ પોતાનાં ફરજંદને તેઓ ૧૫ વરસનાં થાય તે પહેલાં તેઓનાં ઘણાંક કાર્ય તથા ભલાં કામો શીખવવાં જોઈએ, અને જ્યારે આ કેટલીક ચીજો તે શીખે ત્યારે સઘળાં કામ તથા ભલાં કામો જે તે ફરજંદ કરે તેઓ તે પિતા તથા માતાનાં થાય છે, અને જે તેને એમ ન શીખવવાથી તેની તંગીથી કાંઈ ગુનાહ કરે તો તેની શરૂઆત પિતાથી તથા માતાથી છે.

(૩૫) ભલાં કામોથી તે સરખા કાયદાવાળો, અને ગુનાહથી જુદી દીન વાળો, અને ભલાઈથી આભારવાળો, અને તકરારથી સંતોષી, અને આકીનથી મ્હોટાઈવાળો, અને ઠગાઈમાંથી બચાવવાથી કામમાં મહેનતુ થાય છે. (૩૬) અને સઘળા ગુનાહથી તમારે પરોમાન થવું જોઈએ, અને જે એક હાસમાં ગુનાહ છોડી દેવામાં ન આવે તો તે (ચીન્વન) પુત્ર ઉપર પહોંચે છે. (૩૭) હવસ તથા ધુરી ખાહેશોને ડહાપણથી નાશ કરો. (૩૮) લોભને સંતોષથી, અને યુસ્સાને સારા સ્વભાવથી, અને અદેખાઈને સારી નજરથી, અને મુફલેસીને સારાં નસીબથી, અને અશાંતિને શાંતિથી, અને દરજીને રાસ્તીથી મારો.

(૩૯) જાણવું કે બહેતની જગા સારી છે, અને મીનોઘ શહેર વધુ ખુશીભયુ છે અને આસમાનનો વિસ્તાર વધુ રોશનીવાળો છે, અને ગરોઝમાનનું રહેઠાણ રોશન છે, અને ભલાં કામની કરણી છેવટની શારીરિક હાલત જેનાથી છુટકા નથી, તેની મ્હોટી ઉમેદવાળી છે.

(૪૦) ધુરાં લોકો તેઓની બળવાન શક્તિથી ખરાબર રહેતાં નથી, કેમકે ખરાબ જીંદગીથી બદી તેઓનાં શરીરમાં જાય છે, અને ભલાઈ દંકાઈ જાય છે. (૪૧) શિક્ષણથી લાયકાત ઉઘોગી થાય છે, કેમકે શિક્ષણ દાનાઈનું બી છે, અને તેનું ફળ ડહાપણ છે, અને ડહાપણ બન્ને દુનિયાનો શણગાર છે. (૪૨) તેથી કહેવું છે, કે શિક્ષણ આખાદીમાં શણગાર છે અને મુફલેસીમાં બચાવ છે, અને આકતમાં મદદગાર છે, અને તંગીમાં પેશો છે. (૪૩) કાંઈને માટે પણ કોઈની મશ્કરી કરવી નહીં, કેમકે મશ્કરી કરનાર માણસની મશ્કરી થાય છે, અને તે નાચાર તથા શ્રાપીત થાય છે, અને તેનાં છોકરાં ખરાબ ચાલનાં તથા ઓછાં લડાયક થાય છે.

(૪૪) દરરોજ પુછપરછ સારૂ ભલાં લોકોના મેળાવડામાં જવું જોઈએ, કેમકે જે કોઈ ભલાં લોકોના મેળાવડામાં વધુ જાય છે તે ભલાં કામો અને અશોભ વધુ મેળવે છે. (૪૫) અને દરરોજ ત્રણ વખત આતશકહેલમાં જાઓ, અને આતશ-નીયાએશ કરો, કેમકે જે કોઈ આતશ કહેલમાં વધુ જાય છે અને આતશ-નીયાએશ વધુ કરે છે તે દોલત તથા અશોભ વધુ મેળવે છે. (૪૬) પિતા તથા માતા તથા સરદારને દુઃખી કરવાથી સખત પરહેજ રહેજો કેમકે તેથી શરીર ખુરી નામનાવાળું અને રવાન દ્રવંદ થવું નથી.

(૪૭) જાણવું કે દ્રવંદ ગનરાક મીનોઈ જે અણહદ લઢાઈ કરાવે છે તે આ ત્રણને લીધે વધુ ભારી છે; આંખની નજરનું ટુંકી થવું, અને કાનથી ન સાંભળવું, અને ત્રીજો અશાંતિનો દુજ. (૪૮) કારણ કે જાહેર છે કે સુરજ આ કારણ માટે દરરોજ ત્રણ વખત દુનિયાનાં લોકોને ફરમાન આપે છે. (૪૯) આમદાદે આ કહે છે કે “અહુરમજ્દ તમેને કે જેઓ માણસો છેઓ તેઓને આ સર્વ કહે છે કે ફરજમાં તથા ભલાં કામો કરવામાં ઉઘોગી થાઓ, જ્યાંસુધી હું તમેને આ દુનિયામાં જાંદગી બહુ હું સાંસુધી.” (૫૦) બપોરે આ કહે છે કે “સ્ત્રીને પરણવામાં તથા ફરજ દો પેદા કરવામાં તથા બીજી ફરજોમાં ઉઘોગી થાઓ કારણ કે છેવટની શારીરિક હાલત સુધી ગનરાક મીનો તથા નાશ કરનારાઓ આ પેદાયશથી દૂર થવાના નથી.” (૫૧) સાંજે આ કહે છે કે “તમેએ કીચા હોય તે ગુનાહથી પશેમાન થાઓ, જેથી હું તે તમેને માફ કરું.” કેમકે આ જાણીવું છે કે જેની રીતે સુરજની રોશની જમીન ઉપર પહોંચે છે તેમ તેનું બોલવું જમીન ઉપર આવે છે.

(૫૨) આ હાડમંદ દુનિયામાં વિચાર અને શબ્દ તથા કામથી, ખુરં ના વિચારતા, તથા ના બોલતા, તથા ના કરતા. (૫૩) યજ્ઞદોતાં બળથી, અને ડહાપણના રસ્તાથી, અને દીનનાં સાધનને મ્હોટું કરવાથી, મહેનત કરવી અને જોતું કે છેવટે પણ જ્યારે ભલાં કામની કિંમત એટલી મ્હોટી થશે, અને હદ વગરનો ગનરાક મીનો તેનાં અણહીડપણાંથી દુઃખ આપનાર છે, અને અહુરમજ્દ તેનાં આશકારાપણાંથી એમ કોશેશ કરે છે કે જે કાંઈ ફરજની બળવણી અને ભલાં કામોને લીધે દીનથી જાહેર થયલું છે તે તેની કોશેશથી ફેરફાર વગરનાં થાય છે.

(૫૪) આ છેવટના હજારમાં જેની દીન હદવગરની ખુરાઈ છે અને માજ્દયસ્તી દીન તેનો સારો ઉપાય છે, અને શાંતિની દીન મ્હોટો કાયદો છે, અને ભલાં તથા નેક કામ કરનારાઓની અને ફરજ બળવનારાઓની દીની તકરાર થાય છે, અને અહુરીમનનું તથા દેવોનું પસાર થવું તથા તેઓનાં કમીનાપણાંની પિછાણ અને જેમ પાછો શણુગાર કરવાનો નમુનો, અને વચન તોડનારાઓનાં ઘટવાનો વખત, અને દેવયસ્તીના સાગીદારો, તથા નાસ્તીકોનો રસ્તો તેઓ જોય છે; અને જીલમગારોથી ભલી પેદાયશને બચાવવાની ઉમેદ, અને માજ્દયસ્તી કાયદાવાળા દેશોનો કેટલોક સંબંધ, અને તેથી વોહુમનની શાંતિથી દરેક જણ મ્હોટાઈ મેળવે છે; અને દીનથી ડહાપણનું ઉંચાંલુ તપાસવું અને ડહાપણથી અશોભનો રસ્તો શોધવો, અને સખાવતના રસ્તાથી રવાનને ખુશ કરવું, અને સારી નજરથી મ્હોટી પદવી મેળવવી, અને હુજરથી નામ મેળવવું, અને સારી મનસ્તીથી દેસ્તો એકઠા કરવા, અને ઉંચી વિચાર શક્તિથી ઉમેદ પસંદ કરવી, અને સારી ખાસીયતથી તેજી મેળવવી, અને અશોભથી રોશન ગરોથમાનનો રસ્તો શણુગારવો, અને ત્યાં પોતાનાં ભલાં કામો તથા કરણીનું ફળ ખવાય છે. (૫૫) ઓ હોંશિયાર શરીર! રવાનને જો, અને ભલાં કામો કર,

કેમકે રવાન શરીર નથી, તે મીનોષ છે દુન્યવી નથી. (૫૬) શરીરને માટે રવાનની આખર છોડતો ના તથા જૂલતો ના. (૫૭) રવાનની આખર સાર તે ચીજો વિષે ખાહેશ ના રાખતો જે નાશ થનાર દુન્યવી દોલત જેવી છે, જેથી શરીર પુલ ઉપર પહોંચે, અને રવાનને સળ થાય; પણ એવી ચીજો વિષે રાખ કે જેનું ફળ હમેશની ખુશાલીની ખુશી હોય. (૫૮) અને ભલાં કામો તથા નેક કરણી મહેનતથી છે; અને તેનું મૂળ બક્ષિસથી છે, અને બક્ષિસ ખાહેશથી, અને ખાહેશ હોશથી, હોશ મીનોષ જ્ઞાનથી, અને જ્ઞાન તે હથિયાર છે જે છે, હતું અને રહેશે. (૫૯) તેથી જાહેર થયલું છે કે ભલી પેદાયશની ગોઠવણ કરવી બરાબર જરૂરી છે, અને ગોઠવણ કરે તેવી ચીજો શીખવનાર થા; સઘળાંને માટેનો ફાયદો ધચ્છનાર બંને દુનિયાને ચલાવનાર છે.

સંતોષ, અને ખુશાલી અને આનંદથી પુરું કીધું.

ચજદાંનાં નામથી (૧૩)

[માજદયરની લોકોને ડાહ્યાંઓની શિખામણ.]

(૧) પહેલાં લોકો જેઓ દુનિયાનાં માજદયરનીઓ છેઓ, તમે આ નેક ડાહપણ-વાળા શબ્દો જે અહુરમજદ અને અમેશાસ્પદોની શિખામણ છે તે કાન દધ સાંભળો.

(૨) હેંશીયાર લોકો, ઉશહીન ગાદમાં તમારે ઉઠવું જોઈએ, અને પોતાના હાથ તથા મ્હોડું કાયદા મુજબ ગોસ્પદના “ગોમેજથી” ધોવું; અને પાણીથી પાક કરવું અને કાયદા મુજબ સ્વચ્છ વસ્ત્રો પહેરવાં, અને દીની નીરંગ સાથે માજદયરની કુશ્તી બાંધવી, અને ભલી મનસ્વીસાથના વિચાર, તથા શબ્દો, તથા કામેથી રવાન માટેની ફરજ તથા ભલાં કામે કરવાં, અને અશોભ પૂછનાર થવું. (૩) આજે જ્યારે દાદાર અહુરમજદે મારામાં આ દુન્યવી જીંદગી રાખી છે ત્યાં સુધી, અને જ્યાંસુધી મ્હોત આવે તથા ખરાબ પવન આ શરીર ઉપર કુદે અને શરીર ભાંગી જાય તથા હોશ, અને શક્તિ, તથા અક્કલ, તથા જ્ઞાન અને શરીર આ હાડપિંજરમાંથી જુદાં પડે ત્યાંસુધી આ દુન્યવી યીજે છોડી દેવી જોઈએ; જ્યારે માંદે હાડપિંજર રીમન તથા બ્યર્થ થઈ જાય ત્યારે સોશાંસ અને સેવટની શારીરિક જીંદગી સુધી લોકોના હોશ, અને શક્તિ, અને અક્કલ, અને જ્ઞાન, અને તન, અને હાડપિંજર એક બીજા સાથે જોળાતાં નથી.

(૪) સેવટે માણસોનું શરીર એક ઝાડ જેવું છે જે રોપવામાં આવે છે અને જે ઉગે છે, તથા વધે છે અને મ્હોડું થાય છે; જેને તોડવામાં તથા કાપવામાં આવે છે, અને જે પડી જાય છે અને આતશ ઉપર મૂકવામાં આવે છે; આતશ તેને બાળે છે, અને નાશ કરે છે, અને ઝડપી પવન તેને દુનિયામાં ફેલાવે છે; પછી જેણે તે રોપીદે હોય તે તેને જોય છે તો પીછાણતો નથી કે તેનું ઝાડ છે કે નહીં.

(૫) આખરે દુનિયામાંનાં લોકોમાં તે વધુ મ્હોટો છે જે પોતાની મ્હોટી દોલતથી ફરજનાં ભલાં કામે એકઠાં કરે છે. (૬) જે પોતાના ખેશીઓ, દાસ્તો તેમજ બીજા દીનનાં લોકો સાથેનો કાલ તોડતો નથી, અને કાલ તોડનારાઓના ખુરા વિચાર, તથા ખુરા શબ્દો, તથા ખુરા કામથી પોતાના નખીરાઓ તથા ખેશીઓને કેળવતો નથી.

(૭) “જો તે સારા વિચાર વિચારે, સારા શબ્દો બોલે, (તથા) સારાં કામે કરે.”

(૮) કેમકે જે મનથી સારા વિચારો વિચારે, વાચાથી સારા શબ્દો બોલે, અને કામમાં સારાં કામે કરે તે પોતાના સારા વિચાર તથા સારા શબ્દો તથા સારાં કામથી પોતાનું રવાન બહેસ્તને સોંપે છે. (૯) કેમકે રૂપીનાક મીનો સારા વિચારેલા વિચાર, સારા બોલાયેલા શબ્દો તથા સારાં કીધેલાં કામેવાળો છે; જે ગાથાની માજદયરની ભલી દીન, તથા સારી ખાસીયતનું શિક્ષણ અને અશોધનો રસ્તો છે.

(૧૦) “જો તે ખુરા વિચારો વિચારે, ખુરા શબ્દો બોલે, અને ખુરાં કામે કરે.”

(૧૧) કેમકે જે કામ મનથી ખુરા વિચારો વિચારે, વાચાથી ખુરા શબ્દો બોલે, તથા કામમાં ખુરાં કામે કરે તે પોતાના ખુરા વિચારો, ખુરા શબ્દો તથા ખુરાં કામેથી પોતાનાં રવાનને દોજખને સોંપે છે. (૧૨) કારણ કે ગનરોક મીનો ખુરા વિચારેલા વિચાર તથા

ધુરા બોલાયલા શબ્દો, તથા ધુરા કીધેલાં કામોવાળો, જાદુની દીનનો, અધર્મી પેશાનો તથા ફરેખી રસ્તાવાળો છે.

(૧૩) ભલાં કામની મ્હોટી આશાએ ગુનાહ ના કરો. (૧૪) હોંશીયાર લોકો જીવાની માટે ખાત્રીમંદ હોતા નથી કેમકે ધણાં લોકો નાદાનીમાંજ આ દુનિયામાંથી ચાલી જાય છે, અને નાશુદ તથા અણુદીઠ થઈ જાય છે, અને જેઓ લાંબો વખત જીવે છે સેવડે વળી તેઓનો અંતમ પણ પસાર થવાનો, નાશુદ થવાનો અને અણુદીઠ થવાનો છે. (૧૫) હવે મારે રસ્તાખીજની તે ચીજો કરવી જોઈએ જે લાંબો વખત ચાલે તથા ખરાબ ન થાય.

(૧૬) શરીર વિષે જાણવું કે તે દુન્યવી કામ માફક પસાર થવાનું છે. ભુલી જનારાઓ જે હાડપીંજર અગાઉ વહાણું તથા નાજીક ગણવામાં આવતું હતું તેને તેની જગાએ લઈ જાય છે, અને ત્યાં તેને યાદ વગર મુકે છે; દહાડે દહાડે તે વધુ ભુલાયણું તથા યાદ વગરનું થાય છે, હયાત લોકો તેને વિષે તકરાર કરે છે અને દરેક ઇજ્જત નથી, ત્યારે હું જે રવાન છું અને તું મારાં શરીરથી મજ્જને લાયક છું તે કંગાલ તથા ગરજમંદ થાઉં છું.

(૧૭) આ નસીહત જે અસલનાં લોકોએ કહી છે અને ડહાપણવાળાઓ તરફની છે તે હું તમોને જાહેર કરું છું કે જે જો તમે સમ્યાપ્તથી આ દુનિયામાં કબુલ કરશો તો તમે જો દુનિયાનો ફાયદો હાંસલ કરશો. (૧૮) આ દુનિયા ઉપર ભરોસો રાખતા ના તેમજ દુનિયાની ધણીક ખાલેશ ઉપર, કેમકે આ દુનિયા કોઈ પાસે રહી નથી, નહીં મહેલ કે નહીં જીંદગીનું ઘર, કે નહીં ઇગરની ખુશાલી જે આપવામાં આવે છે તથા જે જણાય છે (તે રહેશે). (૧૯) ઓ દુનિયાનાં લોકો, હમોએ કેટલાંક માણસો આ દુનિયામાં આવે છે તેઓને જોયા છે, ધણીકોએ આ દુનિયામાં કેટલાંક સાહેબો તથા લશ્કરના સરદારો જોયા છે જેઓએ માણસો ઉપર સરદારી ભોગવી છે, અને તેઓ લોકોમાં ધણી મ્હોટાઈથી ફરતા હતા એમ ધારીને કે તેઓ આ દુનિયામાં ધણાં મ્હોટા હતા, પણ તેઓની મ્હોટાઈ જતી રહી અને દરદ સાથે આરમાન તરફ ચાલી ગયા. (૨૦) જેવી રીતે દરેક જણે આ જોયું કે શાને માટે તેણે આ દુનિયા ઉપર ભરોસો રાખવો જોઈએ જ્યારે તે આ દુનિયાને થોડા વખતની ગણુતા નથી અને શરીરને આસાનીવાળું સમજે છે તથા ભલાં કામો કરવાનું ચાલું રાખે છે; જ્યારે કાલે આપણને તે રાસ્ત જડજ પાસે જવું છે. ખુશાલીભર્યા અને લાંબી જીંદગીવાળા તથા અશો તથા ફત્તેહમંદ તથા ખાલેશ પુરી પાડનાર થજો.

સંતોષ અને ખુશાલી તથા આનંદથી પુરું કીધું.

અશો તથા ભલા ખુદાનાં નામથી (૧૩).

ખુશરૂ-ઈ કવાતાનની નસીહત.

(૧) એમ કહે છે કે જ્યારે તેનો વખત પુરો થવા આવ્યો અને તેનો જીવ તનથી જીવો પડ્યો તેની અગાઉ, અમર રવાનના ખુશરૂ કોખાદે આ નસીહત આ દુનિયાનાં લોકોને આપી; “જ્યારે આ જીવ મારાં તનથી જીવો થાય ત્યારે મારું આ તખ્ત ઉપર ઉચ્કવું, અને તમેએ તે અસ્પાનવર લઈ જવું, અને અસ્પાનવરમાં મુકવું, અને દુનિયાનાં લોકોને ખાંગ મારીને કહેજો કે: “ઓ આદમીઓ! ગુનાહ કરવાથી પરહેજ રહેજો; અને ભલાં કામો કરવા માટે ખંતીલા થજો; અને દુન્યવી દોલતને ઉતરતી ગણજો, કેમ કે આ તે તન છે જે શરીર ગઘ કાલે એવું હતું કે તેનાથી લોકો ત્રણ પગલાં દૂર રહેતાં હતાં; અને દરેક જગાએ તથા દરેક વખતે અશોષ તથા દુન્યવી દોલતમાં વધારો કરતું હતું, જે આજે તેની રીમન દોલતને લીધે જો કામ તેને પોતાનો હાથ લગાડે તો ધરતુમથી પોતાને પવિત્ર કરવાની જરૂર પડે, અથવા તેને યજ્ઞદોની યજ્ઞને તથા અશો લોકો સાથેની વાતચીત કરવા દે નહીં; અને ગઘ કાલે પાદશાહીના દબ્દબાને લીધે પોતાનો હાથ કામને આપતું ન હતું, જ્યારે આજે રીમનીનાં બહાનાને લીધે કામ તેને હાથ લગાડતું નથી.

(૨) “ઓ દુનિયાનાં લોકો! એવી રીતે ચાલો કે આશીર્વાદ પામે, સાચા વિચારથી ચાલજો, અને દુનિયાનાં લોકો માટેનાં કામ કરવા સારૂ હદવાળા કારોબારમાં મેહનત તથા ખંતવાળા થજો. (૩) કામમાં વ્યવસ્થા તથા મધ્યમપણું જળવજો, અને દીનમાં સખી તથા રાસત થજો, તથા સાચાં લોકો સાથે એકમત થજો. (૪) જીંદગીને માટે નસીહત આપનારાઓની શિખામણ સાંભળજો અને તમારું કામ અંદાજ તથા મધ્યમપણુંથી કરજો. (૫) પોતાનાં લાગ્યથી સંતોષી થજો, અને ખીજની દોલતની ખાલેશ ના કરતા. (૬) ગરીબોને ભેટ આપવામાં બખીલાઈ કે બેપરવાહી ના કરતા; જાણવું કે માણસ કેમ લાચાર થાય છે, સાહેબી તથા દોલત જતી રહે છે, મોટી સંપત્તિ, અને ધ્યાર, અને આફત, અને ગરીબી પસાર થઈ જશે. (૭) અહીં જીંદગી ટુંકી છે, લાં રસ્તો લાંબો છે, અને સખત તકરાર તથા રાસત જડજ છે, લાં સારાં કામો ઉછીનાં મળતાં નથી: તે આશીર્વાદ મેળવતો નથી તથા પોતાનું કામ પૂરું કરતો નથી, અને તે ધણાં ભલાં કામો કરે, તે સિવાય તેનું શરીર તથા રવાન સ્વકારાતાં નથી, ત્યારે તે ચીન્યત પુલ પસાર કરી શકતો નથી કેમ કે લાં મેહેર તથા રશનુ જેવા રાસત જડજ છે.

(૮) “ભલા થજો કે તમે ગરોઈમાની થાવો. (૯) ખીજની મશકરી ના કરતા કે તેથી કાર્તિવંત થાવો, કારણ કે ભલાઈ તથા ખુરાઈ હરેક જગાએ તથા હરેક માણસથી થઈ શકે છે. (૧૦) આ દુનિયાને થોડા વખતની ગણજો, અને શરીરને આસાનીવાળું તથા ભલાઈ કરવાની છે એમ ગણજો, મીનોઈ દુનિયાને પોતાની કરવા માટે મહેનત કરજો.

(૧૧) “આ પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે દરેક જણે જાણવું જોઈએ કે “હું કયાંથી આવ્યો છું? અહીં હું શા માટે છું? મારે કયાં પાછું જવું છે? લાં મારી પાસે તેઓ શું માંગશે?” (૧૨) હું એમ જાણું છું, કે “હું દાદાર અહુરમજ્દ પાસેથી આવ્યો છું; હું અહીં ખુરાઈ અટકવવા આવ્યો છું; અને દાદાર અહુરમજ્દ પાસે પાછું જવું છે; મારી પાસે અશોષ અને કહાપણ શીખવનારની ફરજ અને એક સરખી શણગારેલી ખાસીયત માંગે છે.” (૧૩) શહેનશાહ ખુસરૂનું રવાન અમર થજો! જેણે આ શિખામણ આપી છે, અને આ હુકમ ફરમાવ્યો છે, એમ થજો!

સંતોષ તથા ખુશાલી સાથે તમામ કાધું છે.

ખુદાનાં નામથી (શરૂ). આત્રોપાત મારેસ્પંદની શિખામણો.

આ અમર રવાનવાળા આત્રોપાત (આદરબાદ) મારેસ્પંદની શિખામણ છે.

(૧) આ જાણીતું છે કે આત્રોપાતને પોતાનું જાતી ફરજંદ ન હતું, અને યજ્ઞદેની સેતાયશ કરવા પછી ઘણો વખત ન થયો કે આત્રોપાતને એક ફરજંદ થયું, અને સ્પીતમાન જરતુશ્ત્રની સારી ખાસીયત ઉપરથી તેનું નામ જરતુશ્ત્ર રાખ્યું, અને (આત્રોપાતે) કહ્યું કે: “મારા દીકરા, ઉઠ, કે હું તને શિક્ષણ શીખવું.”

(૨) “મારા દીકરા! ભલાં કામનો વિચાર કરનાર થજો, નહિં ગુનાહના વિચારવાળો કેમકે માણસ જાવેદાન સુધી જીવવાનો નથી, કેમકે મીનોખાં ચીજ વધુ લાયક છે. (૩) જે કાંઈ થઈ ગયું હોય તે જુલ્હી જા અને જે કાંઈ ન બનવાનું હોય તે વિષે દીલગીર તથા દુઃખી ના થતો. (૪) સાહેબ તથા સરદાર માણસ સાથે બેપરવા અને મગર ના થતો. (૫) જે કાંઈ તારે માટે સાઈ ન હોય તે બીજા સાથે કરતો ના. (૬) સાહેબો તથા દોરતોમાં એક મતનો થજો. (૭) તારું શરીર બીજાની નોકરીમાં સોંપતો ના. (૮) જે કોઈ તારી સાથે ગુરસો તથા કીનો દેખાડે તેનાથી દૂર રહેજો. (૯) હુમેશાં તથા દરેક જગોએ ખુદા ઉપર ઉમેદ રાખ, અને તેને દોરત ગણજો જે તારી તરફ ફાયદાવાળો હોય. (૧૦) યજ્ઞદે તથા અમેશાસ્પંદેની ચીજને માટે મહેનતુ તથા જાન આપનાર થજો. (૧૧) સ્ત્રીને છુપી વાત કહેતો ના. (૧૨) જે કાંઈ સાંભળે તે ઉપર ધ્યાન આપજો અને મૂર્ખાઈથી બોલતો ના. (૧૩) તારી પોતાની સ્ત્રી તથા ફરજંદને શિક્ષણથી દૂર રાખતો ના, જેથી દીલગીરી તથા મ્હોટું દુઃખ નહિં પડેએ અને તું પશીમાન ન થાય. (૧૪) કવખતે હરતો ના. (૧૫) જવાબ આપવા પછી તથા પહેલાં માફકસર વિચાર કરજો. (૧૬) કોઈને પણ કશાં માટે હરતો ના.

(૧૭) અજ્ઞાન માણસ સાથે ભેદ ના ધરાવ. (૧૮) ગુરસાવાળા માણસ સાથે મુસાફરી ના કર. (૧૯) મૂર્ખ માણસ સાથે તકરાર ના કર. (૨૦) ઘણી દોલતવાળા માણસ સાથે ખાણું ખાનાર ના થતો. (૨૧) મુકલેસ માણસ સાથે ખાણું ખાનાર ના થતો. (૨૨) ધુરી બુનીયાદના તથા ધુરી તોખમના માણસનું કરજ લેતો ના અને આપતો ના કેમ કે તને ભારી વ્યાજ આપવું પડશે, અને દરેક વખતે તારા દરવાજા ઉપર બિભો રહેશે, અને હુમેશાં તારા દરવાજા ઉપર પેગામચી મોકલશે અને તેથી મ્હોટી નુકસાની નીપજશે. (૨૩) ખરાબ નજરના માણસને મદદ સાઈ ના લેતો. (૨૪) અદેખાધવાળા માણસને દોલત ના દેખાડતો. (૨૫) પાદશાહોને ખોટી સલાહ ના દેતો. (૨૬) મજા કરનાર તથા ખોટું બોલનાર માણસના શબ્દો ના સાંભળતો. (૨૭) લોકોને સજા કરવામાં ઘાતકી ના થતો. (૨૮) સભામાં તકરાર ના કર. (૨૯) લોકોને મારતો ના. (૩૦) જગા માટે લડતો ના. (૩૧) છુટા ખવાસના, કામ જાણનાર અને હોંશીયાર સારી ખાસીયતના માણસ સાથે પૂછપરછ કર અને તેનો દોરત થા. (૩૨) બેપરવાઈથી મ્હોટી આફત ન આવે તે સાઈ કરમાં રહે. (૩૩) જખરા કીનાબોર માણસથી દૂર રહે. (૩૪) લખનાર માણસ સાથે દુસ્મન ન થા. (૩૫) મૂર્ખ બોલનાર માણસ આગળ તારો ભેદ ન કહે. (૩૬) ડહાપણવાળા મ્હોટી ગદવીવાળા માણસને બહાલો ગણ તથા તેને સવાલ પૂછ અને તેનું સાંભળ. (૩૭) કોઈનેબી જુદું કહેતો ના. (૩૮) જેને શરમ ન હોય તેને તારી દોલત દેતો ના. (૩૯) ચીજ ઉપર ધુરી નજર હોય એવા માણસ પાસે કાંઈ ચીજ ગીરો રાખતો ના. (૪૦) ન રાસ્તી માટે અને ન જુદાઈ માટે સોગંદ ખાતો ના.

(૪૧) જ્યારે પરણવાની ઇચ્છા રાખે ત્યારે પાસે ખરચ ધ્યાનમાં રાખજો. (૪૨) તારે પોતાને માટે તારીજ સ્ત્રી બોલાવજો. (૪૩) જો દોલત ધરાવે તો પહેલાં પાણી, ખેતર, તથા જમીન ધણી ખરીદજો, કેમકે તેનું ફળ ન મળે તોપણ મુદ્દલ હાથમાં રહેશે. (૪૪) લોકોને તારા શબ્દોથી ન સતાવ, જો કે તું તેમ કરવા શક્તિવાન હોય તો પણ. (૪૫) લોકોનાં કીના તથા નુકસાન માટે જતો ના. (૪૬) તારી પાસે દોલતની શક્તિ હોય તો સખાવત કર. (૪૭) કોઈ પણ માણસ સાથે ઠગાઈ ન કર કે તું પણ વધુ દુઃખી ન થાય. (૪૮) સારી પદ્ધતિ-વાળા માણસને બહોલો તથા મહોટો ગણુ અને તેનું કહેવું કબુલ કર. (૪૯) તારા ખેશીઓ તથા દોસ્તો સિવાય બીજાઓ પાસે કરજ લેતો ના. (૫૦) શરમવાળી સ્ત્રી સાથે દોસ્તી રાખ અને તેને હોંશીયાર તથા ડાહ્યા માણસને શાદીમાં આપ, કેમકે હોંશીયાર તથા ડાહ્યા માણસ સારી જમીન જેવો છે જેમાં બી નાખવામાં આવે તો તેમાંથી સારાં સારાં ફળો નીપજો છે. (૫૧) ખુલ્લું બોલનાર થજો. (૫૨) વિચાર કીધા વગર બોલતો ના. (૫૩) અરાખર રીત વગર કરજ આપતો ના. (૫૪) તથા શીખેલી શરમાલ સ્ત્રી સાથે દોસ્તી રાખ અને તેનેજ પરણ. (૫૫) સારા ખવાસના તથા લાયક કામ બાળનાર માણસને, તે જો કે ગરીબ હોય તો પણ, તારો જમાઈ કર કેમકે દોલત યજ્ઞદોની બહેલી છે. (૫૬) ગરીબીમાં આવી પડેલાં માણસને હસતો ના કેમકે તું પણ વધુ ગરીબ થશે. (૫૭) એક માનવાળો માણસ ગુનાહ કરે તો તેને કેદ કરતો ના પણ એક ચુટેલા, બુઝોગ અને હોંશીયાર માણસને તેને દારોગો કરજો.

(૫૮) જો તને છોકરો હોય તો તેને બચપણમાંજ શાળામાં મોકલજો કેમકે શિક્ષણ રોશનીની આંખ છે. (૫૯) તિલ્લણુ શબ્દો વિચારીને બોલ, કેમકે શબ્દો બોલવા સારા છે અને રાખવા સારા છે, અને તે બોલવા કરતાં રાખવા સારા હોય છે. (૬૦) સાચ્યું બોલનાર માણસને પેગામચી કરજો. (૬૧) માર પડેલા (એટલે દુઃખી) માણસનો ભરોસો ના કર, અને વિશ્વાસુ અને ખાત્રીવાળા માણસ તરફ જેમ સખ્યતા રખાય તેમ સારી રીતે રહે. (૬૨) શબ્દો મીઠા બોલ. (૬૩) બોલી મીઠી રાખ. (૬૪) વિચાર નેક રાખ. (૬૫) પોતાની વખાણુ ન કર જેથી નેક કરણીવાળો થશે. (૬૬) સાહેબો તથા પાદશાહોની નાખુશી ના ખેંચતો. (૬૭) મહોટા કાયદાવાળા તથા ભજા માણસને સવાલ પૂછ. (૬૮) ચેર માણસ પાસેથી કાંઈખી ચીજો લેતો ના તથા આપતો ના અને તેઓને કંગાલ કરજો. (૬૯) દોઝખના કરથી સખ સંભાળથી કરજો. (૭૦) દરેક માણસ સાથે કોઈ પણ ચીજ સાફ બેપરવા તથા મગર થતો ના.

(૭૧) તાબેદાર થજો કે જેથી સારા ભાગ્યવાળો થશે. (૭૨) ગુનાહ વગરનો થજો જેથી નીકર થશે. (૭૩) ઉપકારી થજો કે જેથી ભજાઇને લાયક થશે. (૭૪) એક મતવાળો થજો કે જેથી વિશ્વાસુ થશે. (૭૫) સાચ્યા બોલવાળો થજો જેથી તું ભરોસાપાત્ર થશે. (૭૬) ડાહ્યપણુ-વાળો થજો કે જેથી ધણા દોસ્તવાળો થશે. (૭૭) સારી દોસ્તીવાળો થજો કે જેથી પ્રખ્યાત થશે. (૭૮) પ્રખ્યાત થજો કે જેથી સારી જીંદગીવાળો થશે. (૭૯) સારાં ભાગ્યવાળો અને દીન દોસ્ત થજો કે જેથી અશો થશે. (૮૦) રવાનને પૂછવાવાળો થજો કે જેથી બહેશ્તને લાયક થશે. (૮૧) બહેસ કરનાર થજો કે જેથી ગરોધમાનને લાયક થશે.

(૮૨) બીજાઓની સ્ત્રીને ફસાવતો ના, કેમકે તેથી રવાનનો ભારી ગુનાહ થાય છે. (૮૩) નીચ તથા અસંતોષી માણસને રાખતો ના કેમકે તે ઉપકારી થતો નથી. (૮૪) ગુસ્સા તથા કીનાને ખાતર રવાનને ઇજ ના કર. (૮૫) કામ કરવામાં તથા બોત્તવામાં મીઠાસ તથા

નમનતાઇ રાખજે કેમકે નમનતાઇથી તારી પીઠ ભાંગતી નથી અને મીઠા સત્તાત્રથી જીભ ગંધાતી નથી. (૮૬) પહેલો શબ્દ ધુરા ખવાસથી ન બોલ. (૮૭) જ્યારે અન્નુમનમાં બેસે ત્યારે અજ્ઞાન માણસ પાસે ન બેસ કે જેથી તું અજ્ઞાન ન જાણાય. (૮૮) શાદીની મીઠાલસમાં તને બેસવા લાયક હોય તેનાથી ઉંચી જગોએ બેસતો ના કે કાઠ તને તે જગોએથી ઉઠાડે નહીં અને નીચલી જગોએ બેસાડે. (૮૯) દુન્યવી મીલકત તથા દોલત ઉપર ભરોસો ના રાખ કેમકે દુન્યવી મીલકત તથા દોલત એક પક્ષી જેવાં છે જે એક ઝાડ ઉપરથી બીજાં ઝાડ ઉપર બેસે છે અને કાઠ પણ ઝાડ ઉપર રહેતું નથી. (૯૦) તારા પિતા તથા માતા તરફ માનવંત અને શબ્દો સાંભળનાર તથા તાબેદાર થજે કેમકે એક માણસ જેના માતપિતા જીવતાં હોય તે જંગલમાંના સિંહ જેવો છે જેનેથી દરેક પ્રાણી ડરે છે; અને જેનાં માતપિતા નથી તે એક વિધવા સ્ત્રી જેવો છે જેની પાસેથી કાઠ કાંઈ ચીજ લઈ જાય તો કાંઈ કરી શકતી નથી અને દરેક જણ તેણીને પીડા સમાન ગણે છે. (૯૧) તારી દીકરી એક હોંશીયાર તથા ડાહ્યા માણસને આપજે કેમકે હોંશીયાર તથા ડાહ્યો માણસ એક સારી જમીન જેવો છે જેમાં બી નાખવામાં આવતાં પુષ્કલ અનાજ પેદા થાય છે.

(૯૨) કાઠથી અપમાન સાંભળવા ન માંગે તો કાઠને અપમાન કરતો ના. (૯૩) બોલવામાં ઉતાવળ્યો અને મૂર્ખ ન થતો, કેમકે ઉતાવળ્યો તથા મૂર્ખ માણસ એક આતશ જેવો છે જે જ્યારે જંગલમાં પડે છે ત્યારે સઘળાં પક્ષી તથા માહીઓને બાળે છે અને પીડાકારક જીવડાંઓને પણ બાળે છે. (૯૪) જેનાથી તેનાં પિતા તથા માતા દુઃખી તથા નાખુશ હોય તેવા માણસ સાથે હમકાર (એટલે સાથે કામ કરનાર) ના થતો, જેથી તને કાયદામાં ખટનામ ન થવું પડે, અને કાઠની પણ દોસ્તી તથા મહેર મળે નહીં. (૯૫) ધુરી શરમ તથા હવસને ખાતર તારાં રવાનને દોજખમાં સોંપતો ના. (૯૬) બે રીતના શબ્દો બોલતો ના. (૯૭) અન્નુમનમાં બેસે ત્યારે જુદા માણસ પાસે બેસતો ના કે તેથી તું પણ વધુ દરદમંદ ન થાય. (૯૮) આસાન પગનો (એટલે મેહનત) થજે કે જેથી તું રોશન આંખવાળો થશે. (૯૯) રાત્રમાં ઉઠવાવાળો થજે કે જેથી કામ પુરું કરનાર થશે. (૧૦૦) જીના દુશ્મનને નવો દોસ્ત ના કર, કેમકે જીનો દુશ્મન એક કાળા નાગ જેવો છે જે ૧૦૦ વર્ષ સુધી કીનો જીલતો નથી. (૧૦૧) જીના દોસ્તને નવો દોસ્ત કરજે કેમકે એક જીનો દોસ્ત જીના દારૂ જેવો છે જે જેમ વધુ જીનો થાય તેમ પાદશાહોને પીવા માટે સારો લાયક થાય છે. (૧૦૨) યજ્ઞોને આરાધનાર થજે અને તારું દીલ ખુશ રાખજે કે જેથી યજ્ઞોની મદદથી ભગવાન વધારનાર થાય. (૧૦૩) રાજ કરનાર માણસને અપમાન ન કરતો કેમકે તેઓ દેશની પાસબાની કરે છે અને દુન્યાનાં લોકોને નેકી બદ્દે છે.

(૧૦૪) અને, મારા દીકરા, આ પેદાયશમાં લોકોની મદદ માટે ડહાપણ સારી ચીજ છે, કેમ કે કદાચ દોલત જતી રહેશે, અથવા ચોપચું ઢોર મરી જશે પણ ડહાપણ રહી જશે. (૧૦૫) દીન ઉપર ઉસ્તવાર થવાની મહેનત કર કેમકે સંતોષ મોટું ડહાપણ છે, અને તેથી મોટી મીનોઇ ઉમેદ મળે છે. (૧૦૬) દરેક વખતે તારાં રવાનને યાદ રાખ. (૧૦૭) તારાં નામને ખાતર તારી ફરજ ના છોડ. (૧૦૮) તારા હાથ ચોરીથી, અને પગ આળસાઇથી, અને મન હવસના વિચારથી દૂર રાખ કેમકે જે ભલાં કામ કરે છે તે બદ્દો મેળવે છે, અને જે ગુનાહ કરે છે તે શિક્ષા પામે છે. (૧૦૯) જે કાઠ દુશ્મન સાફ કુવો ખણે છે તે પોતેજ તેમાં

પડે છે. (૧૧૦) ભલો માણસ આસાયશ ભોગવે છે, અને ખુરો માણસ મ્હોટું દુઃખ તથા શીકરમાં પડે છે. (૧૧૧) જીવાન સ્ત્રી સાથે શાદી કર. (૧૧૨) દારૂ માફકસર પી કેમ કે જે કોઇ દારૂ હદ વગર પીએ છે તેનાથી ઘણી જાતના ગુનાહ થાય છે. (૧૧૩) જ્યારે તું ઘણાક સર્પનાં મંત્ર દીક જાણુતો હોય ત્યારે વારંવાર તારો પગ સર્પ ઉપર મૂકતો ના કે જેથી તને તે કંખે નહીં અને તેજ જગોએ મરી ન જાય. (૧૧૪) જ્યારે તું પાણીમાં તરતાં સારી રીતે જાણુતો હોય ત્યારે વારંવાર મજબુત પાણીમાં ન જા કે જેથી તું ઘસડાઇ ન જાય અને તેજ જગોએ મરી ન જાય. (૧૧૫) કોઇપણ રીતે તું વચન તોડનાર ના થતો જેથી તારી કીર્તિ જતી ન રહે. (૧૧૬) બીજાની દોષત બગાડતો ના, અને તારી પોતાની દોષત સાથે બેળતો ના, જેથી તારી પોતાની દોષત અણુદીઠ તથા ગાયબ ન થાય, કેમકે જ્યારે કોઇ પોતાની ન હોય એવી દોષત પોતાની દોષત સાથે રાખે છે તે .....

(૧૧૭).....ખુશ ન થા કેમ કે માણસ એક હવાથી ભરેલી કાથળી જેવો છે જ્યારે તેમાંથી હવા જતી રહે છે ત્યારે તેમાં કાંઈ ચીજ રહેતી નથી. (૧૧૮) માણસ એક દુધ પીતાં બાળક જેવો છે જે ખાસીયત ધરાવવા પછી તેને છોડતો નથી.

(૧૧૯) અહુરમજ્દ રોજે દારૂ પી અને ખુશ થા. (૧૨૦) વોહુમન રોજે નવાં કપડાં તથા જામો પહેર. (૧૨૧) અદીબહેશ્ત રોજે આતશકદેહમાં જા. (૧૨૨) શહરવર રોજે ખુશ થા. (૧૨૩) રપેન્દમંદ રોજે જમીનની ખેતી કર. (૧૨૪) ખુરદાદ રોજે કૂવો ખોદ. (૧૨૫) અમરદાદ રોજે રોપા તેમજ ઝાડ રોપ.

(૧૨૬) દએ-પ-આદર રોજે માંયું ધો તથા વાળ અને નખ કાપ. (૧૨૭) આદર રોજે મુસાફરીના રસ્તાએ જા, અને નાન ન ભુજ કેમકે તેથી મ્હોટો ગુનાહ થાય છે. (૧૨૮) આવાં રોજે પાણીથી પરહેજ રહે અને પાણીને હેરાન ન કર. (૧૨૯) ખુરશીદ રોજે છોકરાંને નિશાળમાં મૂક જેથી તે શીખેલું તથા ભણેલું થાય. (૧૩૦) માહ રોજે દારૂ પી અને દાસ્તો સાથે ગુફતેગો કર અને માહ સાહેબ પાસે ભેટ માંગ. (૧૩૧) તીર રોજે છોકરાને તીર ફેંકતાં અને મારતાં અને ઘોડેસ્વારી કરતાં શીખવા મોકલ. (૧૩૨) ગોશ રોજે ગોસ્પંદની પરવરેશ કર અને ગોધાને તેનું કામ શીખવ.

(૧૩૩) દએ-પ-દીન રોજે માંયું ધો તથા વાળ અને નખ કાપ, અને દરાખ તેના વેલા ઉપરથી પાછી શીશામાં નાંખ જેથી સારી થાય. (૧૩૪) મેહર રોજે જો કોઇથી મૂશકેલી આવી હોય તો મેહર પાસે ઉભો રહે અને મેહર આગળ દાદ માંગ તથા બંદગી કર. (૧૩૫) સરોશ રોજે અશો સરોશ આગળ રવાનના છુટકારા સાદ દોઆ માંગ. (૧૩૬) રસ્ને રોજે તારો ધંધો તથા જે કાંઈ કામ તું કરવા માંગે તે બરાબર કર. (૧૩૭) ફવદીન રોજે સોગંદ ના ખા અને તે દિવસે અશો ફવાહરની સેતાયશ કર જેથી તું વધુ ખુશાલ થશે. (૧૩૮) ખેહરામ રોજે ધરતો તથા મકાનનો પાયો નાંખ કે જલદી કામ પુરું થાય; અને જંગ તથા લડાઇમાં જા કે ફતેહમંદ પાછો આવે. (૧૩૯) રામ રોજે સ્ત્રી પરણુજે અને કામ તથા રામશની કર અને જડજ પાસે (દાદ માંગવા) જા કે ફતેહ તથા છુટકારો મળે. (૧૪૦) ગોવાદ રોજે યજ્ઞસ્ને કર અને તેનું કામ ન કર.

(૧૪૧) દબે-પ-દીન રોજે જે કાંમ કરવા માંગે તે કર, અને સ્ત્રીને ઘરે લાવ, તથા તારા બાલ અને નખ કાપ, અને જામો પહેર. (૧૪૨) દીન રોજે નાશકારક જીવડાં માર. (૧૪૩) અશીસવંધ રોજે નવી ચીજ ખરીદ અને ઘરે લાવ. (૧૪૪) આસ્તાદ રોજે ઘોડા તથા ગોધાને જીવાન આગળ છોડ કે દસ્તીથી પાછા આવે. (૧૪૫) આરમાન રોજે દૂરની મુસાફરીના રસ્તાએ જા કે જેથી ખરાબર આવે. (૧૪૬) જમીયાદ રોજે દારૂ ના પી. (૧૪૭) મારસ્પંદ રોજે જામો ઉમેર, અને સીવ તથા પહેર, અને સ્ત્રી સાથે સંબંધ કર કે જેથી તેજ, બહાદુર તથા ભલું ફરજંદ જન્મે. (૧૪૮) અનેરાન રોજે વાળ તથા નખ કાપ અને સ્ત્રી સાથે સંબંધ કર કે નામવાર ફરજંદ જન્મે.

(૧૪૯) કેમકે જ્યારે તુંને આબાદી મળે ત્યારે ખુશ ના થા, જ્યારે દુઃખ આવી પડે તેથી દુઃખી ના થતો કેમકે થોડા વખતની આબાદી તે દુઃખ છે; અને થોડા વખતનું દુઃખ સાફ છે, અને કોઇ ઉચાઇ નથી કે જેની આગળ નીચાણ નથી અને કોઇ નીચાણ નથી કે જેની પછી ઉચાણ નથી હોતું. (૧૫૦) ખોરાક ખાવામાં લોભી ન થતો. (૧૫૧) અને દરેક જાતનો ખોરાક ખાઇ ન જા, અને જલદી જલદી શાદીમાં તથા મ્હોટાંઓની મીજલસમાં ન જા જેથી તું લાચાર ન થશે. (૧૫૨) કંઈ ચાર ચીજો માણસનાં શરીર સાફ જે એક અજ્ઞાન માણસ પોતાનાં શરીર સાથે કરે તે એટલી ખરાબ છે? એક બગ દેખાડવું, એક મગફળીની ખુરી શક્તિ જે ઝળકતા માણસ સાથે ધિક્કારથી વર્તે છે, એક નાદાન સ્વભાવવાળો મ્હોટો માણસ જે નાની ઉમરની સ્ત્રી સાથે પરણે છે, અને એક જીવાન માણસ જે બુઢી સ્ત્રી સાથે પરણે છે. (૧૫૩) માણસની દોસ્તી તેની સારી મનશની અને ભલો સ્વભાવ તથા સારી વાત ઉપરથી જણાય છે. (૧૫૪) અને મારા દીકરા, હું તને કહું છું કે લોકોને મદદ કરનાર ચીજોમાં ડહાપણ સાફ છે.

આત્રોપાત મારેસ્પંદ જેણે આ નસીહત કીધી તથા ફરમાન આપ્યું તેનું સવાન અમર થાઓ. એમ થાઓ.

વેહ-જાત પ્રરબો-પીરજની શિખામણો.

સાચું ખોલનાર તથા ડાહ્યા વેહ-જત ફરખો પીરને કહ્યું છે કે: મેં અનુભવ્યું છે કે ડહાપણ લલા મીનોથી છે, અને કામ આ દુન્યવી હયાતિમાંનું છે. દરેક ચીજ ડહાપણથી નક્કી થાય છે. જે ડહાપણથી ભરેલો હોય તે હંમેશાં સુખી છે, અને જે ડહાપણ વગરનો હોય તે દુઃખમાં રહે છે; એ જાણ્યો હંમેશાં પોતાનાં કામને લીધે સુખી છે. એક કે જે તે ડહાપણ ધરાવે તેથી (સારું નરસું) જાણી શકે છે, અને એક કે જે તે ડહાપણ ન ધરાવે તેને લીધે ડહાપણ વગરનો હોય તે. એ ડહાપણવાળા તથા હોંશીયાર માણસો હોય છે: એક દાનાવ દરતુર જે જ્યારે મીઠકત તથા દીનનાં સાધનો ધરાવતો ન હોય અને જ્યારે તે તેને લાવવું ન પડે ત્યારે તે હોંશીયાર છે. એ જણ ખીમાર તથા દુઃખી હોય છે જેઓ પોતેજ દુઃખ તથા સંકટ પોતા માટે પેદા કરે છે.....

(૧) .....જે મહેનતુ હોય અને ભલાં કામો એકઠાં કરે અને પોતાની ફરજ છોડી ન દે, તે તેનાં નસીબે મહોટો થાય છે. (૨) જે કોઇ પોતાને માટે બેદરકાર નથી રહેતો તથા સર્વથી હલકા ગુનાહથી અસંતોષી થાય છે, અને જે કોઇ સર્વથી મહોટું સાંધીને મળે તે ચુંટતો નથી, (૩) અને તે સાંધનાથી તેનું કામ કરતો નથી, (૪) તે આજસાજ નસીબથી છે અને નહીં કે કામથી એમ માને છે. (૫) જે કોઇ કાયદો મેળવવા સારું મહેનતુ છે તે ડહાપણવાળો છે, અને જે કોઇ નસીબથી બેપરવાહ હોય તે આશાવાળો છે.

(૬) કેમ કે મેં અનુભવ્યું છે કે હાપલુથી પ્રાણીઓમાંથી સર્વ ખરાબી દૂર કરી શકાય છે; સુખ અને મદદગાર પણ હાપલુથી છે. (૭) કેમકે હાપલુ માણસને ઉચી જગાએ પહોંચાડે છે, અને સઘળી ભયંકર પીડાઓથી બચાવે છે. (૮) હાપલુ જીંદગીને જળવનાર તથા બચાવનાર છે, અને હાપલુ શરીરને બચાવનાર તથા મદદ કરનાર છે. (૯) તવંગરીમાં હાપલુ સાઈ છે અને ગરીબાઈમાં હાપલુ મોટો બચાવ છે. (૧૦) અહીં (એટલે આ જીંદગીમાં) મદદ સાઈ હાપલુ સાઈ છે, અને તહીં (એટલે તે ભવિષ્યની જીંદગીમાં) પણ હાપલુ ટેકો તથા બચાવ આપે છે. (૧૧) હાપલુનું હથિયાર ધણું બળવાન છે. (૧૨) હાપલુ એક માણસનાં નામને શાણગાર છે. (૧૩) સખાવત હાપલુથી છે. (૧૪) હાપલુ ધણું મદદગાર છે (૧૫) એક માણસનાં કુટુંબને પ્રખ્યાત કરવાનું સાધન હાપલુથી દેખાય છે. (૧૬) હાપલુથી દીનને મદદ કરનારનું જ્ઞાન મધ્યમ વખાણવાળું થાય છે. (૧૭) હાપલુથી જ્ઞાન જળકે છે, અને હાપલુથી એક માણસ બેહતર કામ કરનારો થાય છે. (૧૮) કારણકે જેની પાસે હાપલુ છે તે સારો કામ કરનારો થાય છે; કેમકે જેની પાસે હાપલુ છે તેની પાસે દોલત પણ છે; કેમકે દરેક ભલું કામ હાપલુથી શરૂ થાય છે.

(૧૯) કારણકે વળી જેની જીંદગીનો વખત ૧૦૦ વરસ સુધી લંબાય ને માટે પણ સેવટે (ચીનવત) પુલ ઉપરનો રસ્તો છે. (૨૦) જાણવું કે તે વખતે મારું બળવાન કુટુંબ મારેથી છુટું પડશે; કેમકે કાયદો સત્રણા સારા બદલાની મદદથી એકઠો થાય છે અને દરેક ધણી પોતાની સ્ત્રીને.....(૨૧) કારણ કે એક હાપણવાળો માણસ પોતાનું કામ શરૂઆતથી જાણે છે, જ્યારે અજ્ઞાન માણસ તે સેવટે જુએ છે.

(૨૨) કારણ કે જ્યારે એક માણસનું શરીર બગડી ગયું, અને શરીરનું પાંજરું ભાંગી જાય ત્યારે જીવ તેનાં શરીરને બૂલીને ઉડી જાય છે, રવાન તેની કામ કરવાની શક્તિ ગુમાવે છે; અને તેથી શરીરનું હાડપીંજર નકામું થાય છે, અને તે ઉડી ગયેલું રવાન પોતાની શારીરીક હયાતિમાં કરેલાં કામો માટે દુઃખી થાય છે. (૨૩) તે વખતે બંધ થયેલી આંખો પાછી ખુલતી નથી; રોગી થયેલું અંતઃકરણ પાછું હાલતું નથી; ભાંગી ગયેલો હાથ પાછો ઉગતો નથી; અને ભાંગી ગયેલો પગ પાછો ચાલતો નથી. (૨૪) જો એક ભારખરદાર જનવર આવે તો તે પોતાના ભાર વગર જતું નથી; તેમજ જ્યારે નસીબ આવે ત્યારે તેને દૂર રાખી શકાતું નથી. (૨૫) તે વખતે શરીરને તેની કરકટી (ગેહાન) ઉપર મૂકવામાં આવે છે, અને નસાને એટલે મરી ગયેલાં શરીરને “દાખ્મા”માં મૂકવામાં આવે છે. (૨૬) આ વેળા એક કુટુંબ બીજાં કુટુંબ સાથે મળી જવાનું. (૨૭) તે વખતે દોલત તથા હોકમ બીજા સાહેબ પાસે જવાનાં, સ્ત્રી (બીજા) ધણીનો વિચાર કરશે, અને મીલકત તેના વારસને મળશે. (૨૮) જીવ એક જગામાં છુટો રહેશે અને શરીર બીજી જગામાં છુટું પડશે; નસો પોતાની જગાએ રહેશે અને કુતરાઓ તથા પક્ષીઓ તેની પાસે તકરાર કરતાં બેસશે. (૨૯) મ્હોટાં તથા હલકાં, શેઠ અને નોકર, ગરીબ માણસ અને સખી માણસ તેમજ અશો લોકો પણ તે રહેઠાણમાં આવશે.

(૩૦) જે માણસ અશો લોકોના હોકમો તથા તેઓના ચુકાદાઓ તોડે છે તેઓ મીનોઘ જીંદગીમાં નીચેની જગામાં જાય છે, એક દીકરો જે પોતાના પિતાની સામે વતે તેના પ્રમાણે. (૩૧) બે રાહના રસ્તા આગળ તેઓ ઉંચા ચીન્વત પુલ ઉપર પહોંચે છે જ્યાં દરેક રવાન તેણે શારીરીક જીંદગીમાં કરેલાં કામો જુએ છે.

સંતોષ તથા ખુશાલી, તથા આનંદ સાથે ખતમ થયું.

યજ્ઞદાનાં નામથી (૧૩). ચાદગારે વજ્જેરગમહેર.

જેઓ પોતાનાં શરીર તથા રવાન તથા દોલતથી ભલાં છે તેઓ અશો અને સારાં થાઓ. એમ થાઓ.

(૧) હું વજ્જેરગમહેર બોલતોનો બેટો વજ્જદાર ખુસરની દરબારનો વજ્જર, મેં આ ચાદગાર ભલી શક્તિઓની મદદ તથા જોર સાથે, અને ભલાં શિક્ષણવાળી મીનોષ શક્તિની મદદથી, તથા શહેનશાહ ખુસરના હુકમથી લખ્યું છે, કે તે જેઓ મ્હોટાં લોકો જે સારાં તથા ઉમદા કામો કરવા સરળયલાં છે તેમની અંદર ખુશીથી મ્હોટાં થવા માટે નસીહત તરીકે કામ આવે; અને આ પુસ્તક મેં આદશાહી ખળનામાં મૂક્યું છે.

(૨) સધળી દુન્યવી દોલત નાશ થવાની, તથા ખરાબ થવાની તથા ફરી જવાની છે, તેથી જે યજ્ઞદાને લીધે પણ લાયક થયો હોય તેને બેટ તરીકે તે દોલત મળે છે; રંજ વગરની મહેનત પણ તેને હોંશીયાર કરે છે; તે મ્હોટી દોલત એકઠી કરે છે; અને મ્હોટું કામ કરે છે તથા સત્તા મેળવે છે, સર્વથી ઉંચી પદવી પામે છે, તથા સર્વથી વધુ નામના ધરાવે છે, ધરો તથા મકાનોને રોશન કરે એવાં જાણીતાં કામો કરે છે; તેથી લાંબી જીંદગી, ફરજદનો વધારો, અને કામથી તથા દીનથી મ્હોટી આશા તથા ભલા બદલાનું જોડાણ થાય છે; અને તેથી લોકોનો કાયદો, પેદાયશનો બચાવ તથા પાદશાહીનું કામ તથા દુનિયામાંનું સર્વ સુખ પણ થવા પામે છે, અને તેઓ એક બીજાના ગવાહી તથા એક કાયદાવાળા થાય છે.

(૩) કેટલીક દુન્યવી ચીજોનાં ભરોસાપણાં વિષે ધણી લાંબી નજર રાખવાથી અને ૧૦૦ વરસની મુદતમાં સર્વથી લાંબી જીંદગીવાળું શરીર પણ આખર થાય છે, અને પાદશાહી નાબુદ થાય છે; અને ૪૦૦ વરસની મુદતમાં કુટુંબનો નાશ થાય છે અને નામ બૂલાઈ તથા વિસરાઈ જાય છે, અને ઘર તથા મકાન વેરાન તથા અપવિત્ર હાલતમાં આવી પડે છે, તથા ઓલાદ અને સગાંઓ નીચી હાલતમાં આવે છે, અને કમી થાય છે; અને કેશોશ નીબ્જળ જાય છે તથા રંજ તેમજ મહેનત ખરબાદ જાય છે, અને પાદશાહી વખતના સાહેબને મળે છે, અને તેઓની દોલત આબાદીના વખતમાં જેઓએ તેને પેદા કરી હોય તેઓ પાસે ચાલુ રહે છે; અને ફરજોગદની ચીજો હંમેશ સુધી રહે છે તથા નાશ થતી નથી. ફક્ત અશોષ ફરજોગદની છે અને અશોષનું કામ કોઈથી ચોરાતું નથી.

(૪) હવે હું અશોષથી વર્તવાને ખાહેશમંદ તથા ખંતી છું, અને ગુનાહથી દુર રહું છું, તેથી વખતના સાહેબોના હુકમવાળાં કામથી તે બિચું થાય છે, અને તેથી છુરો પાદશાહ લાચાર થાય છે, અથવા મારી સર્વજ્ઞાનની ખાહેશથી હું જાણીને ગુનાહથી પરહેજ રહું છું. યજ્ઞદાની હસ્તિ વિષે, છુરી શક્તિઓની નાબુદી વિષે, દીન અને રવાન, અને બેહેશ્ત તથા દોજખ અને ત્રીજી રાતના હિસાબ, તથા રસ્તાખીજ અને સેવટની શારીરીક જીંદગી વિષે હું બીચુમાન છું. હું શરીરની અશોષ તથા સુખ, જીંદગી, રવાન તથા દુન્યવી અને મીનોષ દુનિયાની સર્વ ભલાઈ વિષે ધણોજ ખાહેશમંદ છું. વળી દુન્યવી નામના સાર મેં આ થોડીક ચીજો આ ચાદગારમાં પ્રગટ કરી છે કે:

(૫) કયો માણસ વધુ ભાગ્યવાન છે? (૬) જે ગુનાહ વગરનો હોય તે.

(૭) કોણ વધુ ગુનાહ વગરનો છે? (૮) જે યજ્ઞદાનો કાયદો વધુ બળવે, તથા જે ધુરી શક્તિઓના કાયદાથી વધુ પરહેજ રહે તે.

(૯) યજ્ઞદાનો કાયદો કયો તથા ધુરી શક્તિઓનો કાયદો કયો? (૧૦) યજ્ઞદાનો કાયદો બલામ છે, અને ધુરી શક્તિઓનો કાયદો ધુરામ છે.

(૧૧) બલામ શું છે તથા ધુરામ શું છે? (૧૨) બલામ, સારા વિચાર, તથા સારા શબ્દો, તથા સારાં કામોથી છે, અને ધુરામ, ધુરા વિચાર, તથા ધુરા શબ્દો, તથા ધુરાં કામોથી છે.

(૧૩) સારા વિચાર, અને સારા શબ્દો અને સારાં કામો શું છે, તથા ધુરા વિચાર અને ધુરા શબ્દો, અને ધુરાં કામો શું છે? (૧૪) સારા વિચાર મધ્યમપણે વિચારવામાં અને સારા શબ્દો સખાવતમાં, અને સારાં કામ રાસ્તીમાં છે. (૧૫) ધુરા વિચાર અપ્રમાણીક વિચારવામાં, ધુરા શબ્દો બખીલાઈમાં તથા ધુરાં કામો જુઠાઈમાં છે.

(૧૬) મધ્યમ વિચાર એટલે શું, તથા સખાવત શું, અને સન્મ્યામ શું છે? અપ્રમાણીક વિચાર શું, તથા બખીલાઈ શું, અને જુઠાઈ શું છે? (૧૭) મધ્યમ વિચાર આ છે કે જ્યારે એક માણસ જોય કે તેની જરૂર કરતાં આ દુનિયાની વધુ દોલત તેની પાસે છે ત્યારે તેણે પોતાની ખાહેશ તે ચીજો તરફ ફેરવવી કે જેથી તેનું શરીર પુલ ઉપર પહોંચે તથા રવાન દોજખમાં નહીં જાય. (૧૮) સખાવત આ છે કે કોઈ શરીરનો હિસ્સો શરીરથી, તથા રવાનનો હિસ્સો રવાનથી દૂર નહીં રાખે. (૧૯) સન્મ્યામ તે માણસ દેખાડે છે જે પોતાનાં રવાન તરફ સન્મ્યામથી તથા ઠગાઈ વગર વર્તે છે. (૨૦) અપ્રમાણીક વિચાર તે માણસ કરે છે જે આ દુનિયા મહેમાની માટેની તથા મીનોઈ દુનિયા દુઃખવાળી ગણે છે; અને પોતાની ખાહેશ એવી ચીજો પર લગાડે છે જેનું સેવટ આ થાય કે શરીર પુલ ઉપર નાશ પામે તથા તેથી રવાનને સખ થાય. (૨૧) બખીલાઈ તે માણસ દેખાડે છે કે જે શરીરનો હિસ્સો શરીરથી તથા રવાનનો હિસ્સો રવાનથી દૂર રાખે છે. (૨૨) જુઠાણું તે માણસ દેખાડે છે જે શરીરની ખાહેશ સાથે તથા રવાનની ઠગાઈથી જીવે છે.

(૨૩) બલામથી કોણ વધુ સર્વોત્તમ છે? (૨૪) જે ડહાપણવાળો હોય તે.

(૨૫) અને ડહાપણવાળો કોણ? (૨૬) જે શરીરનું સેવટ સમજે છે, રવાનના હરીફને પીછાણે છે, અને પોતાનાં શરીરને રવાનના હરીફથી કેમ બચાવવું તથા તેને નીડર કેમ રાખવું તે વધુ સારી રીતે જાણે છે.

(૨૭) શરીરનું સેવટ શું છે? તેનો હરીફ કોણ છે જેને ડહા માણસો તેથી વધુ સારી રીતે પીછાણી શકે? (૨૮) શરીરનું સેવટ આ શારીરીક આકારનો નાશ છે; અને આ દુજો રવાનના હરીફ છે જેઓને ફરેબ સાથે ધુરા અંધ મન-યુએ પેદા કીધા છે, લોહાને ગરીબ કરવા અને તેઓની સામે થવા માટે.

(૨૯) આ દુજો કયા અને કેટલા છે? (૩૦) લોભ, અને મુદ્દલસી, અને ગુસ્સો, અને અદેખાઈ, અને તકરાર, અને હવસ, અને કીનો, અને આળસાઈ અને અધર્મીપણું તથા યુગલીના દુજ છે.

(૩૧) આ કેટલાક દુજોમાંથી કયા વધુ જીલમગાર છે? (૩૨) લોભ વધુ અસંતોષી તથા લાચારીવાળો છે. (૩૩) મુદ્દલસી વધુ દુઃખી તથા દુઃખવાળી છે. (૩૪) ગુસ્સો વધુ

જુરી સત્તાવાળો તથા બેમરવત છે. (૩૫) અદેખાઇ ઇન્નની ખાલેશવાળી તથા જુરી આશાવાળી છે. (૩૬) તકરાર લઢાઇ કરાવનારી છે. (૩૭) હવસ વધુ આપમતલખી તથા નાશ કરનાર છે. (૩૮) કીનો વધુ ભયંકર તથા નીચું જોવાવનાર છે. (૩૯) આળસાઇ વધુ સુસ્તી કરનાર તથા જુલાવનાર છે. (૪૦) અને અધમીપણાનો કુજ ઘણો છુપાવનાર તથા ફેરખી છે. (૪૧) અને યુગલી ઘણી બેમરવત છે.

(૪૨) આ જાહેર છે કે ગનરાક મીનોએ અહુરમજ્દની પેદાયશ સારૂ ચીજો પણુ એટલી ભારી કરી છે કે લોકોનાં મનમાંથી કામની સેવટે મળનાર લલાં કામનો બદલો તથા યુનાહની સજા છુપાં રહે. (૪૩) દાદાર અહુરમજ્દે આ દુજોને દૂર રાખવા માટે તથા લોકોની મદદ સારૂ તેઓના બચાવ તરીકે આ મીનોએ ચીજો પેદા કરી છે: જાતિ અક્કલ, મેળવેલું ડહાપણુ, અને સ્વભાવ, અને આશા, અને સંતોષ, અને દીન અને વીદવાન સાથની પુછપરછ.

(૪૪) આ જુદી જુદી મીનોએ શક્તિઓનું કાર્ય શું છે? (૪૫) જાતિ અક્કલનું કાર્ય શરીરને યુનાહ કરવાના ડરથી સાચવવાનું અને તેને ફાયદા વગરના કામથી જાળવવાનું; અને દુન્યવી દેલતનો નાશ આ શરીરનાં સેવટના નમુના તરીકે રાખવાનું છે; અને તે દેલતમાંથી પોતાનાં ફશોગદનાં કામો ઓછાં ન કરવાં જોઈએ; અને તેથી કોઇએ પોતાના યુનાહો વધારવા ન જોઈએ. (૪૬) મેળવેલાં ડહાપણુનું કાર્ય લલાઇની શીખામણુ તથા રસ્તો જાણવાનું તથા તે ઉપર રહેવાનું છે; જે ચીજો પસાર થવાની હોય તે જોવાનું તથા જે ચીજો કાયમ રહેવાની હોય તે જાણવાનું છે; જે ચીજો બની શકે નહીં તેવી હોય તે માટે ખાલેશ ન રાખવી તથા જે કામ પુરું ન થાય એવું હોય, તે શરૂ ન કરવું જોઈએ. (૪૭) સારા સ્વભાવનું કાર્ય શરીરને જુરી ખાસીયતો તથા હવસી ખાલેશથી બચાવવાનું છે, જેથી તે સારા સ્વભાવવાળું થાય, અને તેને સારી ખાસીયતોથી શાલુગારવું તથા તેને નમુના તરીકે રાખવું. (૪૮) આશાનું કાર્ય કામનાં ફળને શરીર સાથે જોડવાનું તથા શરીરને મહેનત તથા સારાં કામ તરફ લઇ જવાનું છે. (૪૯) સંતોષનું કાર્ય શરીરને હદ બહારની ખાલેશથી બચાવવાનું તથા અસંતોષથી પોતાની કોશેશને દૂર રાખવાનું તથા હદ બહારના વિચારના ડરમાં રાખવાનું છે; અને તે ચીજો જેથી આખરી જીજી થવાનું થાય તે ચીજ પણુ આપવી નહીં, અને જે ચીજો બરાબર ચુટેલી હોય તથા જે બનાવ બનતાં અટકાવી ન શકાય એવો હોય તેની ઉપર મહેનત કે રંજ બરબાદ ન કરવી જોઈએ. (૫૦) દીનનું કાર્ય શરીરને યુનાહની સજાથી તથા લલાં કામના બદલાથી જાણીતું કરવાનું છે, અને યજ્ઞદાની શીખામણુ તથા રસ્તો જુરી શક્તિઓની (શીખામણુ તથા રસ્તો) થી જુદો રાખવાનું છે. (૫૧) વીદવાન સાથની પુછપરછનું કાર્ય શરીરને હવસ તથા આપમતલખથી બચાવવાનું છે, અને જાંદગી એવી રીતે ગાળવી જોઈએ કે કોઇને કાંઇ ઇજા થાય તો તે તેના વાંકથી ન હોય.

(૫૨) આ મીનોએ શક્તિ સિવાય લોકોનાં શરીર માટે શું વધુ જોરાવર છે? (૫૩) ડહાપણુ વધુ હોંશીયાર, તથા મનશક્તિ વધુ મેળવનાર, તથા હોંશીયારી વધુ બેગી કરનાર છે. (૫૪) અને સ્વભાવ વધુ કીંમતી, તથા ખાસીયત વધુ શાલુગારવાળી છે. (૫૫) અને સંતોષ વધુ ભરોસેદાર છે. (૫૬) અને આશા વધુ જાંચી, જાંદગી વધુ પવિત્ર, અને હોંશીયારી વધુ ડહાપણુવાળી, તથા ફવાહર વધુ મહેનતુ છે.

(૫૭) માણસોમાં કયો હુન્નર સારો છે? (૫૮) જ્ઞાન તથા ડહાપણુ.

(૫૯) આ (ખે)માંથી શું વધું સારું છે? (૬૦) જે તેઓને શરીરને વધુ નિડર, અને વધુ ગુનાહ વગરનું અને વધુ રંજ વગરનું કેમ રાખવું તે જાણતાં શીખવે તે.

(૬૧) માણસો માટે ડહાપણુ બેહતર છે કે જ્ઞાન? (૬૨) ડહાપણુ કામ જાણવા માટે અને જ્ઞાન કામ પસંદ કરવા માટે.

(૬૩) કયો સ્વભાવ સારો છે? (૬૪) નમનતામ્ભ તથા મીઠો અવાજ.

(૬૫) આદત કમ્ભ સારી? (૬૬) મર્યાદા તથા શાંતિની ખાહેશ.

(૬૭) કાયદો કયો સારો? (૬૮) ભલામનો.

(૬૯) વધુ નેકીવાળી ખાહેશ કમ્ભ? (૭૦) ગુનાહ વગરની જીંદગી.

(૭૧) કયું ભણું કામ સારું છે? (૭૨) સંતોષની દોલત.

(૭૩) ચાલચલણુ કમ્ભ સારી? (૭૪) દીનને યાદ રાખવાની.

(૭૫) શિક્ષણુ કયું સારું? (૭૬) જેથી વખતની રચના થાય છે અને જેથી રવાનનો છુટકારો કેમ થાય તે વધુ જાણાય છે.

(૭૭) નામના કમ્ભ (સારી)? (૭૮) સારી દોસ્તી તથા સારી સત્તા.

(૭૯) નામ શાથી મ્હોટું (થાય છે)? (૮૦) ફરજથી.

(૮૧) કયો દુશ્મન વધુ જીલમગાર છે? (૮૨) ધુરાં કામો.

(૮૩) માણસો માટે શિક્ષણુ સારું કે જાતિ અક્કલ? (૮૪) શરીરનું આગળ વધવું શિક્ષણથી છે, અને ભલો ખવાસ ધરાવવો એ જાતિ અક્કલથી છે.....શરીરનો શણગાર છે તથા સારો ખવાસ એ જાને શરીર અને જીંદગીનું રક્ષણુ કરનાર છે.

(૮૫) ખાસીયત અને આદત અને ડહાપણુ અને ખીજ સઘળી સારી ખાસીયતો કેમ માણસનાં શરીરમાં ઓછી દુઃખ દેનારી તથા સંકટ વગરની થાય છે? (૮૬) ડહાપણુ જ્યારે તેને વિચારશક્તિ નથી. (૮૭) હુન્નર જ્યારે તેને મગફરી નથી હોતી. (૮૮) તકશક્તિ જ્યારે તેને અધમીપણું નથી હોતું. (૮૯) ભલી ખાસીયત જ્યારે તેને કાનો નથી હોતો. (૯૦) સંતોષ જ્યારે તેને હલકું મન નથી હોતું. (૯૧) ભલો ખવાસ જ્યારે તેને ખખીલામ નથી હોતી. (૯૨) સારો અંદાજ જ્યારે તેને ખગાડ કરવાની (ટવ) નથી હોતી. (૯૩) સચામ જ્યારે તે ધુરાં કામ નથી કરતો. (૯૪) આશા કે જ્યારે તેને આજસામ નથી. (૯૫) સખાવત જ્યારે તેને કંજુસામ નથી હોતી. (૯૬) સારું ખજ જ્યારે તેને અસંતોષ નથી હોતો. (૯૭) શરીરનો ખચાવ જ્યારે તેને ખીમારી નથી હોતી. (૯૮) નમનતામ્ભ જ્યારે તેનામાં ઠગામ નથી હોતી. (૯૯) ખીકણુપણું જ્યારે તેને ખેપરવામ નથી હોતી. (૧૦૦) ભલી દોસ્તી જ્યારે તેનામાં જીલમગારપણું નથી હોતું. (૧૦૧) ઐક્યતા જ્યારે તેને જીદામ નથી હોતી. (૧૦૨) ફરજ જ્યારે તેનામાં આજસામ નથી હોતી. (૧૦૩) ઉલ્લેખ જેને અદેખામ નથી હોતી. (૧૦૪) જ્ઞાન જેને મોહકેની દીલસેજી નથી હોતી.

(૧૦૫) માણસોને એક ચીજ મળે તે તેનાં નસીબથી છે કે કામથી? (૧૦૬) નસીબ અને કામ બન્ને એકખીજ સાથે શરીર અને જીંદગી માફક જોડાયલાં છે. (૧૦૭) કેમકે જીંદગી વગરનું શરીર ફક્ત એક નકામું હાડપીંજર છે, અને શરીર વગરની જીંદગી એક પવન છે જે ખ્યાનમાં આવતો નથી, અને જ્યારે તેઓ બન્ને જોડાય છે ત્યારે તેઓ ખજવાન તથા ધણાં ફાયદાવાળાં થાય છે.

(૧૦૮) નસીય એટલે શું અને કામ એટલે શું? (૧૦૯) માણસો જે ચીજો મેળવે તેનું કારણ નસીયથી છે અને તેનું સાધન કામથી છે.

(૧૧૦) દુન્યવી દોલત શાના જેવી છે? (૧૧૧) કોઈ સ્વપ્નામાં ચીજો જોય તેવી, કોઈ વખત સારી અને કોઈ વખત નહારી, અને જ્યારે તે હૃદયમાંથી જાગે છે ત્યારે તે ચીજો રહેતી નથી.

(૧૧૨) આ જગતમાં કોણ મોટું છે? (૧૧૩) એક પાદશાહ જે ભણું કરવાની તેની ખાહેશમાં હીમતવાન તથા ફતેહમંદ હોય.

(૧૧૪) અને કોણ વધુ કંગાલ છે? (૧૧૫) ધુરી શક્તિવાળો ગુનાહગાર રાજા.

(૧૧૬) ધુરાં નસીયવાળો વધુ કોણ છે? (૧૧૭) દીન જાણનારો ગુનાહગાર માણસ.

(૧૧૮) વધુ ગરજ વગરનો કોણ? (૧૧૯) જે વધુ સંતોષી હોય તે.

(૧૨૦) દોલતમાં વધુ સંતોષી કોણ? (૧૨૧) વધુ સારી શક્તિવાળો માણસ.

(૧૨૨) વધુ સારી શક્તિવાળો કોણ? (૧૨૩) જે કોઈ વધુ ધુરાં માણસોનું અણુ-દોષપણું ગરજને લીધે છે એમ ધારે તે.

(૧૨૪) વધુ ઉમેદવાળો કોણ? (૧૨૫) મહેનતુ માણસ જે પેદાયશને મદદ કરનારો હોય.

(૧૨૬) ઉદ્યોગ તે શું અને પેદાયશને મદદ કરવી તે શું? (૧૨૭) ઉદ્યોગ તે છે કે જે માણસને સારો ધંધો કરતો બનાવે અને તેથી તે ગુનાહ વગર તથા રંજ વગર જે કામોથી સજા મળે તેથી દૂર રહેવાની કોશિશ કરે. (૧૨૮) પેદાયશની મદદ ભલી પેદાયશ માટેનાં સારાં પરિણામ માટેનાં કામ કરવાથી છે.

(૧૨૯) વધુ બળવાન શું છે? (૧૩૦) દુનિયાને છોડવનાર આકાશ.

(૧૩૧) વધુ રાસ્ત શું છે? (૧૩૨) સેતારાનાં ફરવાનો વખત.

(૧૩૩) વધુ અજાણ્યભરેલું શું? (૧૩૪) તે કે જે વધુ વખત રહે તે.

(૧૩૫) વધુ ચુંટનાર કોણ? (૧૩૬) ધણા અનુભવવાળાં ડાહ્યાં માણસો.

(૧૩૭) વધુ ખુશાલ કોણ? (૧૩૮) જેણે ડર તથા મોટી આફતથી પોતાને બચાવ્યો હોય તે.

(૧૩૯) વધારે પસંદ કરવા લાયક કોણ? (૧૪૦) જે પોતાના ધુરા હવસને ચરમથી, અને ગુસ્સાને ખમવાની શક્તિથી, અને અદેખાઈને ધુરાં નામથી, તથા લોભને સંતોષથી, તથા જીલમગારપણાને ધન-સાક્ષી દાખે તે.

(૧૪૧) વધુ સારી નામનાવાળો કોણ? (૧૪૨) જે માણસો તરફ ભલામ કરવી વધુ કાયદેસર ગણે તે.

(૧૪૩) વધુ પ્રખ્યાત કોણ? (૧૪૪) જે વધુ બળવાન તથા ઝળકતો હોય તે.

(૧૪૫) વધુ બળવાન તથા ઝળકતો કોણ? (૧૪૬) જે પોતાનાં કામો તથા દીનથી પેદાયશ તરફ વધુ સારો હોય તે.

(૧૪૭) વધુ ખુશ કરનાર કોણ? (૧૪૮) ભણાં ફરજંદ તથા ધણીની ખાહેશ પાળનાર સ્ત્રી.

(૧૪૯) વધુ ઉમદા કોણુ ? (૧૫૦) એક ગરીબ માણસ, લાચાર તથા લોભ વગરનો, જે સારી મદદ કરવા સારું મેહનત કરે છે અને પોતાની ભલામતી મોટી ઉમેદ સારું કોશિશ કરે.

(૧૫૧) વધુ અસંતોષી કોણુ ? (૧૫૨) જખ્મી થયેલો તથા બળવાન દુશ્મન.

(૧૫૩) વધુ દુઃખી કરનાર કોણુ ? (૧૫૪) ખુરી નામનાવાળો ભયંકર ઘણી તથા દુઃખ દેનાર ફરજંદ.

(૧૫૫) વધુ ભયંકર કોણુ ? (૧૫૬) નબળી પણ જીલમગાર પાદશાહી.

(૧૫૭) વધુ કંગાલ કોણુ ? (૧૫૮) લાયક માણસ જે પોતાનો ગુણ ગુમાવે, અને એક બળવાન માણસ જે નબળો થઈ જાય, અને એક ઉમેદભર માણસ નાસીપાસ થાય, અને એક આપમતલખી માણસ જે પોતાની ઉમેદ ખર લાવે તે.

(૧૫૯) વધુ દુઃખી કોણુ ? (૧૬૦) એક શક્તિવાન માણસ જેને લાયક ફરજંદ ન હોય, અને એક લાયક માણસ જેને નાલાયક તથા દુઃખ દેનાર ફરજંદ હોય તે.

(૧૬૧) વધુ દલગીર કોણુ ? (૧૬૨) એક લાયક માણસ જેની ઉપર એક નાલાયક માણસ ફાવે, અને એક ડહાપણવાળો માણસ જ્યારે તેને એક ખુરાં જ્ઞાનવાળા માણસનો હુકમ બમ્બવો પડે, અને એક ભલો માણસ જે એક ખુરા માણસના હાથ નીચે હોય તે.

(૧૬૩) વધુ ઉંચે ચઢાવનાર કોણુ ? (૧૬૪) એક ભલી જીંદગીવાળો તથા સારી ઉમેદવાળો માણસ જે ગુનાહ વગરનો હોય તે.

(૧૬૫) વધુ પરતાવો કરનાર કોણુ ? (૧૬૬) એક આપમતલખી માણસ જે પોતાનાં કામની સેવટ પોહોંચે, એક ખુરા માણસ જે પોતાનાં રવાનને પીછાણે, એક હવસી માણસ જે પાછગથી ડહાપણ મેળવે, અને લોભ વગરનો માણસ જે નાલાયક માણસને ફાયદો મદદ કરવા સારું કોશિશ કરે.

(૧૬૭) વધુ ભડી ખાહેશવાળો કોણુ ? (૧૬૮) તે માણસ કે જેનાથી ભલામ ઉત્પન્ન થાય તથા જે સારો મદદગાર હોય તે.

(૧૬૯) વધુ ખુરી નામનાવાળો કોણુ ? (૧૭૦) જે લોકોને નુકસાન કરવું વધુ કાયદાસર ગણે તે.

(૧૭૧) આ દુનિયામાં લોકો કોણુને વધુ લાયક ગણે છે ? (૧૭૨) જે જ્યાં સુધી શરીર તંદરોસ્ત હોય ત્યાં સુધી પોતાની ખાહેશ પામવા મહેનત કરે, અને જ્યારે શરીર બીમાર હોય ત્યારે શરીરની તંદરોસ્તી સારું, તથા જ્યારે શરીર આશા વગરનું થાય ત્યારે રવાનના છુટકારા સારું કોશિશ કરે તેને.

(૧૭૩) શાને માટે લોકો વધુ ખાહેશમંદ થાય છે ? (૧૭૪) ખાહેશ મેળવવા સારું અને ગરજથી દૂર થવા સારું.

(૧૭૫) ખાહેશ મેળવવી તથા ગરજની ગેરહાજરી એટલે શું ? (૧૭૬) ખાહેશ મેળવવી એટલે કોઈ જે કાંઈ સઘળું આહે તે પામવામાં છે, અને ગરજની ગેરહાજરીમાં તે મેળવી શકાય છે.

(૧૭૭) શાથી લોકો વધુ તરસ્યાં (અથવા અધીરાં) થાય છે ? (૧૭૮) જેનાથી તેઓ ભલામની આશા રાખતાં હોય તેનાથી.

(૧૭૯) શાથી આ દુનિયાનાં લોકોએ વધુ કરવું જોઈએ? (૧૮૦) ખરાબ વખતથી અને ખુરાં કામથી, અને દગારા દોરતથી તથા ખુરાં દયા વગરના પાદશાહથી.

(૧૮૧) શામાં તેઓએ વધુ ભરોસો રાખવો જોઈએ? (૧૮૨) સારા વખતમાં, અને સારાં કામમાં, અને દગાઈ વગરના દોરતમાં તથા એક દીની પાદશાહમાં જે આગળ વધનાર તથા કાયદા પ્રમાણે ચાલનાર હોય.

(૧૮૩) કયો વખત સારો? (૧૮૪) જેમાં ખુરાં કામ કરનારાઓની ખાસીયત તથા ખુરાઈ ઓછી લાગે તે.

(૧૮૫) દીન કયું સારી? (૧૮૬) જેથી યજ્ઞદાનો ઇનસાફ, ખુરી શક્તિઓની ખુરાઈ, ભલાં કામેનો બદલો તથા ગુનાહની સજા વધુ જણાય તે, અને જેથી વધુ નેકીનો રસ્તો અને માર્ગ તથા વધુ કાયદેસર ભલાં કામે નીપજે છે.

(૧૮૭) સાહેબ અને સરદાર કયો સારો? (૧૮૮) જે લોકોનો વધુ સારો મિત્ર હોય, અને વખતને વધુ સારી રીતે ચુંટી જાણતો હોય, અને વધુ કાયદેસર રીતે લોકો તરફ ભલાઈ કરી શકતો હોય તે.

(૧૮૯) અને કયો દોરત સારો? (૧૯૦) જે સંકટમાં વધુ આસરો આપનાર તથા મદદ કરનાર હોય તે.

(૧૯૧) મહોટો દોરત કોણ? (૧૯૨) જે વધુ નમનતાઈવાળો, અને વધુ ઉમદા, તથા વધુ મીઠું બોલનારો હોય તે.

(૧૯૩) મહોટો દુશ્મન કોણ? (૧૯૪) જે મગર તથા જીલમગાર, તથા ધિક્કારવા-જોગ તથા કડવું બોલનારો હોય તે.

(૧૯૫) કશોગદનો દોરત કોણ? (૧૯૬) ભલાં કામે.

(૧૯૭) કશોગદનો દુશ્મન કોણ? (૧૯૮) ખુરાં કામે.

(૧૯૯) કશોગદ સુધી રહે અને ખરાબ ન થાય એવું શું? (૨૦૦) સવાબનાં કામેનો જથ્થો.

(૨૦૧) વધુ સારું શું? (૨૦૨) ભલાં લોકો સાથનો સંબંધ.

(૨૦૩) વધુ કાયદાકારક શું? (૨૦૪) વીદ્વાનો સાથે બેસવું.

(૨૦૫) વધુ ભરોસો રાખવા લાયક શું? (૨૦૬) સાચું બોલનારાઓની જીભ.

(૨૦૭) વધુ ખુશાલી ભયું શું? (૨૦૮) નીડરપણું.

(૨૦૯) અને વધુ નીડર શું? (૨૧૦) ભલાઈ તથા ફરજનો વખત.

(૨૧૧) વધુ ભાગ્યવંત શું? (૨૧૨) નિર્દોષતા તથા સારું પરિણામ.

(૨૧૩) વધુ રહેલ શું? (૨૧૪) નિર્દોષતા તથા સંતોષી સ્વભાવ.

(૨૧૫) વધુ કીમતી શું? (૨૧૬) વિદ્વાન તથા ભલાં લોકો સાથનો પ્યાર.

(૨૧૭) વધુ ઝળકવું શું? (૨૧૮) ડહાપણવાળાં લોકોનાં કામે.

(૨૧૯) વધુ લાંબું શું? (૨૨૦) સખાવતનો હાથ.

(૨૨૧) વધુ ટુંકું શું? (૨૨૨) બખીલોનો હાથ.

(૨૨૩) વધુ આશિર્વાદ પામેલું શું? (૨૨૪) આપવાની રીત.

- (૨૨૫) વધુ વાજખી શું? (૨૨૬) ભલાં કામ કરનારાઓનો બદલો.
 (૨૨૭) વધુ ગેરવાજખી શું? (૨૨૮) ખુરાં કામ કરનારાઓની બક્ષીશ.
 (૨૨૯) વધું માફકસરનું શું? (૨૩૦) સંતોષી સ્વભાવવાળાંની ખાહેશ.
 (૨૩૧) વધુ ખુશખોદાર શું? (૨૩૨) સારી વિખ્યાતી.
 (૨૩૩) વધુ ભારે શું? (૨૩૪) સાહેબો તથા સરદારોની કબુલાત તથા મિત્રો અને દેસ્તોની રમત.

- (૨૩૫) વધુ ખરાબ શું? (૨૩૬) જીલમગારની નજર.
 (૨૩૭) અને વધુ નિષ્ફળ શું? (૨૩૮) મદદ ન કરે એવાઓને ભેટ અને ખુરાં લોકો સાથનો સંબંધ.

- (૨૩૯) વધુ ટુંકું કરનાર શું? (૨૪૦) બખીલનો હાથ.
 (૨૪૧) વધુ રંજદાયક શું? (૨૪૨) ખુરી શક્તિવાળા પાદશાહોની પરરતેશ.
 (૨૪૩) અને વધુ તેજ શું? (૨૪૪) ભલાં લોકોના વિચાર.
 (૨૪૫) વધુ દુઃખી શું? (૨૪૬) ખુરાંઓ સાથે હોવું.
 (૨૪૭) વધુ નાજુક શું? (૨૪૮) પાદશાહોના વિચાર.
 (૨૪૯) વધુ ભયંકર શું? (૨૫૦) ખુરા સીતમગાર પાદશાહનો જીલમ.
 (૨૫૧) વધુ નાશકારક કોણ? (૨૫૨) ખુરી પેદાયશનાં દાનાવ લોકો.
 (૨૫૩) વધુ લોભી કોણ? (૨૫૪) ભલી પેદાયશનાં ખુરાં લોકો.
 (૨૫૫) વધુ ભારી શું? (૨૫૬) વચન તોડનારાના વિચાર.
 (૨૫૭) વધુ ભરોસા વગરનું શું? (૨૫૮) ખુરાં તથા ખરાબ જ્ઞાનવાળાં લોકો સાથનો સંબંધ.

સંબંધ.

.....જે ચીજો લોકો સાડે સારી છે.

- (૨૫૯) વધુ ખુરું શું? (૨૬૦) દોલત સંધરવી તથા ગરીબી વિચારવી.
 (૨૬૧) વધુ મીઠું શું? (૨૬૨) યજ્ઞદોની સખાવત.
 (૨૬૩) સર્વ ચીજોથી સરસ શું? (૨૬૪) યજ્ઞદોનો ચુકાદો.
 વજોગમિત્રો, ખોખતોનો દીકરો, અને તે કથાનીઓ અને પહેલવાનો તથા વીરો જેઓએ પોતાની જીંદગી મજદુરની દીનને અર્પણ કરી છે તેઓ અમર થાઓ! તેઓની જજો “અસર રોશની”માં થાઓ! એમ થાઓ! એમ વધુ થાઓ!
 આશિર્વાદ સાથ તમામ.

GLOSSARY OF SELECT WORDS.

(Note:—The Roman figures given in this glossary after the transliteration of words indicate the number of the six texts in the order in which they are printed in this collection.)

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (aḥjāt), IV, § 3, v., "passed", 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺, from Av. root 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 "to move", "to pass on". Cf. Pers. وزیدن "to pass". Dastur Peshotanji and Ervad Sheriarji both read *hūchit*, "well selected."

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (aḥjīnak), IV, § 41, n., "expenditure", 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺, from Av. root 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 "to move", lit. "that which goes out", "debit."

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (an-afrāshāyashnīgtar), VI, § 38, adj., "more debasing". 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. An = not + afrāshāyashnīg = elevating + tar comparative suffix, hence lit. "more not elevating" i.e., "more debasing". If we adopt the text in JJ the word is *anawāḥshishnīgtar* lit. "not reducing" (from Av. root *vaḥsh* "to increase") hence "more increasing".

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (apapān), IV, § 127, v., "bake", 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Cf. Pers. پزیدن "to cook".

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (ātimūn), IV, § 25, v., "give", 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Dastur Peshotanji derives it from Sem. 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 "gift", "reward". Ervad Sheriarji compares it to Pers. تمنی "desire".

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (karāvēh), IV, § 133, n., "bottle", "flaggon". 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺, 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Cf. Pers. قرايه "a large flaggon with two handles and a spout especially made of glass in which they allow wine to stand 40 days in order to refine." (Richardson.)

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (kartsā), I, § 31, n., "belly", "abdomen", "womb." 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺, 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Semitic for شکم "belly".

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (kārpāt), V, § 22, n., "bodily frame", "skeleton". 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Av. 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Vedic Sans. कल्प or कृष्, Lat. corpus, Pers. کالبد.

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (kāshak), II, 18, n., "palace", 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Cf. Pers. کوشک "a palace", "an edifice".

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (khasāmandtar), VI, § 161, adj., "more miserable". 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Cf. Pers. بدستور "to be in a bad state", "to be afflicted", hence "miserable", "gloomy".

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (khatātūn), IV, § 147, v., "sew", 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Sem. for دوختن "to sew". cf. Arabic خياطه "to sew" or Ar. خاطه "to stitch together".

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (garāb), IV, § 39, n., "pledge" 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Cf. Pers. گرو "pledge", "pawn", "mortgage".

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (gūbār), IV, § 94, n., "blame", 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺. Cf. Pers. گواره زدن "to blame".

𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺 (chōlā), I, § 31, n., lit. "collar", "neck". 𑀧𑀸𑀓𑀲𑀺, "opening of a garment." Dastur Peshotanji reads the word *jōrman*, "neck".

— (sagd-), IV, § 117, n., "a bag". ગાંધી.

— (tapah), IV, § 84, adj., "injured" "harmed". જખમખેલું, જખડેલું. Cf. Pers. تاب.

— (umar), IV, § 13, n., "grief". હસગીરી. Cf. Pers. تبار "grief", "sorrow".

— (drūghit-āwāzān), VI, § 194, adj., "harsh voiced". દોર અવાજવાળો. Cf. Pers. درشت "harsh", "stern", from Av. root 𐬔𐬀𐬭𐬀 Sans. धृ "to dare", "to be strong", and āwāzān, "voiced".

— (nang), VI, § 80, n., "discord". તરાર. Cf. Pers. ننگ "discord", "strife", "war".

— (nvash), IV, § 12, v., "listen". સાંભળ. Cf. Pers. نوبشن "to lend ear", "to listen".

— (pāj-āwākīh), VI, § 104, n., "lip sympathy". મોઢેની હી લસેલ. Cf. Pers.

پوز "lip" and āwākīh, "help."

— (farikhtel), VI, § 2, v., "makes skilful", "distracts". હોશીયાર કરે છે, ડુઃખી કરે છે. Cf. Pers. فریختن "to distract", "to be skilful", "to be of excellent understanding" (Richardson).

— (masahatvar), IV, § 56, adj., "impoverished". ગરીબ થયેલો. Cf. Pers. مست "dissipated riches". Ervad Shehriarji reads muqt-var, "needy", "poor" (Pers. مستند) and Dastur Peshotanji mishtvar with the same meaning. The word can also be read masdatvar, lit. "much in need of help," i.e., "very helpless", "poor".

— (laghmd), IV, § 127, n., "bread". લાન, રોટલી. A word of Chald. origin found in all Sem. languages.

— (lagaram), V, § 20, n., "help", "aid". મદદ. Cf. Pers. لا جرم "help", "aid".

— (vdk), VI, § 49, n., "woe", "affliction". ડુઃખ. Cf. Pers. وای "woe".

— (vashdft), V, § 22, v., "deteriorates". બગડી જાય છે. Av. 𐬔𐬀 and 𐬔𐬀𐬭𐬀 Sans. क्षुम् "to tremble", "to be disturbed"; i.e., "to disintegrate".

— (vistar), IV, § 4, adj., "reckless". બે પરવા. From Av. 𐬔𐬀 without + 𐬀stvar reliable (from 𐬀stvar to stand) hence "unreliable".

— (sahmtntar), VI, § 38, adj., "more dreadful". વધુ ભયંકર. Cf. Pers. سهم "dread", "terror".

— (sār), IV, § 88, n., "nuptial gathering". શાદીની મીઠવસ. Cf. Pers. سور.

— (stūbtntdan), III, § 12, v., "to suppress". તોડવું, દાબી દેવું. Cf. Pers. ستوه "helpless", hence "to render helpless", "to suppress".

— (sharttath), IV, § 2, n., "power", "sovereignty". સત્તા, બળ. Better shalt-tath, from Ar. 𐤔𐤏𐤕 "to subdue".

— (hārān), IV, § 28 and § 151, n., "assembly". મીઠવસ, સભા.